

Kord kuus ilmuv ulmeajakiri

Tasuta

Reaktor

—
Jaanuar 2012

www.ulmeajakiri.ee

Toimetajaveerg

Eestimaale on oma jälje jätnud mitmed ordud – näiteks Mõõgavendade ordu ja Liivi ordu. Käesolevas numbris tuleb juttu samuti kahest ordust, kes on tegutsemas Eesti ulmemaastikul. Need on Kuu ordu ja Keskmaa ordu. Teadusulme ja fantaasiakirjanduse esindajad. Kahjuks ei ole täiusliku kolmikjumala esitlemiseks Eestis sobivat õuduskirjanduse teemalist ordu. Mine tea, ehk saab kunagi meie lugejatele tutvustada näiteks Kombitsaordut. Fantaasiakirjandus on Reaktoris juba küllalt suurt tähelepanu pälvinud ja pälvib ka käesoleval kuul, seoses J.R.R. Tolkieni sünnipäevaga. Et asi aga liialt fantaasiakirjanduse keskseks ei jääks, pöörame oma pilgu ka teadusulme poole. Põhjuse annab seekord Siim Veskimähe uus romaan “Ennesõjaaegne kullakarva”. Kuna Eestis on teadusulmega üsna kiratsevad lood, siis andsid Tartu ulmekirjutajate koosviibimiste sulesepad seekord oma panuse Siim Veskimähe Kuu Ordu fännfiktsiooni kirjutamisse.

Agur Tänav
Ulmeajakirja “Reaktor” peatoimetaja

Sisukord

Toimetajaveerg	2
Raamatuarvustus: Päikeselinna rannavetes	3
Intervjuu: Siim Veskimähe	4
Keskmaalased meie keskel	6
Ulmkonnakroonika	7
Lauamänguarvustus: Sõrmuse sõda	8
Mänguarvustus: Virtuaalne jaht sõrmusele	11
Võimalused tuleviku tähelendudeks	12
Kirjastuste uudised	14
Ordu ja asum	15
Vasekarva sõjajärgne	21
Neljatuulekõlad	26
Lugu Annarisest	30
Verepulg vaksalis	35
Orkisepp	45
Tõuse ja kõnni	46

Ulmeajakirja “Reaktor” toimetus:

Peatoimetaja: Agur Tänav
Toimetaja: Joel Jans
Keeletoimetaja: Ove Hillep
Kunstitoimetaja: Anne-Mai Ilumäe

Arvamused ja kaastööd toimetus@ulmeajakiri.ee

Reaktor - Artiklid

Raamatuarvustus: Päikeselinna rannavetes

Agur Tänav

Siim Veskimees mõtles Kuu Ordu välja siis kui praegune arvustaja sündis: „70-date lõpus, oma koolipäevil. Siis, kui ameerikalased sulgesid oma Kuulendude programmi ja venelased valetasid, et pole kunagi sinna minna kavatsenudki,“ kui tsiteerida „Ennesõjaaegse kullakarva“ autoripoolset saatesõna. Nii vähe kui kodumaised kirjajatsurad kosmoseulmet kirjutavad, haaran selle ikka põnevusega kätte. Juba poisina meeldis mulle näiteks väga Boriss Kaburi „Kosmose rannavetes“.

„Kullakarvaline“ meenutabki mõnes mõttes lapsena loetud Nõukogudeaegset ulmet: kõik kuuordudak on omavahel suured sõbrad ja teevad aina tööd helge tuleviku nimel. Selline vahva kommunistlik mõtelaad. Ei laida seda, vastuoksa, ütlen kiidusõnad. Selles on edasipürglikkust ja optimismi, millest kaasaegses ulmekirjanduses aeg-ajalt puudust tunnen. Väga iseendasse on nüüdsed kirjanduskangelased kapseldunud, üldjuhul teevad nad midagi ühiskonna heaks vastu tahtmist ja suure sundimise peale või siis kogemata. See positiivne programm ja eluraskustest üleolek on üks asi, mis mulle Kuu Ordu raamatutes meeldib. Ent Kuu Ordu maailm ei ole siiski pelgalt nostalgiline elluäratatud nõukogude ulme. Maailm on karmim. Kommunistlik tööõõm on ainult pealispind. Kui veidi sügavamale sellesse maailma süveneda, siis paljastub optimismi varjus üsna keskaegne range klassisüsteem ja helge tulevik on mõeldud eelkõige mõnekümnele tuhandele ordu täisliikmetele. Miljonitele töörüürajatele aga, kelle olemasolu võib vaid aimata, on eliidile kättesaadavad võimalused valgusastate kaugusel. Eliitinimeste varju jäävate mustatööliste jaoks pole ordul pakkuda ilmselt enam kui Maa valitsustel. Ordust rääkivates lugudes on, nagu heas rüütliromaanis kohane, rambivalguses eelkõige siiski aadelkond, aga eks sellele vihjab ka otseselt ühiskonna nimetuski – Kuu Ordu. Niisiis ei tohi ka Veskimeehe raamatute, nagu nõukogude kirjanike teoste lugemise juures unustada ühte olulist asja – kõike kirjapandut ei tohi võtta puhtalt kullakarvalisena, vaid tuleb osata lugeda ka ridade vahelt. Sealt koorub välja veel üks lugu.

Agar tulgem nüüd üldise Kuu Ordu maailma juurest täpsemalt „Ennesõjaaegse kullakarvalise“ juurde, mis on Kuu Ordu maailma nii-öelda alguslugu. Käesolevas teoses näeme peategelase Ago alias Longhorni, ning mõnede teiste tegelaste silme läbi, kuidas Ordu Maalt lahkus. Alustagem kõigepealt virinaga, et lahkemad sõnad lõppu jätta.

Kahjuks on Veskimeehe rõõmsas ja sõbralikus kosmoseperes puudu tegelaste isikupärast. Kui võtta eeskujuks üks teine raamat kommunistliku tulevikühistonnaga, kus kõik „meie mehed“ on samuti targad ja seltsimehelikud - „Andromeeda udukogu“ - , siis ka seal oli inimestel suurepärasest kommunismitühiskonnas siiski säilinud omad ihad ja hirmud, säilinud oli isiksus. Kuu Ordu puhul jäi aga ajuti mulje nagu oleks romaani tegemist taruorganismiga. Üks isiksus paljudes kehades korraga. Peategelane mulle selle poolst meeldis, et ta ütles iseenda kohta „karvane pelmeen“. Üsna alguses mainis autor paar veel korda, et peategelane Ago on kerges ülekaalus. Kogu muu üheülbalisuse taustal jäi see eripärasus ning kordus selgelt silma ja veidi joonistus tegelane minu jaoks õrnalt paberile. Tema kummaline hüüdnimi ja tegelemine seksiludega andsid puuslikule samuti veidi hinge juurde. Seda oleks võinud olla veel ja rohkemgi. Aga kõige parem oleks olnud, kui sellised omad kiiksud, mida läbi romaani rõhutada, oleks olnud kõigil olulistel (kaas) peategelastel. Ei piisa kui öelda, et see on prantslane ja see vanaätt ja too on traktorist. Kui nad räägivad kõik nii tarka juttu, et siga ka ei söö ja neil pole ühtki viga, kõik on kõigiga sõbrad ja kepivad käigupealt kõiki nng puuduvad kompleksid ja hirmud ja ihad... siis neil puudub ka üks oluline asi, mis neid lugejale söödavaks teeks... neil puudub isikupära. Raske on tegelasele kaasa elada, kui sa ei erista teda teiste seast. Esimesel lugemiskorral sulasidki mul kõik tegelased enam vähem üheks n.ö. orduliikme koondkujuks. See koondtegelane siis askeldaski ringi ja rääkis oma kloonidega paljudest tähtsatest teaduslikest asjadest. See toob meid teise negatiivse ilmingu juurde. Ühel hetkel tekkis lugedes tugev paraleel raamatuga „Totu Päikeselinnas“. Nimelt selle kohaga kui tegelane nimega Kukkel vedas Totut, Kriimikut ja Nõpsikut rahvamajanduse saavutusi vaatama. Üksipulgi seletas ta iga viguri ja masina lahti. Pean tunnistama, et see Päikeselinna osa jäi kuivaks ja igavaks loenguks. Mitte, et leiutised ise oleks igavad, kuid tegevusest puudus pinget ja tegelased olid taandatud statistideks.

Praktiliselt kogu „Kullakarvagi“ koosneb dialoogidest, kus inimesed üksteisele mingeid sotsioloogilisi või tehnilisi asju lahti seletavad. Pooled dialoogiosalised läksid oma sõnavõtteudega nii pikaks, et vahetati juba sisuliselt monolooge. Kõik tegelased tundusid teadvat kõigest kõike ja ometigi seletasid nad üksteisele veel igaks juhuks kõike üle. Mis ma öelda tahan - vähem möla, pikem samm! Omavahelisi arusaamatusi, isiklikke kiikse – sotsiaalpornot võiks rohkem olla. Et inimesed oleks nagu inimesed, mitte nagu robotid. Paar võitluskohta vahepeal ja lõpusõda olid nagu sõõm värsket õhku.

Autor on eessõnas öelnud, et loodetavasti on ta suutnud panna oma tegelastesse Heinleini karget jõudu ja irooniat, lisaks Strugatskite helget maailmavalu ja optimismi ning esitada seda läbi Clarki range teadusliku läbimõelduse. Ilma igasuguse irooniata ütlen ma, et üldiselt, kui Strugatskid välja jätta, on see tõepoolest õnnestunud ja see on põhjus, miks ma romaani lõpuni lugesin ja selle hiljem teistki korda huviga uuesti üle lugesin. Kuid Strugatskite tegelaste inimlikkust ja maailmavalu võiks tugevalt lihvida. Või võiks eeskujude seas olla nimekirjas mõni kirjanik, kes annaks edasi indiviidide isikupära ja inimlikkust.

Agar ärgem lõpetagem negatiivselt. Paradoxaalselt kombel meeldis mulle see tehniline jutt, mille rohkust just ülevalpool sarjasin. See on oluline ja vajalik ning seda ei tohi kuidagi vähendada. Teadust tuleks vaid teistmoodi esitada, lühemate lausetega, lühemate sõnavõtteudega. Ajuti võiks mõelda „autori hääle“ peale, mis võimaldaks ilma kunstliku dialoogita anda lühidalt edasi mõne väikse detaili. Lisaks teadusele meeldis mulle optimism, mulle meeldis haare, mulle meeldis visioon.

Kokkuvõttes – nõustun igas punktis Ulmekirjanduse Baasis Kristjan Rätsepa poolt „Kullakarva“ ja Veskimeehe loominguga üldse välja toodud miinuste ja plussidega. Kõige paremini õnnestuvad autoril võitluse ja lahingustseenid. Nendega ei tasuks ilmselt edaspidisteski juttudes koonerdada. Kõige nõrgemaks jäävad tegelased ja dialoogid. Sisuliselt osas annaks teosele 5/5 kuid teostus kisub selle tublisti alla. Panen karmilt 3/5 kokkuvõtteks, sest teaduse populariseerimine võiks toimuda veidi lugejasõbralikumaks võttes. „Ennesõjaaegset kullakarva“ ei saa lugeda kiirelt ja mõnuga, see on tehnika ja ideede tihendatud monoloog, see on nagu sumpamine põlvini ma suudis kauni poolalasti ning sõbralikult meeletatud neiuiga käevangus. Kõik on nagu olemas ja tahaks nautima hakata, aga kuskil pole kuiva kohta kuhu saaks end maha toetada.

Kuid kuivast esitusviisist hoolimata väärivad tehniline jutt ja väljaõeldud ideed süvenemist. Tasub juurde lugeda ka Siim Veskimeehe koduleheküljel olevat rohket Kuu Ordu tutvustavat taustamaterjali. Selles mõttes ei ole SF-i autor sugugi juhuslikult käesolevas Reaktori numbris fantasiautori J.R.R.Tolkieniga ühes numbris. Mõlema kirjaniku maailmad on suured, huvitavad, põhinevad põhjalikul eeltööl ja tasuvad süvenemist. Kui Veskimees Kuu Orduga jätkab ja oma stiili rohkem lugejasõbralikumaks lihvida, siis ei imestaks ma põrmugi, kui ühel päeval luuakse Eestisse Keskmää Ordu kõrvale ka teadusulme fännid ühendav Kuu Ordu.

Intervjuu: Siim Veskimäes

1. Oled oma žanriks valinud teadusulme. Kas Sa annad oma romaani ka mõnele füüsikule või astronoomile n.ö. „eelretsenseerida“? Kuskohtast tulevad kõik need arvud ja arvutused? Kui tõepärased need on?

Muidugi annan eelretsenseerida. Kui ma kirjutan mingist teadusalast ja see on raamatus oluline ja ma ei saa mälu järgi kirjapandud ka kiiresti kusagilt kontrollida, siis loomulikult kasutan vastava ala spetsialistide abi. Eks neid tuttavaid on elu jooksul ka kogunenud ja paljud neist on vastava ala tipptegijad siinmail. Loomulikult ma teinekord eksin – kes ei eksiks. Mis aga puutub konkreetsemalt kosmoselendudesse, siis esiteks jagan ma sellest ise niipalju, et olen koostanud ühe valemeid täis tabelarvutuse lehe, kus ma kõik liikumised läbi arvan ja üle kontrollin. Lisaks korjab üks mu lastest millegipärast kuld- ja hõbemedaleid rahvusvahelistelt matemaatika-füüsika olümpiaadidelt ja ma olen ka tema tööle pannud. Näiteks juhtis ta tähelepanu, et ühes kohas olin teatud riista täpsuseks hinnanud paar mikroradiaani, kuid õigem oleks paarkümmend... sellised asjad. Ja käsikirja lugesid ka inimesed, kes Eestis realselt kosmoseuuri-misega tegelevad.

Kuid veelkord, näpukaid võid ikka sees olla...

2. Romaan „Ennesõjaaegne kullakarva“ lõpeb üsna äkitselt. Justkui poole pealt. Kas on oodata ka teist osa?

Oo jaa! Romaan on tegelikult valmis. Seda kokku pannes aga selgus, et mahtu kippus nii 800 lehe kanti tulema ja peamiselt sellest, et raamat liiga paksuks ei läheks, sündiski otsus see enamvähem keskelt, enamvähem loogilise koha pealt pooleks lüüa. Loodetavasti saab ka teise poole kevadel välja.

3. Oma 2003 aasta intervjuus Ulmekirjanduse Baasis ütled loomingu- ja plaanide kohta muuhulgas, et kuna kirjutamine ei tasu end majanduslikult ära ja peab muud tööd kõrvale tegema, siis telliseid hakkad välja andma tõenäoliselt pensionipõlves. „Ennesõjaaegne kullakarva“ on üsna mahukas raamat. Kas vahepeal on aega rohkem tekkinud või oled käesolevat teost kirjutanud pikemat aega? Kui kaua üldse Siim Veskimähel ühe romaani kirjutamine aega võtab?

Lugesin mõned päevad tagasi üht Indrek Hargla intervjuud, kus ta räägib samast asjast üsna samade sõnadega – ma kulutan raamatute kirjutamisele aja, mille enamik inimesi lihtsalt teleka ees maha mõlatab. Või Facebookis – pole vahet. Tulen õhtul koju, süün, ajan korda paar hädavajalikku asja ja asun kirjutama. Ühe korraliku raamatu kirjutamiseks läheb umbes poole aasta tööaeg. Nii et raamat aastas on maksimum, mida niimoodi kirjutada saab.

Ei ole kerge. Ja paneb nõrdima, kui ebaõiglaselt see tasustatud saab. Aga kirjutamine on mulle oluline ja nii ma sellega jätkan.

4. Eelmisel aastal toimus säärane suurepärane sündmus, kus Pärnu ja Kiltsi kooliõpilased käisid külastamas Baikunuri kosmodroomi Kazahstanis, kus nad kohtusid kosmonautidega, külastasid rahvusvahelist kosmosekooli ja jälgisid kosmoselaeva Sojuz ja Progress ettevalmistamist ning starti. Oled Sa puutunud kosmoselendudega ka lähemalt kokku, kui vaid kirjasõna ja filmid? Näiteks külastanud mõnda kosmodroomi?

Olen käinud Houstoni kosmosekeskuses ja Cape Canaverallil. Kahjuks ühtki starti sel ajal ei toimunud. Muidugi oli vaimustav tunne seal olla, kuigi teisalt... seda on raske seletada – ühest küljest on need jurakad tõesti kosmoses käinud, kuid paljude kosmosefilmide butafooria on palju uhkem. Ehk siis seda kõike vaadates ei saa aimu, kui palju tööd, mõtteid ja inimlikku uudishimu ning julgust nende taga on. Ja muidugi ei pääse mööda ka teatud nukrusest – kuidagi väga selgesti on tunda, et millegipärast oleme me peatunud... Kuid see on palju pikem teema, mis nõuaks eraldi käsitlust. Samas – arengu pidurdumisest räägib terve Kuu Ordu raamat...

5. Sa pole mitte ainult kirjanik, vaid ka kirjastaja. Oled teinud sarjaga „Sündmuste horisont“ suurepärase tööd ulmekirjanduse eestindamisel. Kuidas leiad sinna uusi teoseid?

Sellele küsimusele on raske kahe sõnaga vastata. Omaaegsed põhimõtted on välja öeldud kodulehel (niipalju kui seda on ulme.ee all): Eesti algupärane, tänased ja eelmise sajandi anglo-ameerika tipptegijad ning head-paremat mujaltki maailmast. Paraku, tunnistan, oleme sarjaga natuke säästurežiimil – turg on kõntsa täis ja korralike teoste tõlke- ning

autoritasud muudavad projekti majanduslikult mittetasuvaks. Ehk siis kvaliteeti alla lasta ei taha, aga päris kõike seda, mida tahaks, ka välja anda ei saa... Eks ole sellegi sarja taga selline haju „ekspertgrupp“, kes soovitusi annab. Palju tuleb muidugi ise lugeda. Nii otseses mõttes kui ka kursis olla trendidega maailmas. Ütleks pigem niipidi, et muidugi on see tore töö, aga lõpuks on see vaid töö, mida tuleb korralikult ja hingega teha.

6. Kuidas sa üldse kirjastamiseni jõudsid?

Peamiselt rahulolematusest sellega, mida eesti keeles välja antakse.

7. Kuidas hindad oma kirjastajategevust? Mida oled selle käigus õppinud?

Ehh. Sarja tehes jõudis mulle valusalt kohale teatud kurbloolus – tõeliselt hea maitsega, intelligente ulmelugeja on need teosed, mida ma tahaksin talle eesti keeles lugeda anda, juba inglise keeles läbi lugenud... Jah – kes koera saba ikka kergitab, kui mitte koer ise – ma arvan ise kah, et „Sündmuste horisont“ on päris hästi välja tulnud. Aga rikkaks ma sellega saanud ei ole. Vastupidi. Ja seda, mida õppinud olen, olen korduvalt ajakirjanduses ja ka mujal välja öelnud – kui senine kultuurivaenulik poliitika Eestis jätkub, on küsimus ainult selles, kas eestlus häabub ühe või kahe põlvkonna jooksul. Mul on oma missioonitunnetus ja ega ma siis ometi ei kahetse seda, mida teinud olen, kuid teistsal võtan seda kui õigust ja õigustust öelda: ma olen emakese loodusega ühel meelel – sihkest jobukarja ei ole siia maamunale vaja! Ma ju tegutsengi ainult lootuses, et see kõik veel muutub, kuid niikaua, kui eestlased hääletavad Keskpärakonna poolt ja kultuurile raha küsimise peale saad ainult sõimata, jään eelmises lauses väljaõeldu juurde.

8. Alustasid avaldamist 1999 aastal. Mida oled õppinud kirjanikuna?

1999 alustasin avaldamist Siim Veskimähe nime all. Kirjutanud ja ka avaldanud olen vähesel määral eluaeg, ehkki avaldan veelkord lootust, et varasema seos minuga kunagi välja ei tule...

Ma ei ole mingis mõttes selline sündinud jutuvestja. Eks ma muidugi kirjutan hingest ja seda, mida kirjutada tõesti tahan, kuid paljutki oma lugedes konstrueerin ma teadlikult lugeja poole vaadates – et tal huvitav oleks. Palju olen õppinud selles mõttes, et tean, mis on minu tugevad ja nõrgad küljed.

Ja muidugi olen õppinud seda, et kõigile sa meeldida ei saa.

9. Mida soovitaksid algajale kirjanikule, kes tahab kirjutada teaduslikku fantastikat?

Kui saad, ära tee!

Päriselt ka – teaduslik fantastika on nõudlik žanr. Olgem ausad, kui vaadata kasvõi Asimovi või Heinleini esimesi katsetusi, tuleb tahtmine öelda „jutulabori tase“. Need lood kirjutati vaakumis – varem ei olnud praktiliselt midagi. Tänapäeval nõuab hea SF-i kirjutamine annet PLUSS haridust. Muidugi – kui sul on briljantne ja uudne probleem – miks mitte? Aga maailm on ikkagi nii kaugel, et enne magistriõpet mõne sellise otsa enam naljalt ei komista...

Või ütleks teisiti – vaadake, kõik lood, mis inimesele korda lähevad, on ikkagi inimesest. Ka igivana teema (SF või ükskõik mis muu) läbikirjutus võib tõeliselt hea olla – kui kirjutaja oskab sinna panna midagi, mis lugejale korda läheb.

Nii et õpi kirjutama! See, et sa asetad tegelased väljapoole tavapärast, on lisaväärtus.

10. Oled Eesti Kirjanike Liidu liige. Kas Eesti kirjanik peaks olema Eesti Kirjanike Liidus? Mida see kirjanikule annab? Mida on see andnud Sulle?

Esiteks on KL enamvähem ainsus legitiimne kirjarahvast ühendav organisatsioon Eestis. Traditsioonidega ja väärikas pealekauba. Ei pea keegi selle liige olema, see on ikka sügavalt isiklik asi, aga kuni liikmemaks ei tapa, tundub see kuidagi loomulik.

Teiseks annab see sidemeid ja võimaluse end kogu aeg kellegagi võrrelda. Info liigub, kuuled, mis tehakse, osaled siin-seal – kui sa ei taha kusagil nurgas ainult oma rida ajada, kui sa tahad kuuluda nende hulka, kes ligikaudu sama asja ajavad, siis võiks ju.

Ja kolmandaks on see päris terava mõistuse ja keelega seltskond – nii tore on nendega koos juua.

Keskmaalased meie keskel

Tea Roosvald ja Triinu Meres

“Tule, ma näitan sulle midagi...”

Läksin töökaaslase kannul arvutist nägema, mida ta mulle vaatamiseks pakkus. See oli Keskmaa Ordu koduleht ja Peidetud Kuningriigi nimeline teemafoorum, kus käisid koos J.R.R. Tolkieni loominguga austajad. Mitte niisama, ilmaasju arutamas, vaid pidamas korralduskoosolekuid ja elamas tõeliselt kirevat elu. Nad ei olnud vaikides leppinud pärismaailma ja „mängumaailma“ vahelise piiri olemasoluga ega elanud ka otsapidi muinasjutus, nagu mõni oleks võinud neist kahtlustada. Nende muinasjutt oli otsapidi pärisellu tulnud. Ma sattusin muidugi kohemaid vaimustusse.

“Mõtlesin kohe, et midagi just täpselt Sinu jaoks,” ütles töökaaslane hiljem, siis, kui nädalapärast võisin juba kurta innukusest tekkinud ajapuudust ja unenappust. Mina olin ju paksus metsas elanud ja äkitselt avastanud enda jaoks täiesti uude nähtuse, nähtustekobara, uue maailma. Aasta oli 2005. Ordusse astumiseni kulus mul veel aasta jagu tagasihoidlikkust jõe kaudu merre lasta, sest Ordu tundus oma asjaspeühendatuse ning erilisusega hirmutavalt eksklusiivne.

Igäühe jaoks on Ordusse sattumise lugu muidugi erinev olnud. Meile on uusi liikmeid tekkinud kuni käesoleva ajani välja, aga loodud on see organisatsioon juba aastal 2003, varasema Viimase Lahke Maja nimelise ühenduse mantlipärijana. Aastal 2004 sai Ordust ka ametlik MTÜ.

Keskmaa Ordu on Eesti Tolkieni selts, kus tegeletakse J.R.R. Tolkieni loominguga ja mõtteviisi uurimise ja propageerimisega. Meile tundub, et kuigi autor ise oli inglane ja inglise folkloori elustaja-generaator, on tema väärtushinnangud ja looming igati sobilikud austada ka eestlasele. Kindlasti kõlistab eneseehkkuse kandlekeeltele asjaolu, et Tolkien Soome ja Eesti eepostest ning keeltest vaimustus ning osakegi eeskujuga. Huvi ajaloo, mütoloogia ja folkloori vastu ei tule kahjuks noorele ega vanale, kuna sügavamad teadmised on alati aluseks laiemale haardele. Eluterve huumor ja avatud mõtlemine peaksid olema nakatavad meie üritustest osa võtjatele. Paljud Ordu algatused on suunatud nii noortele kui vanadele ka väljaspool organisatsiooni, sest loodusarmastus, vilumine isetegevusoskustes ning loomisrõõm on iseloomulikud ühele entusiastlikule ordukaale ning me ei hoiu küünlaid vaka all.

Kõige laiemas laastus jaguneb Ordu tegevus kaheks. Üks pool on Tolkieni loominguga uurimine ja tutvustamine, mis peidab endas eri sektorites ja eri tasemetel kaevunud tolkinistide tõsisist tööd ning külgnevate, toetavate, asjaspepuutuvate teadusharude tarkustega võrdlemist, et igäüks saaks tutvuda täpselt nii süvitsi, nagu talle meeldib, aga

jagada oma teadmisi ka teiste entusiastidega. Alati on teretunud uued talendid!

Teine pool Ordu tegevusest on Tolkieni loominguga ning vaimse pärandi nautimine, mis tähendab tema maailma taaskehatamist, meeleolukaid üritusi nii kinniselt kui laiale ringile, seminare, töötubasid ja suhtlemist teiste Tolkieni-huviliste rühmitustega. Keskmaa Ordu saab hästi läbi ka organisatsioonide ning rühmitustega, mis ei ole küll seotud Tolkieniga, aga harrastavad ühte kuni mitut tegevust või suunda, mida Ordugi tähtsaks peab.

Ordu sisemine ülesehitus koosneb Kodadest, mida on seitse (tähestiku järjekorras Angmari, Durini, Elendili, Elrondi, Fangorni, Maakonna ja Rohani Koda) ja mille suur erinevus üksteisest võimaldab leida igal orduliikmel oma tegelasele hingeliselt, iseloomult, sõpruskonna või, mis seal salata, kasvõi riie- tuse poolest kõige sobilikuma nurgakese. Pikkade aastate jooksul on Ordu tuumiku omavahelised sõprussuhted silendanud kodadevahelisi tõkkeid, nii et üksinukrutsemist ei maksa karta ka siis, kui kõik haldjad ennast ühel heal päeval käibikuiks peaksid nuumama. Aga kojad on siiski hea raamistus nii uustulnukale oma tegelase viimistlemiseks ja sisse elamiseks kui ka staažikale ordurüütile oma tulevaste uurimistööde rollilähedasena hoidmises, kui ta nii peaks soovima. Pikema- või lühemaegsete ülesannete ja projektide läbiviimiseks koonduvad orduliikmed kojaülele – loomulikult vennaskondadesse! Orduliikmed jagunevad ränduriteks, relvakandjateks, rüütliteks ja rändrüütlikeks, eriti olulisi asju otsustab Keskmaa Nõukogu. Kojatulemate niioelda otsene ülemus on Ordumeister – praegu valitseb meid haldjas Inwe Elrondi Kojast. Ning vaba aega, mida orduliikmel oma koja kultuuri edendamise kõrval ikka vahel tekib, veedab ordukas Peidetud Kuningriigis, mis on foorum nii jooksu- ja aruteluks kui ajatuks targutamiseks. Foorumis on registreerimata seiklejate jaoks lahkelt välja pandud ja süsteemselt sorditud nii info tulevaste ja möödunud ürituste kohta kui kõikvõimalikud triviaalsemad ning ka süvitsiminevad nopped Tolkieni loominguga kohta.

Ordu korraldab suuremaid ja väiksemaid temaatilisi üritusi. Sagedamini tuleb ette avalikke seminare, töö- ja õpitube, kus meistrid tutvustavad mõnda muinasloolist käsitööliiki või kantakse ette loenguid, korraldatakse vähemlevinud filmide vaatamist. Meil endil on lõbus ning see ongi üks võimalus nakatada laiemat ringi loomisrõõmu ja isetegevemise pisikuga.

Ordu Kodadel on omad eraviisilised, traditsioonilised kokkutulemise ajad ning kohad, mõnusad koja kultuuri arendamise ning meeldiva suhtlemise süvendamiseks. Teine liik kogunemisi on kodadest sõltumatud üritused, kus tähistatakse näiteks

Bilbo ja Frodo ühissünnipäeva või mõnda muud olulist tähtpäeva. Kaks korda aastas aga korraldab kogu Ordu liikmeskond 1-3-päevaseid välitüritusi, mis leiavad aset mõnes Eesti looduskaunis piirkonnas ja sisaldavad rohkelt aktiivset tegevust. Põhirõhk on mängudel, võistlustel ja võistumängudel, matkadel ja viktoriinidel, mis enamjaolt elatakse läbi korralikult kostümeerituna ning oma tegelase nahas, süüdimatult nauditakse head teemakohast sööki ja jooki ning kamina- või lõkketuld. Ordu liikme jaoks on need üritused stiimul nokitseda oma tegelase rõivastuse, ehte ja relvade, ajaloo ning tausta kallal, et siis järgmine kord jällegi hiilata. Kuna vahepealsete aastate jooksul on paljudele orduliikmetele sigenud perekonnad ja lapsed, on nemadki Ordu Kaimudena kenasti oodatud ja igatsetud, orduliikme poolt mükitud ja instrueeritud, et orduliige võiks terve perega muretult üritusele sõita ega peaks valima perekonna ja Ordu vahel. Viimastel aegadel on Ordu Lasteaed muutunud nii suureks, et kaalutakse eraldi vennaskonna moodustamist, mis vastutaks korrapärase lastetöö eest, et vanemad ka veidi puhata ja mängida saaksid või suudaksid vähemalt viktoriinide pingsamalt keskenduda.

Väljaspool oma liikmeskonda on Ordu poolt läbi viidud ürituste hulgas päris-elusrollimänguseeriad „Belieriandi Lood“ ja kesktalvisel ajal toimuvad rollimängulise elemendiga Keskmaa Ordu Ballid. Juba mitu aastat toimub rahvusvahelisel Tolkieni lugemise päeval vastav üritus ka Eestis, kus Keskmaa Ordu korraldab Tallinnasse ja Tartusse mõnda hubasesse asukohta vaba osavõttuga huvilistele kokkutuleku. Vanameistri teoseid loevad ette kutsutud üllatusesinejad populaarsete kirjandus- või avaliku elu esindajate hulgast. Ühtlasi püüab Keskmaa Ordu hea seista Eesti Tolkienihuviliste silmapaistmise eest välismaal, suheldes teiste organisatsioonidega ning käies vahel oma esindusega ise kohapeal. 2005 Birminghami kokkutulek on siiani suurima Ordu saatkonnaga reis. Suhtlemist tuleb ette ka meedia ning interneti teel. Ordu on heal meelel Tolkieni loominguga kohta ettekande pidanud ka kutsutud külalisena mitmel messil ja kokkutulekul. Infot uute ettevõtmiste kohta saab aga foorumist ja kodulehelt.

NB! Huvilistel on võimalik veel viimaseid päevi külastada ka KO korraldatud näitust J.R.R. Tolkieni loominguga põhjal valminud taieestest Munkadetaguses Tornis Tallinnas, Müürivahe 58. Näitus sai üles 7. jaanuaril Vanameistri sünniaastapäeva puhul korraldatud seminar-üritusel. Kiirustage!

Lauamänguarvustus: Sõrmuse sõda

Ove Hillep

Ilmselt ei ole Tolkieni looming ühelegi vähegi maailma trende jälgivale või pisutki fantaasiaklassikat lugevale eestlaselt täiesti võõras. Tema loomingust on tehtud filme, meeneid, muusikat. Neist on omakorda kirjutatud isegi raamatuid. Ka mängud pole jätetud tähelepanuta. Vanameistri loominule baseerub tublisti üle 70 erineva lauamängu, neile lisaks veel ka rollimängud ning samuti miniatuurid. Sellekuihes lauamängurubriigis võtamegi luubi alla ühe sellise mängu, mis kuuludes parimate sõjamängude hulka, on mängumaailmas korralikke laineid löönud.

Lauamäng „War of the Ring“ anti välja ilmselt paljudele tuttava Fantasy Flight Games (Arkham Horror, Game of Thrones jpt.) mängufirma poolt aastal 2004. Kriitikud ja mängurid ise hindasid mängu kõrgelt ning see kerkis vahepeal isegi BGG kõige paremaks sõjamänguks. Nüüdseks on see vajunud üldise edetabeli 16'ndale kohalt ega paistagi sealt lahkuda tahtvat. Mängu on tõlgitud 8 keelde ning on igati kiitmist väärt. Kusagil aga vist läks mingi kaubalaev koos lasti mängudega põhja, kuna mingil ajal muutus mängu „War of the Ring“ hankimine kaunikesti raskeks. Inimesed hakkasid seda ot-sima taga justkui sõrmusevaimud Frodot. Oldi valmis selle karbikese eest hingehinda maksma. 2010 anti sellest aga välja ka Kogujate eri (Collectoris Edition), mis hülgas tohutusuuure mängulaua, värvitud mängunuppude ning kauni raamatukujulise suure karbiga. Sel aastal aga tuli välja mängu teine väljalase, mistõttu peaks ka lihtnimene olema võimalik sedasorti meelelahutusvormi enda soetama. Aga mispärast see nii hea on, küsite te minult...

Mäng kujutab endast põhimõtteliselt kahe-mängija sõjamängu, mida saab/võib mängida ka neljakesti. Peegeldades Keskmaal Sõrmuse Sõja tegemisi nii sõjalisest kui ka poliitilisest aspektist, on tegu tohutult mõnusa (julgeks isegi öelda, et parima) Tolkieni loomingule rajatud üllitiseaga. Üks mängijatest võtab enda kanda Vabade rahvaste raske kandami ning teine peab hakkama raske südamega Sauroni kurjamiarmeed juhtima. Loomulikult ei puudu mängust ka Sõrmuse Ven-naskond, kes oma rängal retkel tõsiselt proovile pannakse. Kuidas aga see nagu täpselt laheneb, jääb siiski mängijate endi pädevusse.

Mängukomponendid on tavalisest Fantasy Flight Games'i tippklas-sist. Toredest paksust papist mängulaud, üle 200 pisikese plastminia-tuuri, hea hulk kaarte ja posu täringuid. Kõik korraliku kvaliteediga ning ilusti illustreeritud. Vinguda võiks vaid ehk miniatuuride üle: nimelt on mängus 8 erinevat fraktsiooni, miniatuurid aga on vaid kahest värvist (lisaks valged väejuhid). See aga tähendab, et harju-matul silmal tuleb tihtipeale pisikestel plastsõduritel vahet teha vaid kilbil oleva embleemi järgi. Seda just eriti Vabade rahvaste puhul. Vastaspolele on lihtsam – idalased vibumehel, pisikesel snagal ja uruk-hail teeb kenasti vahet. Kuid proovi sa suures lahingumõllus eristada helesinist Rohani ratsanikku helesinisest Gondori rüütlist.

Ilmselt ei ole Tolkieni looming ühelegi vähegi maailma trende jälgivale või pisutki fantaasiaklassikat lugevale eestlaselt täiesti võõras. Tema loomingust on tehtud filme, meeneid, muusikat. Neist on omakorda kirjutatud isegi raamatuid. Ka mängud pole jätetud tähelepanuta. Vanameistri loominule baseerub tublisti üle 70 erineva lauamängu, neile lisaks veel ka rollimängud ning samuti miniatuurid. Sellekuihes lauamängurubriigis võtamegi luubi alla ühe sellise mängu, mis kuuludes parimate sõjamängude hulka, on mängumaailmas korralikke laineid löönud.

Lauamäng „War of the Ring“ anti välja ilmselt paljudele tuttava Fantasy Flight Games (Arkham Horror, Game of Thrones jpt.) mängufirma poolt aastal 2004. Kriitikud ja mängurid ise hindasid mängu kõrgelt ning see kerkis vahepeal isegi BGG kõige paremaks sõjamänguks. Nüüdseks on see vajunud üldise edetabeli 16'ndale kohalt ega paistagi sealt lahkuda tahtvat. Mängu on tõlgitud 8 keelde ning on igati kiitmist väärt. Kusagil aga vist läks mingi kaubalaev koos lasti mängudega põhja, kuna mingil ajal muutus mängu „War of the Ring“ hankimine kaunikesti raskeks. Inimesed hakkasid seda ot-sima taga justkui sõrmusevaimud Frodot. Oldi valmis selle karbikese

eest hingehinda maksma. 2010 anti sellest aga välja ka Kogujate eri (Collectoris Edition), mis hülgas tohutusuuure mängulaua, värvitud mängunuppude ning kauni raamatukujulise suure karbiga. Sel aastal aga tuli välja mängu teine väljalase, mistõttu peaks ka lihtnimene olema võimalik sedasorti meelelahutusvormi enda soetama. Aga mispärast see nii hea on, küsite te minult...

Mäng kujutab endast põhimõtteliselt kahe-mängija sõjamängu, mida saab/võib mängida ka neljakesti. Peegeldades Keskmaal Sõrmuse Sõja tegemisi nii sõjalisest kui ka poliitilisest aspektist, on tegu tohutult mõnusa (julgeks isegi öelda, et parima) Tolkieni loomingule rajatud üllitiseaga. Üks mängijatest võtab enda kanda Vabade rahvaste raske kandami ning teine peab hakkama raske südamega Sauroni kurjamiarmeed juhtima. Loomulikult ei puudu mängust ka Sõrmuse Ven-naskond, kes oma rängal retkel tõsiselt proovile pannakse. Kuidas aga see nagu täpselt laheneb, jääb siiski mängijate endi pädevusse.

Mängukomponendid on tavalisest Fantasy Flight Games'i tippklas-sist. Toredest paksust papist mängulaud, üle 200 pisikese plastminia-tuuri, hea hulk kaarte ja posu täringuid. Kõik korraliku kvaliteediga ning ilusti illustreeritud. Vinguda võiks vaid ehk miniatuuride üle: nimelt on mängus 8 erinevat fraktsiooni, miniatuurid aga on vaid kahest värvist (lisaks valged väejuhid). See aga tähendab, et harju-matul silmal tuleb tihtipeale pisikestel plastsõduritel vahet teha vaid kilbil oleva embleemi järgi. Seda just eriti Vabade rahvaste puhul. Vastaspolele on lihtsam – idalased vibumehel, pisikesel snagal ja uruk-hail teeb kenasti vahet. Kuid proovi sa suures lahingumõllus eristada helesinist Rohani ratsanikku helesinisest Gondori rüütlist.

Võitmiseks on kummalgi poolele kaks võimalust: kas hävitada/leida Sõrmus või vastase sõjaline purustamine. Tuleb tunnistada, et kum-malgi poolel ei ole kumbagi lihtne saavutada. Kui Vabad rahvad akti-ivselt Vennaskonnale tähelepanu pööravad, teeb seda ka Sauron ning kui nad oma adrad mõõkadeks taovad, siis... Sauroni väed on lihtsalt suuremad. Lisaks sellele on nad ka taaskasutatavad. See tähendab, et kui Vabade rahvaste väeüksused lahingutes surma saavad, siis eemaldatakse nad mängust – püsivalt. Varju rahvad (Sauroni ja Sarumani orkid, idalased ning lõunalased) aga pärast langemist vi-iakse taaskasutuskeskustesse, mida leidub üle kogu Mordori, kus nad siis uuesti valuvormidesse valatakse ning rindele saadetakse. Seega on Sauronil pikema sõja perspektiivis tõsine eelis.

Nagu me ka raamatutest lugeda või teleekraanilt vaadata võisime, ei olnud paljud Keskmaa rahvad üldse valmis sõtta minema. Erandiks loomulikult idalased-lõunalased, kelle seas Sauron korralikku propagandat oli teinud. Rohanile tuli Raudlinna reetmine täieliku üllatusena ning Põhja rahvad ei teadnud suuremast sõjast pikka aega üldse miskit. Vaid haldjad ning Gondor, mis Mordori piiri ääres paiknes, oli ohust teadlik, kuid ei julgenud ometi oma armeedega Varjule vastu astuda. Vabade rahvaste mängija esimeseks ülesandeks ongi kõva kihutustöö tegemine, kuna muidu võivad Sauroni otsatud armeed väikesed inimeste riigid lihtsalt ükshaaval katki hammustada. See aga ei ole lihtne ülesanne. Abiks tulevad Vennaskonna liikmed, keda mõndades riigikeses kuulda võetakse. Tubli kihutuskõne Gan-dalf Tormilinnu poolt võib kõige rahulikumas südameski verejanu õitsele lüüa.

Lauamängu „War of the Ring“ põhimehaanikaks on täringud, mida kummalgi mängijal on mõnus pihutäis: Vabadel rahvastel algul 4 ning Varjul 7. Sellest juba võib järeldada, et Varjul on Vabade rahv-aste eest tõsine eelis. Täringuid võib juurde saada teatud karaktereid mängu tuues – võibates Gandalfi valgeks või Aragornile Gondori krooni pähe surumisega võivad Vabad rahvad täiendada oma täringukätt 6'ni. Sauroni täringulisa annavad Nõidkunn, Sauroni Suu ja Saruman. Igal käigu algul veeretavad mängijad täringuid, mis määrab ära, mida nad täpsemalt teha saavad: armeede liigutamine, tegelaste liigutamine, värbamine, rahvaste sõtta utsitamine, Ven-naskonna liigutamine/otsimine või kaartide tõmbamine/mängimine. Mitmeid tegevusi saab rakendada mitme asja sooritamiseks. Sauron

peab/peaks aga igal käigul pühendama osa oma täringutest Sõrmuse otsimisele. Vastasel juhul lippab karvasvarbaline kääbik läbi tühermaa Mordorisse ning heidab kulina vilet lastes laavasse. Igal käigul tuleb seega mängijal lahendada „mõistatus“, kuidas ta saab antud täringuveeretust kõige paremini ära kasutada. Kas liigutada mõnda armeed hädavajalikku positsiooni või äkki saata päkatsitele lendlehti sõjaraskuste kohta? Nagu paljudes sõjamängudes on ka siin lihtne kontsept: „mul on need ressursid ja mul on vaja ära teha kõik see“. Tuleb luua prioriteedid, mis vastavad täringuveertusele, mistõttu iga järgnev mäng erineb eelmisest.

Lahing on võrdlemisi lihtne: veeretatakse täringuid ning üldiselt tulemused „5“ ja „6“ on pihtas, misjärel kumbki pool eemaldab lahingust „pihtasaanud“ üksused. Iga üksuse kaotamine Vabadele rahvastele on aga tunduvalt valusam, kuna nende inimressursid on tõsiselt piiratud. Kindluste piiramine on tehtud mängus üpriski valusaks – arusaadav, kuna sõjaliseks võiduks tuleb neid (või linnasid) vallutada. Piirajad saavad kaotusi tekitada vaid „6-ga“ ning piiramine/lahing kestab ühe vooru – piiramise pikendamiseks tuleb piirajal loobuda mõndadest üksustest. Täpsemalt peavad Vabad rahvad sõjalise võidu saavutamiseks haarama enda kätte kaks kindlust, mil Sauron peab vallutama neid 5. See peegeldab sisemist kollapsi, mille tõttu saab Sauron kärmelt Sõrmuse enda kätte, kuna ei ole kedagi, kes sõrmusekandjat toetaks või Vabade rahvaste võidu puhul jääb Sauroni tahe liialt nõrgaks, et Sõrmust enda juurde kutsuda ning laialepeksud kurjamitele mitte tähelepanu pöörates, hävitab Frodo Sõrmuse.

Kaardipakke on kummalgi mängijal 2 (tegelastepakk ja strateegiapakk) – mõlemas pakis 24 kaarti. Need kaardid võivad mängijal lubada värvata vägesid, liigutada neid või siis tuua mängu mõne tegelase (näiteks Gandalfi pesemine Arieliga). Otsasaanud kaardipakke uuesti segata, mis tähendab, et iga kaart võib ühest mängust läbi käia vaid korra. Seda teades võib kogenud mängija vältida „kuidas-see-nüüd-juhtus“ sündmusi. Samas võib õigel hetkel kasutatud kaart mängu ühele või teisele poolele kallutatada, viies näiteks lõunalaste väed piiraadilaevadel Gondori lõunarannikule. Teiselt poolt piirab käeshoitavate kaartide limiit tublisti tugevate kaardi-kombinatsioonide kättesattumise tõenäosust. Igal kaardil on kaks eraldi teksti, mis võimaldab neid kasutada ka lahingus. Olenevalt jällegi olukorrast võivad need kaardid mõjutada üpriski tublisti lahingut, kuid seda kaardi hinnaga – selle teist osa ei saa selles mängus sel juhul enam kasutada.

Nüüd aga selle kõige tähtsama juurde – Sõrmus! Vennaskond alustab oma retke Kaljulõhelt, nagu ka raamatus. Seal edasi kulgeb nende rada Sauronile varjatult. Nagu mainitud, hakkab loomulikult suur paharast oma nipsasjakest otsima, kuid seda leida pole lihtne. Võimaluse selleks saab anda vaid vastasmängija, kes võib selle esile kutsuda Vennaskonna liigutamisega. Loomulikult ei ole seda mõtet teha, kuid Sauron on kogu oma väe (täringud) pühendanud Sõrmuse leidmiseks, vaid oodata momenti, mis ta oma armeedega tegevuses on. Seega võib Sõrmuse liigutamine sõltuvalt olukorrast olla ka väga riskantne. Loomulikult on teadasaamine üks, kuid kättesaamine hoopis teine asi. Igal korral, kui Vennaskond liigub, saab Sauron veeretada täringuid, mille hulk olenebki just selles „pühendumusest“. Iga veeretatud „6“ eest võtab mängija kotis/kausist/karbist pimesi ühe märgi. Üldjuhul juhtub tõmmatavaks märgiks olema järjekordne Sauroni katse Vennaskonna päid sassi ajada. See aga lisab rikutuse punkte, mis jõudes teatud tasemeni, lõpetavad mängu Sauroni kasuks – Frodo pistab Sõrmuse sõrme ja kuulutab end selle omanikuks. Sellise hinge mürgitamise tõttu võivad mõned sõrmusekandja kaaslased maha kooleda või Vennaskonnast eralduda, minnes sõjatandrist Kesksmaale omi asju ajama. Samuti võib nende märkide seas olla selliseid, mis sunnivad Vennaskonda peatuma või paljastavad selle asukoha. See aga on Sauronile eriti magus, kuna nüüd teab ta, kust otsida, mis võib talle anda täringuveeretusel boonust. Veel hullemat kahju võib teha ka Vennaskonna uuesti peitmine Sõrmuse abil, mis lisab hea hulga Sauroni valesid kaunistesse peadesse, kuid võib samas vältida mõne Vennaskonna liikme hukkumist.

Vabade rahvaste juht võib Vennaskonda liigutades selle asukoha ka ise

paljastada, liigutades seda mõnda sõbralikku linna või kindlusesse. Seal saab ta enne teeasumist ravida Frodo hingeäädasid ning niisama pikast ja raskest teest puhata.

Eriti hulluks läheb Frodo tung Sõrmuse järele, kui Vennaskond peaks Mordorisse jõudma. Seal võivad kääbiku käharate juuste alla hakkata kooruma kõikisugu plaanid. Kui tema tahe aga peaks van-kuma hakkama ning ta sõrmuse enda omaks kuulutab, saab Sauron ta kenasti Turmamäe grillil ära küpsetada ning mängu võita. Üks on selge – Mordor ei ole just kõige kääbikusõbralikum paik.

Aastal 2006 tuli välja ka mängulisa „Battles of the Third Age“, mis andis mängu fännide kasutusse veel hulga nodi. Juurde oli pandud hulk uusi armeesid (nõgilased, entid, piiramistornid), mõned täpsustavad reeglid ning kaks uut tegelast – Galadriel ning Balrog. Nagu sellest veel vähe poleks olnud, said mängijad tänu sellele laiendile läbi mängida ka kaht võimsamat lahingut Sõrmuse Sõjas: Helmi süviku ja Rauajõe koolmete madinat ning Minas Tirithi piiramist. Tuleb tunnustada, et ma ise mängisin neist vaid esimest ning sain suht kärmelt kotti, mistõttu minu arvamus sellesse laiendisse võib olla pisut kallutatud. Käivad kõlakad ka uue laiendi kohta...

Kui läbi võrgu mängimine vastukarva ei ole, siis pole mängu mängimiseks üldse tarvis mängu ennast omadagi. Nimelt on üks rootslane võtnud heaks teha mängule korralik fännileht, mille kaudu saab seda mängu ka üle netiühenduse reaalse vastase vastu toksida. Isiklikult pole proovinud, kuid mingi aeg, kui igav hakkab, proovin ära. Aadressiks siis <http://www.warofthering.eu>

Lauamängu „War of the Ring“ peetakse parimaks Tolkieni loomingu inspireeritud mänguks ning ei saa öelda, et põhjendamatu. Tegu on suurepärase meistriteosega, mille käigus raamatute sisu (väheste võimalike muudatustega) elama hakkab. Sõjapidamine ning sõrmusevedamine on igati paigas ning tihti tuleb teha kriitilise tähtsusega valikuid. Igal mängul võib mängija midagi uut avastada ning tekkida nii tuttavaid „ah-sellepärast-läksid-nad-sinna-kuradi-sohu“-momente. Paljude jaoks võib tunduda küll hirmutav mängu kestvus (3-6 tundi), mis kogemuste kasvades küll kahaneb, kuid vajab siiski korralikku pühendumist. Kuid tunne, mis sellest mängust tekib, on aga seda mitmekordselt väärt!

Mänguarvustus: Virtuaalne jaht sõrmusele

Andrea Jõesaar

Võrgurollimäng laiadele rahvamassidele „Lord of the Rings Online“ (LotRO) põhineb ilmselt kõigile kaasaja ulmet lugevatele tuttava kirjanduse J.R.R. Tolkieni Keskmaa juttudel. Kronoloogiliselt toimub mängu tegevus Kolmandal Ajastul, mil Sauron oli Teise Ajastu lõpus toimunud Dagorladi Lahingu kaotusest toibunud ja asus uuesti Keskmaa vabasid rahvaid rõhuma ja Sõrmust otsima. Mäng on tasuta, kuid mõningad toimingud on mängutegijaid rahaliselt toetamata siiski piiratud.

Nagu rollimängudes kombeks, tuleb loomulikult ka LotRO's esiteks omale tegelane meisterdada. Esimeste asjadena peab mängija valima endale rassi ja klassi. Esimeste sekka kuuluvad haldjad, päkapikud, inimesed ja kääbikud. Seejärel tuleb mängijal otsustada, kust on selle rassi esindaja pärit. Näiteks ulatuvad haldjate tavalised päritolumaad Luuni lahest Lorienini, kuid samas ei muuda see üldises pildis erilist palju, tingides vaid marginaalseid muudatusi naha- ja juuksevärvide valikul. LotRO't rollimänguna mängides võib see olla mõnele aga oluline. Loomulikult on võimalik mängida ka paharasti, kuid selleks tuleb esmalt mõne hea tegelasega kuhugile jõuda.

Klasside valikul on võimalused väga erinevad. Mängijale seatakse ette valik lausa 9 erineva ameti seast ning paljud klassid sõltuvad suisa otseselt eelnevalt valitud rassist. Leidub nii vigastuste tekitamise/kaitsele keskendunud klasse ehk nõ. tanke, kui ka kõiksugu toetavaid rolle. Loomulikult ei saa ükski fantaasiamäng läbi maagiata. Maagilised (sh. klassikalisi tulepalle loopivad) klassid ja Tolkieni aga ei sobi minu meelest lugudega kuidagi kokku. Keskmaal valdasid maagiati ainult istari, aga mängus võib suvaline surelik tulla mängu ja öelda „oh, ma nüüd hakkam maagiks“. Ka laulik on kuidagi omast elemendist välja kistud, ravides oma kaaslasti muusikainstrumentidega („Oi, su käsi põles ära. Pole midagi, kohe laulan sulle midagi ilusat.“). See ei ole aga eriti loogiline, kuna toob silme ette pigem rollimängudest tuntud bardi, kes on rohkem lahingus innustaja tüüp. Tasuta saab valida 7 klassi vahel – kaks neist (ruunitundja ja kaitsja) saab avada vaid raha. Samuti on ühes serveris võimalik tasuta luua vaid kaks tegelast.

Võrgurollimäng laiadele rahvamassidele „Lord of the Rings Online“ (LotRO) põhineb ilmselt kõigile kaasaja ulmet lugevatele tuttava kirjanduse J.R.R. Tolkieni Keskmaa juttudel. Kronoloogiliselt toimub mängu tegevus Kolmandal Ajastul, mil Sauron oli Teise Ajastu lõpus toimunud Dagorladi Lahingu kaotusest toibunud ja asus uuesti Keskmaa vabasid rahvaid rõhuma ja Sõrmust otsima. Mäng on tasuta, kuid mõningad toimingud on mängutegijaid rahaliselt toetamata siiski piiratud.

Nagu rollimängudes kombeks, tuleb loomulikult ka LotRO's esiteks omale tegelane meisterdada. Esimeste asjadena peab mängija valima endale rassi ja klassi. Esimeste sekka kuuluvad haldjad, päkapikud, inimesed ja kääbikud. Seejärel tuleb mängijal otsustada, kust on selle rassi esindaja pärit. Näiteks ulatuvad haldjate tavalised päritolumaad Luuni lahest Lorienini, kuid samas ei muuda see üldises pildis erilist palju, tingides vaid marginaalseid muudatusi naha- ja juuksevärvide valikul. LotRO't rollimänguna mängides võib see olla mõnele aga oluline. Loomulikult on võimalik mängida ka paharasti, kuid selleks tuleb esmalt mõne hea tegelasega kuhugile jõuda.

Klasside valikul on võimalused väga erinevad. Mängijale seatakse ette valik lausa 9 erineva ameti seast ning paljud klassid sõltuvad suisa otseselt eelnevalt valitud rassist. Leidub nii vigastuste tekitamise/kaitsele keskendunud klasse ehk nõ. tanke, kui ka kõiksugu toetavaid rolle. Loomulikult ei saa ükski fantaasiamäng läbi maagiata. Maagilised (sh. klassikalisi tulepalle loopivad) klassid ja Tolkieni aga ei sobi minu meelest lugudega kuidagi kokku. Keskmaal valdasid maagiati ainult istari, aga mängus võib suvaline surelik tulla mängu ja öelda „oh, ma nüüd hakkam maagiks“. Ka laulik on kuidagi omast elemendist välja kistud, ravides oma kaaslasti muusikainstrumentidega („Oi, su käsi põles ära. Pole midagi, kohe laulan sulle midagi ilusat.“). See ei ole aga eriti loogiline, kuna toob silme ette pigem rollimängudest tuntud bardi, kes on rohkem lahingus innustaja tüüp. Tasuta saab valida 7 klassi vahel – kaks neist (ruunitundja ja kaitsja) saab avada vaid raha. Samuti on ühes serveris võimalik tasuta luua vaid kaks tegelast.

Esmamulje mängust on fantastiline. Graafika on väga hea, kui kõik graafika seaded on pandud vähemalt maksimumi lähedase peale. Maksimum on muidugi veelgi ilusam. Kõik objektid on väga ilusasti välja joonistatud ja riided, eriti keebid, on fantastiliselt teravad. Kahjuks hakkavad vanemad arvutid kõrgeimate graafikaseadetega nõrkuma ja kui olla rahvarohketes kohtades, on võimatu isegi paari meetritki liikuda. Mäng võtab ka arvutis palju ruumi (~13 GB), kuid see on seda väärt.

Mängu tegevus ei puuduta ainult Frodo ja Sõrmuse lugu. Mängijal tuleb aidata ka võidelda Angmari pimeduse, Sarumani salakavaluse ja teiste kurjade jõudude vastu, mis pesitsevad igas Keskmaa osas. Mängu põhiülesannete (Epic Quests) rida aga puudutab tihti Sõrmuste vennaskonda ja selle tegemisi. Praegusel hetkel ulatub mängu tegevusväli ainult Isengardini, kuid selles osas tehakse pidevalt täiendusi. Kui mäng 2007. aasta kevadel välja tuli, oli võimalik ainult Eriadoris (maa Udumägedest läänes) ringi rännata. Nüüdseks on mängu tiim lisanud Moria, Lorieni, Sünklaane, Nõgimaa ja Isengardi. Kui mängu algusaastatel oli maksimum level 50, siis nüüd on see tõstetud 75'ni.

LotRO'i mängivad väga erinevad inimesed üle kogu maailma. Näiteks on eraldi Saksa ja Prantsuse serverid. Eesti servereid ei ole, aga põhiliselt on eestlased kogunenud serverisse nimega „Snowbourn“. Teistes serverites on eestlaste osakaal aga tunduvalt väiksem.

Üks võimalus LotRO'i mängida, on teha ainult ülesandeid, mida saab mängu sees lihtsalt „üles korjata“. Teine võimaluseks on rollimäng. Istutakse nt „Kepslevas Ponis“ või Kääbiklas ja räägitakse jutte, kuulatakse muusikat ning veedetakse lihtsalt aega. Mängus on olemas emotsioonid, mida saab kasutada. Nt /wave, /bow, /blink jne. Enamus neist väljendub ka liigutustes, aga kõik emotsioonid on ka näha tekstikastis halli tekstina (nt Elyon bows deeply). Rollimängu serverid on: ingliskeelne rollimänguserver „Laurelin“, prantsuskeelne „Estel“, saksakeelne „Belegaer“. On olemas ka niiõelda pool-rollimänguserver „Landroval“, kus rollimängureeglid on pehmemad ja kus tegutsevad ka enamus minu karaktereid.

Minu jaoks on mäng väga mõnus ja ma olen seda juba 5 aastat mänginud. Ma usun, et kuna mulle on kõik Sõrmuste Isanda raamatud, mida ma olen lugenud, meeldinud ja meeldivad siiani, mängin ma seda mängu veel mitu aastat.

Indrek Hargla sai Kultuurkapitali aastaauhinna.

Kultuurkapital andis laupäeva õhtul Pärnus Endla teatris alanud tseremoonial üle aastaauhinnad. Muuhulgas pälvis auhinna ka Indrek Hargla. Tõsi küll, mitteulmelise romaanisarja eest.

Kirjanduse 7000-eurose aastaauhinna sai Indrek Hargla «Apteeker Melchiori» romaanisarja ning jätkuva loominguulise kõrgvormi ja žanrilise mitmekesisuse eest.

Ulmekirjanduse Baasi kuu arvustajad

Ja siit nad tulevad. Eelmise aasta lõpu Baasi kuu parimad arvustajad. Novembrikuus Raul Sulbi oma arvustusega romaanile „Üksildane oktoobriöö“ (aadressil: www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/single.asp?rets=34356) ja detsembris Triinu Meres oma arvustusega romaanile „Tithe: A Modern Farie Tale“ (aadressil: www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/single.asp?rets=34416).

Tartus taas rollimängurite klubi!

Nurg on Greifi vana trükikoja koobastiku tagumistes katakombides asuv rollimängudele suunatud huviklubi. Aadressiks Kastani 38, Tartu.

Nurg pakub varjupaika kõigile larbi ja jutumängudega tegelevatele inimestele ja nende sõpradele. Samuti kõigile uutele rollimängundusest huvituvatele inimestele. Oleme paik, kuhu saab tulla pidama jutumängusessioone, filmi-lauamänguõhtuid ja võrupidusid. Samuti saab Nurus veeta oma vaba aega, meisterdada larbinodi-kostüüme ja kohtuda teiste rollimängijatega. Eriti loodame näha Nurus toimuvaid huviringe ja töötubasid.

Tartu ulmehuviliste uus kooskäämiskoht

Eelmine aasta lõppes Tartu ulmehuvilistele kurvalt. Teenekas kooskäämiskoht pani ukSED kinni. Kuid Ulmeühing ei maga ja rahva rõõmuks leiti uus koht Pepleri tänaval „Kotka keldris“. Uus koht oli üllatuslikult peaaegu igas mõttes eelmisest parem. Suurem, ruumikam, kohti jagus kõigile, ilus ja valge, naeratavad teenindajad. Ainus mis koha suurepärasust rikkus, oli naabersaalist kostev vali muusika, mis muutis omavahelise suhtlemise üsna vaevaliseks. Kuna ulmerahvast oli kohal üle paarikümne inimese ja kõik nad püüdsid muusikast üle rääkida, siis valitses lõpuks kohapeal kirjeldamatu lärm. Kui üle laua istuv naaber just sünni poolest ei omanud hõbekõri ja poroloonist häälepaelu, siis oli tema juttu võimatu kuulda. Meie laserreporteril oli keldrist lahkudes lõpuks lausa hääli ära. Kuna bänd pidi keldris mängima igal reedel, siis usinad ulmeühingu funktsionäärid hoiavad kõigist koha voorustest hoolimata uue koha leidmiseks silmi ja kõrva lahti.

Tallinna ulmehuviliste kokkutulek

Meie Tallinna laserreporter Margus Makke: Kui ma kella kuue ajal kohale jõudsin oli juba kümmekond ulmikut kohal. Proovisin lasta kohalolijatel oma nimesid kirja panna aga mnjah selgub, et meie seal on sellised värvikad tegelased nagu: Bambi, Kümme Pilve ning Praost August. Eva Luts pakkus müüa Vernor Vinge "Sügavik taevas" samuti küsiti talt Siim Veskimähe viimast teost "Ennesõjaaene kullakarva", mida tal paraku kaasas polnud (keegi polnud soovi avaldanud ja mis parata Eva ei jaksaks niisama ehku peale kaasas tassida). Lauri Lukas tõstatab üles küsimuse kolimise osas, kuna tal on Lost Continentist siiber ja kogunemised võiksid toimuda ikka vanalinnas. Fa-ceboogis ürituse lehel välja pakutud "Põrgu" tundus, et ei sobi ikka õlle kalli hinna tõttu ja teisi ei teatud pakkuda. Minul isiklikult pole Lost Continenti vastu midagi aga samas ei ütle ka muust paremast kohast ära. Peaasi, et vastaks kriteeriumitele: normaalse hinnaga õlu, võimalus süüa saada, mahutab meie seltskonna ära, ei ole ülemäärast lärmi ning laudadel ei ole linasid.

Seitsme ajal saabusid Ats, Annika ja Sirje hiljem ka Jaanus, Andres ning Kalle. Üheksa ajal saabus Andreas ning päris hilja jõudis ankrumehena kohale Zurgutt. Vesteldi erinevatel teemadel, tehti nalja aasiti üksteist jne. Kusagil üheteist-kaheteist ajal tekkis mõte joonistada kängurusi ning nagu pildilt näha on arusaamad selle kellaajal antud eluka kohta igasuguseid. Üritus oli suhteliselt meeldiv, mingeid erilisi juhtumisi polnud. Üritus lõppes veidi peale kahte kui Lost Continent kinni pandi.

Võimalused tuleviku tähelendudeks

J.J. Metsavana

"Kosmos on suur. Sa ei usugi, kui tohutult, üüratult üle mõistuse suur see on. Sa võid arvata, apteeki on pikk tee, kuid kosmoses on see vaid köömes."

Douglas Adams

Kui ma olin veel väike, siis meeldis mulle kangesti ammutada tarkust mitmesugustest veneaegsetest populaarteaduslikest raamatutest. Eriti huvitas mind muidugi kosmose vallutamise küsimus. Kahjuks andsid vanad veneaegsed raamatud üsna üheselt teada, et tähtedele reismiseks tuleb ehitada footonraket. Viimase ehitamiseks on vaja aga põhimõtteliselt mahutada ühe veduri ramm nõõpnõelapea suurusse massi ning seega on säänsa raketi ehitamine hetkel ilmvõimatu.

Uuematest raamatutest tutvustati ka ruumivoltimise ja ussiaukude teooriat, aga selle osas polnud autoritel isegi udust aimu, kuidas ruumi voltimine-augutamine võiks käia.

Seega siis olin võtnud teadmiseks, et tähtedeni reisimise võimalused on kesised ning olin üsnagi siiralt üllatunud, kui peale väikest internetist tuulamist selgus, et läänemaailma teadurid pole niisama istmikku süganud, vaid mitmesuguseid põnevaid ideid treinud. Järgnevalt tutvustaks lühidalt ka Reaktori lugejatele mõningaid loogilisi-maid neist plaanidest.

PS: Kuna mu füüsikalised teadmised ja tehniline inglise keel on üsna nõrk, siis ehk annavad lugejad andeks, kui olen mõnest asjast valesti aru saanud või tõlkimisel apsaka teinud :)

Orion

60-date USA projekt. Idee iseenesest lihtne. Tegemist on hiigelsuure raketiga, mis stardib esialgu suure hulga vedelkütuste raketite toel. Jõudnud piisavalt kõrgele, poetatatakse raketi alla väike tuumalaeng, mis tõukab raketit edasi ja seda protseduuri korratakse kuni on piisav hoog sees kas siis marsile või mõnele muule taevakehale lendamiseks. Põhimõtteliselt on see võrdne sellega, kui paadis istuja loobib enda taha käsigranaate ja laseb plahvatuse lainetusel end edasi tõugata. Aga mis sa teed hädaga kui häid aere või sõukruvi pole :)

Minnes pisut täpsemaks siis tuumalaenguks on Orioni projektis curium 245 kriitilise massiga 4 kg. See laeng koos propellandiga (kogumass 230 kg) heidetakse laeva taha, kus ta plahvatab võimsusega 0.25 kilotonni (1 teradžaul). Energia aurustab kogu propellandi, surudes selle kokku tiheduseni 1g/l. Temperatuur tõuseb 67 000° K. Rõhk tõukeplaadile ulatub kuni 690 MPa, kasutades ära kuni 7 % plahvatuse energias.

Saavutatav kiirus: 10% valguskiirusest.

Plussid: Põhimõtteliselt on seda raketit võimalik ehitada juba praeguste inimkonna käes olevate teadmistega. Ehk siis selle raketiga oleks tõesti võimalik lähimaid tähti vallutada. Orion oleks samuti suurepärane kasutus üleliigsetele sõjaväeladudes leiduvatele tuumamiinidele. Lisaks uuris USA seda mingil ajahetkel väga aktiivselt ja tegi väikeste mudelitega edukaid loomkatseid (loomulikult kasutades mitte tuumapomme, vaid tavalist lõhkeainet).

Nõrkused: Loomulikult kallidus, loodust saastav loomus ja ohtlikus. Võib ette kujutada, et tuumapommi plahvatuse turjal reisida pole ka kuigi mõnus. Pealegi on rahvusvahelise kokkuleppe alusel keelatud tuumaplahvatuste tekitamine avakosmoses, ehk tähtedele lennuks on tarvis ka seaduste muudatusi.

www.youtube.com/watch?v=V1vKMTYa40A

Medusa

Põhimõtteliselt tegemist Orioni edasiarendusega 90-nendatest. Medusa kujutab endast meeletult suurt kosmosepurje, mille külge on kaablitega ühendatud kasulikud moodulid. Medusa taha heidetakse väikesi tuumalaenguid ja nende plahvatuse impulss tõukab seda veidrat kosmosepurjekat edasi.

Kiirus: Pisut suurem kui Orionil

Plussid: Kergem kui Orion, samuti on kosmoselaevale mõjuv pörutus nõrgem ja pommi tõukejõud leiab paremat ära kasutamist.

Miinused: Peamiselt sama tuumaplahvatuse kosmoses keelustav lepe

Daedalus

Daedalus kasutab edasiliikumiseks termotuumareaktsiooni (fusion). Kosmoselaeva hiiglaslikku düüsi heidetakse tüki kütust (deuteerium-triitium), kus tekitatakse lasterite abil ahelreaktsioon. Tul-emuseks tilluke plahvatus ja kuum plasma, mis tõukab raketit takka. Laserite toitmiseks vajalik energia saadakse samast düüsis toimuvast reaktsioonist.

Huvitava nüansina tasub ära märkida, et tegemist on kahe-astmelise ehitusega. Peale kaheaastast kiirendamist heidetakse esimene aste küljest ja süüdatakse teise astme mootorid.

Daedaluse tühimassiks arvutatakse kuskil 2,670 tonni. Kütus (deuteerium ja helium-3) võtab omakorda 50 000 tonni. Kokku oleks Daedalus oma massilt võrdne ühe keskmise suurusega õlitankeriga. Pikkuselt 200m (üle kahe korra pikem kui Saturn V - raket mis viis inimesed kuule). Kasulikku massi sisaldaks Daedaluse teine aste 450 tonni (pisut rohkem kui on praegu ümber maakera tiirleval rahvuslikul kosmosejaamal).

Saavutatav kiirus: 10% kuni 20% valguskiirusest.

Nõrkus: Pole võimalik hetkel olemasolevate tehniliste vahenditega ehitada. Teooria on iseenesest paigas, aga materjalid-seadmed vajaksid arendustööd. See kõik aga lähleks vägagi kulukaks. Tõenäoliselt kallimaks kui Orion või Medusa ehitus.

www.youtube.com/watch?v=LTL9nZmPT3s

Huvilised võivad külastada ka vahvat saiti

www.icarusinterstellar.org/

Tegemist on mittetulundusliku organisatsiooni lehega, mille eesmärgiks on aastaks 2100

jõuda esimese tähtedevahelise lennuni. Icarus (legendi järgi Daedaluse poeg) on edasiarendus Daedalosest.

Project Longshot

Oli NASA poolt arendamisel 1984 - 1994

Tegemist on mehitamata kosmosemasina projektiga, mis peaks olema võimeline lendama tuumajõul Alpha Centaurile. Mootor on sama mis Daedalusel, ehk siis laseritega tekitatakse düüsisse heidetud ainega termotuumareaktsioon. Peamine erinevus võrreldes D raketiga on see, et kui viimasel sai laser energiat samas reaktsioonist, siis Longshotil toidab lasereid eraldi pardal asuv termotuumareaktor.

Kiirus: 4.5% valguskiirusest. Teekod A. Centaurile võtab selle masinaga 100 aastat ning sinna otsa läheb täiendav 4.39 aastat, mil info misjoooni edust/ebaedust meie täheni jõuab.

Nõrkus: Pole võimalik hetkel ehitada. Termotuumareaktsiooni on küll labori tingimustes saavutatud, aga töötav, stabiilne ja kosmoselaeva sobiv lahendus selle püsivaks kasutamiseks energiasaamisel puudub. Tavaline tuumareaktor aga ei suudaks nii pika aja jooksul raketti energiaga varustada.

Bussardi Ramjet

Tegemist omapärase kavandiga, mille puhul kogub rakett endale liikumiseks vajaliku kütuse ümbritsevast keskkonnast - näiliselt tühjast kosmosest. Ehk siis täpsemalt on kosmoselaeva ees tohutult suur koonus, mis kogub tühjuses uitavaid vesiniku aatomeid ning kasutab seda ära oma termotuumareaktori kütusena.

Probleem: Vajalik 10 000 ruutmeetrit suur struktuur, mis on valmistatud 1mm paksusest mylarist (spetsiaalne plastik) ning kaaluks 250,000 tonni. Üheks lahenduseks on pakutud raketi ees asetsevate vesinikaatomite ioniseerimist tohtu võimsusega laseriga. Sel juhul saaks korjata neid tunduvalt väiksema magnet-püüduriga. Samas õgiks selline laser hea isuga energiat ning nõuaks enda toitmiseks veelgi tõhusamaid reaktoreid.

Teine (küll tõenäoliselt väiksem) mure seisneb selles, et Bussardi koonus peaks liikuma 6% valguskiirusest, et süsteem toimiks. Seega vajab masin eraldi piisavat kogust kütust, et kõigepealt nõutava kiiruseni jõuda. Olemas on veel kolmaski täiendatud skeem nimega RAIR, kus ei kasutata vesinikku mitte kütusena vaid reaktsiooni käivitajana.

www.daviddarling.info/encyclopedia/I/interstellar_ramjet.html

en.wikipedia.org/wiki/Project_Longshot

Ühtlasi Bussardi Ramjetiga lõpetaks ka võimaluste loetelu. On muidugi olemas veel jah teooriad ruumi voltimisest, warpimisest, kurrutamisest, painutamisest jne, kuid need on aga kõik veel paljalt teooriad ja nende baasil pole koostatud ühtegi kavandit ega tähelaeva skeemi.

Ehk siis olukord on kole. Aga samas mitte meeleheitlik. Orioni, Medusa või Daedalus projektide ehitamine oleks inimkonnale igati käeulatuses. Samas on nad umbes sama mahukad projektid, kui püramiidid Egiptlastele. Küllap tuhandeid aastaid hiljem vaataks meie järeltulijad neile sõidukutele samasuguse hämminguga, nagu me praegu vaatame Cheopsi püramiidi. Ehk süüdistaksid isegi tulnukaid meie aitamises. Küllap tunduks selline agregaat neile ilma antigravitatsiooni, orbitaal-liftide ning massiduplikaatoriteta ehitatuna justkui maailmaime.

Praegusel juhul pole tegelikult tähreis kinni mitte nii võimaluses kui tahtmises. Meil pole piisavalt motivatsiooni nii uskumatult kalleid projekte käsile võtta. Tõuge võiks saada alguse näiteks sellest, kui saadaks astronoomidelt kindel tõend meie läheduses asuva ja täielikult maasarnase ning elamiskõlbliku maailma kohta. Ehk siis on vaja inimkonna ahnete silmade ette ühte magusat kommi, mida ta tahaks kangesti omada ja mis mõjuks tõhusa motivaatorina. Küllap hakkaks siis raha ka voolama täheraketide projekti veskile.

Abiks oleks ka raha väärtuse ümberhindamine. Iga asja hind sisaldab praegusel hetkel ju valdavalt õhku (käibemaksud, juurdehindlused etc). Algotode ning materjal ei pruugi mittekasumliku majandamise korral sugugi enam nii kulukas. Ehk raketi ehitamine muutuks raha ülevõimu murdmise järel märgatavamalt odavamaks.

Praeguse maailmapildi ja elukorralduse juures on tähtedele lendamine paganama keeruline. Aga üks kunagi oli ka puust laeva ehitamine keeruline töö ning rauast- ja aurumasinaga laeva peale oleks kulunud kogu maailma rauatööstuse aastatoodang. Mina igaljuhul usun, et inimkonna suurim seiklus ja avastusretk seisab veel alles ees. Õnneks on ajalugu ka näidanud, et teadus liigub müstilisi ennustamatuid teid pidi ja kes teab - võibolla mingi aja pärast avastatakse selline uus füüsikaseadus, mis keerab kogu senise maailma pea peale ja toob tähed meile koju kätte.

Kirjastuste uudised

Aleksandr Beljajev
Professor Dowelli pea

Sari: Orpheuse raamatukogu
Tõlkinud: Tatjana Peetersoo

Nõukogude vene ulmeklassiku Aleksandr Beljajevi tuntuimaid teoseid on "Professor Dowelli pea" ja "Amfiibinimene", mõlemast romaanist on nõukogude kineastid teinud pea sama kuulsat filmiversiooni. Eesti ulmehuvilisele ei vaja Beljajevi nimi tutvustamist: 1960. aastal ilmusid ühtede kaante vahel "Amfiibinimene" ja "Maailmavalitseja" ning selline seiklusliku ja ulmelise aine süntees veidi sentimentaalses garneeringus, mis neis romaanides on pea täiuseni arendatud, tõigi kirjanikule kuulsuse, mida ka möödaniikku vajunud aastad pole tuhmistanud. Kehast eraldi elava pea motiiv pole küll Beljajevi enda välja mõeldud, aga sellise isiksuse tundmuse ja kannatuste kirjeldajana - kirjanik oli ka ise aastaid halvatusse aheldatud - on ta kindlasti ühe 20. sajandi märgilise tähendusega ulmeteose looja.

Reaktor - Jutud

Ordu ja asum

Maniakkide tänav

VYTAUTAS

„See juurdeehitus oleks nagu neetud,“ lausus Vytautas lõpetuseks. Ta oli rääkinud juba pool tundi ja teine mees oli teda tähelepanelikult kuulunud. Nad istusid jõe kaldal, ühel vähestest kunstliku muruga lappidest ja jõid veini. Teenindusrobot seisis paar meetrit eemal automaatbaari juures. Jõgi oli tegelikult alumiiniumikaevanduse jahutuskanal mis jooksis mööda Kuu pinda. Vaakumist eraldas neid vaid õhuke kuppel ja turvatunnet pakkus murulappi sissehitatud päästesüsteem ning iga saja meetri tagant jõe ääres paistvad avarisisesepääsud maa alla. Arvestades kuplit, mis ei suutnud vähegi arvestatavat meteoriti kinni pidada, siis oli siin mõnes mõttes ohtlik paik kohtumisteks, kuid siin oli paljude Vana Linna kohtade ees suur eelis - siin sai segamatult vestelda.

„Sa mõtled peaarhitekti surma?“ küsis Stanislawski laisalt ja vaatas süngmustas taevas helendavat Maad. Suur pall keset tühjust. Imeilus. Samamoodi nagu lõputud helehallid lagendikud nende ümber.

„Mida muud?“

„Ja kaevandusmasinate rikkeid?“

„Täpselt!“

„Ning planeerimisega tegelevate serverite kokkujooksmist?“

„Noh, kas sulle ei tundu see halva õnkena? Kõik vähema kui poole aasta jooksul?“

„Tundub.“

„No näed!“

„Kohe-kohe on algamas Maaga sõda. Me oleme siia üles vedanud tohutult inimesi kelle tausta pole võimalik ajapuudusel kontrollida, Maa suurriikide luured on vägagi huvitatud teada saamisest mis meil siin toimub ja omapoolsete vastusammude kavandamisest,“ ütles Stanislaw.

„Arvad samuti, et sabotaaž?“

„Sa ju ei arva, et ma pean seda needuseks?“

Vytautas muigas.

„Täna. Ma arvasingi, et jätan eksortsisti seekord vahele. Praeguses situatsioonis läheks kole keeruliseks neid Maalt siia toimetada.“

„Ära sa arva,“ muigas poolakas. „Madagaskarilt stardivad praegu laevad pidevalt Teivasjaama poole. Asi siis kellelgi mõni neegrinõid kaasa haarata. Vähemalt ei hakka siis seda sinu needust üleval hoidvad sõbrad kahtlustama ja ennast vastuluure eest ilmaaegu peitma.“

„Tõsiselt räägid?“

Stanislaw muigas.

„Nii targa inimese kohta oled sa teinekord ikka uskumatult naiivne.“

Vytautas rahunes.

„Mõnikord on sinu naljadest raske aru saada. Vähemalt ma tean nüüd, et keegi selles küsimuses veidi kompetentsem tegeleb samuti asjaga. Ma arvasin algul, et Marleeni surm oli tõepoolest õnnetusjuhtum, kuid nüüd, nende teiste asjaolude valguses. Ma ei ole enam kindel.“

„Rahune. Hoia silmad lahti, ära kellelegi midagi räägi, isegi oma elukaaslaslele mitte ja tegutse edasi nagu sa ei kahtlustaks midagi. Ma panen paar terasemat poissi ja tüdrukut teie tegemistel silma peal hoidma, nii võrgus, kui reaalis. Millal peaksid kaevetööd plaani järgi algama?“

„Sa ei tea?“ imestas Vytautas.

„Loomulikult vaatasin ma praegu võrgust järgi, kuid mitte mina ei ole siin naiivne. Ma ei usu sekiksiki, et kui sa kahtlustad kellegi kurja kätt, siis jätkaksid täpselt graafiku järgi, et nähtamatu vaenlane oskaks oma samme ette planeerida.“

„Sul on õigus,“ lausus Vytautas ja Stanislaw nägi, kuidas teisel õlad, mis siiani olid kogu aeg pinges olnud, rahunenult veidi alla vajusid. „Kaevetööd algavad plaani järgi järgmisel nädalal, kuid tegelikult mõtlesin teid forsseerida ning alustada ülehomm.“

„Väga hea,“ noogutas Stanislaw. „Nii teegi. See peaks ajama selle „kellegi“ ähmi täis ja kui ta tahab midagi ette võtta, peab ta seda tegema kiiresti. Kiirustades aga teadagi on kerge vigu teha. Ülehomseks oled sa mu meeskonna luubi ja kaitse all.“

Esimest korda kogu nende jutuajamise vältel nägi Stanislaw Vytautast naeratamas.

„Täna,“ lausus leedukas. „Ma tõepoolest täna.“

RICA

Vytautas oli just tulemas kui Stanislaw temaga ühendust võttis. Rica nägi kuidas mehe nägu muutus hoobilt veidi äraolevaks ja liigutustest kadus ind.

„Mis nüüd? Kas sa pead praegu oma neetud sõpradega lobisema?“

„Vabanda kallis,“ pomises Vytautas. Naise noor ja hiline keha ta käte vahel peatus samuti.

„No lobise siis,“ ütles itaallanna, „kuid ära looda, et mina sind järgi ootama hakkam,“ ning ta keeras mehe selili. Sellal kui töödejuhataja rääkis, hakkas tõmmu kaunitar ennast mehe peal üles alla oõtsutama, samal ajal kätega oma rindu hellitades.

„Mmmm...“, „pääses naise huultelt.“

Vytautas pidi silmad sulgema, et ta suudaks Stanislawi kõnele keskenduda.

„Mis kurat teil seal toimub?“ nõudis poolakas ärritunult.

„Kus meil?“ küsis Vytautas ja püüdis kähku meenutada, kas viimasel ajal on midagi viltu läinud. Ei olnud, kõik sujus plaanipäraselt, kaevandusrobotid lõikusid tulevase elamukompleksi tarvis Kuu pinda, nii et laserid särtusid ja töö edenes igati eduliselt. Kuid miski pidi ju vastuluurajat ärritama. Leedukas ei mäletanud, et ta oleks luuremeest varem säärase häälega kuulnud. Ta lasi kiiresti silme eest läbi kõik tööde kuivad, kuid miski ei reetnud ebameeldivusi.

„Mida te kaevate?“

„Põhitunnelit, nagu plaan ette näeb. Varsti hakkame kõrvaltunneleid sisse lõikama. Ma arvasin, et su poisid hoiavad meie asjadel silma peal.“

„Hoiavadki. Ka sul praegu. Nii, et vasta: Kuhu te neid lõikate?“

Kurat! Vytautas avas silmad ja nüüd ei häirinud teda ka Rica kõhn alasti keha, oiged ega ekstaasis oõtsumine.

„Ma ei saa su küsimusest aru?“

„See kraater, kuhu te üleliigset kivisodi veate.“

„Mis sellega on?“

„Kraatriga ei ole häda midagi, kuid sealne ülevaataja kandis ette, et kivisodi sees on üsna arvestatavas koguses bioloogilisi jäätmeid.“

„Kuidas? Mida?“

„Taimi!“

„Taimi, mis taimi?“

„Kust kurat mina tean mis taimi! Ütle sina mulle! Teie ju kaevate seal midagi, kuskil!“

„Seal ei saa mingeid taimi olla. Me kaevame ...“

„Mind ei huvita see mida seal ei saa olla. Mind huvitab konkreetset see MIS SEAL ON? Ma olen juba teel ja 800 seki pärast seal. Ma tahan sind sealt eest leida. JA PANE NEED KURADI ROBOTID SEISMA!“ Stanislaw kadus liinilt.

„Vytautas!“ nurises Rica, sest viimaste uudiste peale oli mehel täiesti ära vajunud.

„Riidesse ja kähku kaevurite juurde,“ ühmas mees. „Midagi on seal täiesti perses.“

Ütle mis tahes, kuid Rica olekust kadus kogu meelasus ainsa hetkega. Silmapilk muutus noor naine tõsiseks ja asjalikuks. Ta libises mehe pealt maha ning tõmbas paari liigutusega omale lühikese särgi selga ja püksid jalga. Liibuv riie tõi ta nooruslikud, pringid rinnad teravalt esile. Nii kerges gravitatsioonis ei olnud rinnahoidjad vaja, piisas elastsest särgist, mis need keha vastas hoidis. Vytautasel läks riitumine aeglasemalt, sest ta mõtted olid Stanislawi jutust segi löödud. Taimed? Mis taimed? Kui robotid just teelt ei hällbinud ja mõnda kas-

vuhoonesse ei eksinud... Ta otsis võrgus kiiresti ehitusplaanid ja tões omaette vandudes, et ehitusala vahetus läheduses olid tõepoolest taimederohked sektsioonid. Uus terroriaakt? Ja seekord palju tõsisem kui eelnevad. Mis siis kui kurjamid oleks suunanud robotid kaevama ülespoole? Nad oleks võinud kogu sektsiooni dehermetiseerida. Lase ennast ainult korraks lödvaks ja...

STANISLAW

„Kes vastutas viimasel tunnis kaevetööde eest?“ nõudis Stanislav. Nad seisid uhiuues tunnelis, skafandrid seljas ja pimedust valgustasid vaid kaevemasinate ja nende endi skafandrite kiivrilambid.

„Mina,“ ütles Rica. „Pakkusin ennast vabatahtlikult Vytautasele appi. Nagu sa ise ei teaks.“ Itaallanna löi oma nina uhkelt püsti. Ta tegi seda alati, kui tundis, et on milleski süüdi. Trotsi temas jagus. Erialalt oli naine psühholoog, kuid kõik psühholoogid on ju juba ameti poolest hullud. See hull oli otsustanud oma kallimaga koos ajaviiteks kaevuroboteid juhtida. Teadagi. Poolakas mõmises midagi oma nina alla.

„Kuidas-kuidas?“ küsis Rica. Kui oli midagi mida tulise loomuga psühholoog vihkas, siis olid need tema kohta käivad märkused, mida ta ei kuulnud.

„Ma ütlesin, et pole midagi imestada, kui asjad nässu lähevad. Ülevaatajaks võiks ikka täiskasvanud inimesi panna, mitte jäneseid.“

„Stanislav,“ lausus Vytautas etteheitvalt.

„Olgu-olgu,“ löi poolakas käega.

„Mis olgu-olgu?“ nõudis äkki põlema läinud Rica. Kui ta lootis, et luuraja hakkab vabandama, siis pidi naine eksima.

„Kuskohas on pärit need taimed? Kuhu ja mida te kaevate?“ nõudis Stanislav ning torkas neile mingi roheline räbala nina alla. Rica vakatas ja uuris koos leedukaga taimejäänust.

„Kust mina pean teadma kust sa selle välja kaevasid,“ nähvas Rica, kuid ennistine sõjakas toon oli tema häälest kadunud. Vytautas vaatas uue tunneli seinu tähelepanelikult. Need ei erinenud mitte millegi poolest ükskõik millisest Vana Linna tunnelist. 10x25 meetrine ristkülik keset halli kivi.

„Tõmba robotid eemale ja vaatame, mille kallal nad õige järavad,“ mühatas poolakas.

Rica torises midagi oma nina alla, kuid kamandas robotid eemale. Kolmik tõmbus seinu äärde, et kogukaid, kuumusest õhkavaid masinaid mööda lasta. Leedukas reageeris esimesena.

„Vahi kuradit,“ pomises Vytautas. Teised olid jahmunult vait. Kõik kolm kontrollisid kiirest Vana Linna plaane ja jõudsid ühel ja samal ajal ühesugusele järeldusele. Seda 5x5 meetrist käiku, mis mustendas otse värsket kaevetööd teel ei saanud olemas olla. Kuid seal ta oli. Esimene osa laserite kuumusest mustamas, kaugemal aga selgelt nähtavalt rohelist taimestikuga kaetud seinu, põrandat, lage.

„Operatiivgrupp siia,“ kamandas Stanislav vaikelt. Ja lisas siis: „Relvastatult.“

Seni kuni sisekaitse mehed ja naised kohale jõudsid, pidas poolakas mitmel kanalil nõu kõigi Kuu Ordu konsulitega. Keegi ei teadnud, mis käik see võiks olla. Kui varem oli vastuluurajal veel mingeid kahtlusi, et mingi info on kaduma läinud ja käik on Kuu Ordu enese salajane varjend, siis nüüd oli ta kindel, et käik on võõras. Ja otsustades elujõuliste taimede järgi, siis ka asustatud. Kui lisada sinna Vytautase välja toodud ja operatiivgrupi poolt kinnitatud sabotaažiaktid, siis kellegi ohtliku valduses.

„Mis kurat siin toimub?“ pomises Vytautas.

„Hoopis kes kurat siin toimetab?“ parandas Stanislawski.

TUNDMATU

Nad hakkasid mööda käiku ettevaatlikult edasi liikuma. Jõudes tundmatu käiguni, tahtis Stanislav sinna sisse hüpata, sest ehkki käigu põrand oli poolteist meetrit robotite kaevatust kõrgemal, ei oleks see Kuu nõrgas gravitatsioonis valmistanud talle mingeid raskusi. Raskusi valmistas talle võõras, skafandris mees, kes seal seisis, käes tundmatut päritolu tulirelv.

„Ma soovitan teil lahkuda,“ sõnas tundmatu. „Võtke oma pealikega ühendust ja las nad valmistuvad läbirääkimisteks.“

Stanislav vaatas võõrast uurivalt. Too teadis nende skafandrite sidesagedusi. Väga huvitav. Vajutas mehe näo omale mällu ja sõitis ots-

ingumootoris. Vastus tuli peaaegu kohe. Poolakas ei näidanud oma teadmisi välja.

„Ja kellega nad läbi hakkavad rääkima?“

„Meiega,“ lausus tundmatu.

„Ja need teie olete?“

„Anonüümsed heasoovijad.“

„Minu teadmiste järgi pigem põgenenud sunnitöölised.“

Skafandris mehe relvasuu nõksatas.

„Me oleme vabad inimesed!“

„Ja läbirääkimiste sisu?“

„Heanaaberlikud suhted.“

Stanislav noogutas, kuid sisemiselt muutus tema jahmatus imetuseks. See mees oli kas loll või mängis lollu.

„Ma olen Kuu Ordu konsul. See on hierarhias üsna kõrgel kohal. Nii et ma olen valmis pidama teiega jalamaid eelläbirääkimisi. Ühtlasi transleerin ma kogu meie vestluse asjaomastele isikutele reaajas edasi.“

„Väga armas,“ lausus võõras. „Kuid mina olen lihtne turvamees ja ilma igasuguste volitusteta. Nii et lahkuge ja me võtame teiega ühendust niipea, kui meie juhtkond on selleks valmis.“

ALDO

Tuba oli üsna kõrgel Kuu mägedes. Selle aknast paistis kümnete kilomeetrite kaupa hõbejast tasandikku, mille taga hõljus mustas tühjuses Maa. Kreekaliku sisekujundusega toas istusid kolm meest.

„Nagu prussakad saias,“ kommenteeris Tato, paljajalu, valges T-särgis ning lühikestes pükstes vana, kuivetonud mees. Kõige vanem mees terves Kuu Ordu. Ta oli kolmest ruumisviibijast kõige pikem, kuid kokku kuivanud ja nurgeline. Tato oli lasknud enda peal läbi viia kõiksuguseid uusi ja kahtlasi vananemist peatavaid protseduure. Imekombel oli vanapässil vedanud ja ta oli tõepoolest elanud juba kaheksa aastat üle kõik oma eakaaslased. Eks juurde olid aidanud ka väiksem grani ja tasakaalustatud toit.

„Kes?“ küsis just ruumi sisenev Aldo.

„Meie uued naabrid.“

„Ma olen vist midagi maha maganud.“

„Me kõik oleme midagi maha maganud.“

Aldo istus Stanislawi ja Rolandi juurde vanamehe vastu. Ta oli otse vanamehe vastand. Lühike ja ümarik, kuid jõudu, niipalju kui seda Kuu gravitatsioonis vaja läks, õhkas tema liigutustest piisavalt. Mees oli täiesti karvutu, nagu enamuse kuulasi.

„Pajatage siis!“

„Mäletad, vahepeal oli meil Titaanile, Iole ja asteroididele läkitatud kurjategijate seas üsna suur suremus,“ alustas Tato.

„Sa mõtleid neid, keda me saatsime raskeid metalle kaevandama?“

„Just.“

„Mäletan.“

„Selgub, et nad ei surnudki kõik ära.“

„Ahaa?“ Aldo nägu tõmbus tõsisemaks. „Kuidas nii?“

„Nad on sealt mingil veel selgitamata viisil minema pagened ja tagasi tulnud.“

„Tagasi?!“

„Stanislav nägi ühte siin, Kuul ja tuvastusprogramm tundis mehe hoolimata skafandrist ära. Ilmselt on ka kogu ülejäänud kamp seal. Nad on võtnud kaasa kaevandusmasinaid ja roboteid, ning kaevanud meile siia, Kuu pinna alla üsna suure asunduse, kohe välise ringi laohoonete kõrvale. Pole vist vaja lisada kuskohast nad on kogu see aeg matti võtnud.“

Aldo vaatas arusaamatuses Tato, siis Stanislawi ja Rolandi poole.

„Te teete nalja? Kuidas nad sealt tagasi said? Neil ei olnud ju kosmose-laevu?“

Tato viipas käega poolaka poole. „Stanislawi alluvad piiravad neist just praegu. Kui saame nad välja suitsetatud, siis kuulame üle.“

„Prussakad tõepoolest,“ mõmises Aldo. „Ma löön ka kampa. Polegi ammu püssi paugutada saanud.“

TATO

Ordu rünnakrühm sisenes asulasse neljast suunast korraga. Rünnaku

ettevalmistaval perioodil otsiti üles kõik kommunikatsiooniliinid, mis salaasukad olid Vana Linnaga loonud ning katkestasid need. Nüüd skanneeriti Kuu pinda veelkord ja kuna vastutegevus virtuaalis puudus, siis saadi viimaks ka tegelikud andmed. Rünnakust võtsid osa ka Vytautas, Rica ja Stanislaw, kuna nemad olid juba niikuinii asjaga seotud. Iga ordu täisliige oli vaatamata oma erialale ka sõdur. Igaüks neist teadis mispidi relv käes peab istuma, ning oli vajadusel valmis relva haarama. Praegu oli selline vajadus.

Mässajate asundus oli ootamatult suur. Läbirääkimiste ajal, mil kustusti ekskaevureid alla andma, puuriti neljast suunast käigid asumini ning siis, otse keset läbirääkimisi ründasid Kuu Ordu rünnakrühmad viiest kohast korruga. Lahing oli lühike ja võidukas. Asunikud olid peaaegu relvastamata, kuid täis otsustavust võidelda. Mitte küll viimase veretilgani, ent tundus, et kellelgi neist ei olnud soovi asteroidivõssoe naasta. Peale lahingut korraldati ruumides põhjalik läbiotsimine. Selle käigus leiti veel kümnekond peitpugenud asunikku ja võeti nad kinni.

„Uurige välja, kuidas nad minema pääsesid,“ lausus Tato kui Stanislaw talle ette kandis. „Ja tehke kindlaks ka see, kas neil oli ordukate seas abilisi. Tundub üsna usutamatu, et nad sealt omal jõul, ilma kosmoselaevadeta minema said.“

Stanislaw noogutas, kuigi seda polnud üle side näha.

„Kõigepealt konventsionaalsete vahenditega ülekuulamine,“ lisis Tato, „ja kui ninamehed on välja selgitatud, siis need sondi alla.“

„Jääb veel küsimus, mis me nendega edasi teeme,“ arutas Tato justkui omaette. Ta rääkis omaette viimati päris tihti. Kuid Tato oli vana ja teised andsid sellised väiksed veidrused talle andeks.

„Tagasi saadame muidugi,“ pöörutas Stanislaw.

„Samas, nad on oma karistuse kätte saanud. Kaks korda ühe asja eest karistada pole justkui õiglane,“ mõtiskles vanamees.

„Nende karistuseks oli eluaegne väljasaatmine. Karistus on täidetud siis, kui nad seal surevad.“

„Meil on peaaegu kõige karistuseks eluaegne väljasaatmine. Ordu kasvat, ressursse kulub üha rohkem. Keegi aga vabatahtlikult neisse karupersetesse minna ei taha.“

„No näed isegi, et tuleb tagasi saata.“

„Aga äkki saata nad ekspeditsioonile tähtede poole?“ arutas Tato. „Ka sinna tahavad vähesed vabatahtlikult minna. Esimesel põlvkonnal pole lootustki kohale jõuda.“

„Neid põgenenud maniakke ei saa usaldada,“ mühatas Stanislaw.

„Neil raiskadel puudub igasugune lojaalsus. Keeravad kõrvale või tulevad tagasi või ei saada meile andmeid. Jõuavad kohale ja teevad mingi oma degenerantide vabariigi. Ja sa mõtle, kui nad veel mõistusega olendeid kohtavad, mis mulje nad võivad meist jätta. Nood arvavad, et inimkond koosnebki vaid sellistest hälvikutest.“

Mehed naersid lühidalt, kuid tõsinesid peaaegu kohe.

„Järelikult tagasi saata.“

ARMANDO

Armando Guebuza istus kinnipidamistoolis, tumedanahalise mehe vastas olid kohad sisse võtnud Vytautas ja teda assisteeriva psühholoogina saatev Rica.

„Alustame,“ ütles Vytautas. Rica võttis neegri liidese, ühendas selle tooli seljatoes asuvaga, sisestas juhtkoodid. Vytautas asetas omale pähe virtuaalvisiiri. Neegri nägu ei väljendanud nende ettevalmistuste peale mingeid emotsioone, kuid mehe otsaesine oli kaetud suurte higitilkadega.

Vytautase silme ees rullus lahti mehe elulugu. Lapsepõlv Mosambiigis, vaesed vanemad, osalemine lapssõdurina kodusõjas, vägistamised, tapmised, rahvusvahelise Punase Risti abiga armeest pääsemine, keskariduse omandamine Ameerikas, seejärel noore geeniusena

stipendiumi saamine, oma homoseksuaalsuse avastamine, ülikooli minnek, tegelemine infotehnoloogiaga kuni doktorikraadini, Kuu Ordu astumine, virtuaalreaalsuste väljatöötamine ordu tarbeks, nassmine Mosabiiki, seal ordu tarbeks varifirma loomine, varjatult Kuu külastamine ja siin töötamine. Seejärel asumine Kuule, soov astuda ordu täisliikmeks, sondeerimine...ning nüüd muutus tapnu järele. Sondeerimise ajal avastati, et Armando on narkouimas tapnud oma homopartneri. Šokk ordulaste hulgas ning Titaanile kaevandusse asumisele saatmine.

Lõputu töö kosmilises üksinduses, kus sul olid kõik mugavused kaasa arvatud internet, ning ainsaks tingimuseks töö. Jälgida robotiseeritud kaevurmasinaid, mis kaevasid, eraldasid maagist raskeid elemente, sulatasid need päikesepurjeks ning saatsid purjed Kuu ja selle tehaste poole teele. Niipea kui saadetised lakkasid, hakkas kaduma ka internet. Läbi võrgu häkkimine Ordu arvutivõrkudesse, ülevõetud automaatpiloodi abil kosmoselaeva ärandamine ja selle Titaanile suunamine.

Ah, sinna see laev siis kaduski, mõtles Vytautas üllatunult. Tuumaajamiga laeva müstiline kadumine tekitas omal ajal tõelist furoori. Guebuza oli foorumites üle võrgu loodud virtuaalsete variisikute kaudu suunanud kõiki lõpuks arvama, et selle hävitas meteoriiditambus.

Kaaperdatud kosmoselaevaga põgenemine ning oma saatusekaaslaste üleskorjamine asteroididelt, Jupiteri ja Saturni kuudelt ning lend tagasi Kuu juurde. Varjatud maandumine. See ei olnud keeruline, kõik Kuu silmad olid pööratud sõjaga ähvardava Maa poole. Siin asunduse rajamine. Et pääseda hõlpsalt ligi ordu ressursidele nagu energia, õhk, toit ja kõik muu, ühendati oma asula sadade kilomeetrite pikkuste pinnaaluste käikudega Kuu Ordu ühe esimese asunduse, Vana Linnaga. Siis Maalt evakueerijate vastuvõtuks Vana Linna laiendamise teada saamine, hirm avastamise ees ja laiendamise saboteerimine.

Neeger oli kogu selle ettevõtmise aju. Geenius, mõtles Vytautas. Kahju ainult et hälvik, pede, väljasuremisele määratud DNA.

Leedukas võttis kiivri peast.

„Sa olid ju üsna lootustandev infotehnoloog,“ lausus ta. „Milleks sulle narkootikumid? Sa oleksid oma oskustega võinud tõusta kindlasti B kategooriasse, ehk koguni ordurüütliks.“

„See oli lavastatud süüdistus.“

Vytautas arvas, et kuulis valesti.

„Mis jutt see on?“

„Kas sina nägid mind mõrva sooritamas?“

„Mmmm...ei,“ pidid Vytautas tunnistama. Tema näol oli kerge segadus.

„Ma ei ole seda ka teinud.“

„Aga kuidas siis...?“

„Mind lavastati süüdi. Mingit mõrva pole olnud. Mind sondeeris luugupeetud ordulane. Kui tema ütles, et ma sooritasin mõrva, siis uskusid seda kõik. Minu jutt ei maksnud enam midagi. Ma olen ju ordu valitsevate normide järgi neeger, pederast, hälvik. Muidu oleks mind mu IQ pärast veel kannatatud, kuid nüüd. Üheotsapilet Titaanile.“

„See on üsna tõsine süüdistus. Ja sind sondeeris...“

„Prefekt Aldo.“

„Me ei kasuta siin eriti tiitleid.“

„See ei tee teda vähem prefektiks.“

Vytautas ja Rica vahetasid omavahel pilgu. Rica kehtas õlgu.

„Oletame, et su jamps vastab tõele,“ ütles naine. „Mis eesmärgil oleks Aldo pidanud midagi sellist tegema?“

„Ka tema on infotehnoloogia alal üsna osav. Me valmistasime mõlemad Kuu Ordu jaoks virtuaalreaalsusi. Selliseid, kus inimesed saaks oma tekkinud pingeid ja perverssusi välja elada ja ei peaks hakka neid päriselus kellegi peal rakendama. Kauglendude jaoks valiti välja minu omad. Aldo solvus, soovis must lahti saada ja prefektina, kellel on pea piiramatud volitused ja senati täielik usaldus, meelitas mu lihtsalt lõksu. Ta ise küsis, et kas ma olen valmis siseringi saama. Loomulikult olin ma nõus. Selleks tuleb läbida sondeerimine. Oma usaldusisikuks valisin iseenesemõistetavalt tema. Noh, nüüd takka-

järgi öeldes, mu usaldust kuritarvitati.“

„See mis sa räägid on nonsens. Orduruütliel ei ole selliseid väiklasi ambitsioone,“ kuid Vytautase häälest kostis kõhklus.

„Üldiselt vahest ei olegi. Orduruütliks initsieerimisel läbiviidav ajuse arvuti sisendamine, kaitsevõrk, implantaatide lisamine, tuhat muud asja, kõik see muudab üsna emotsioonituks, see on tõsi. Kuid see ei toimu alati ja igaiühiga sajabrotsendilisel. Aldo puhul see ei toimunud. Ma olen läbi võrgu nii Titaanilt, kui ka hiljem siin tema tegemistel silma peal hoidnud ning minu analüüs näitab üsna suurt kõrvalekallet ordu täisliikmete tavapärasest emotsionaalsest pealiskaudsusest. Uurige ise, tema seksuaalne tase on ju tavalise kodaniku, kolmanda kategooria sertifikaadi tasemel. Ordusse initsieerimisel lisatavate implantaatide kõrvalmõjuna avalduv emotsioonitus tõstab alati seksuaalsuse taset, sest kuskilt peavad emotsioonid ikkagi väljundi leidma, muidu läheb inimene segi. Nii mõnigi ongi segi läinud..., ka meil on paar sellist kaasas, näiteks Necroface, kes hakkas peale rüütliks initsieerimist surnuid keppima aga kuna surnuid Kuul baaris tihti ei kohta, pidi neid ise juurde tekitama.“

„Te töite Necroface kaasa...“ ütles Rica.

„Ta ei ole tegelt enam nii hull,“ ütles Armando. „Meil on üks üsna hea psühholoog, see suutis suunata ta huvi seksirobotite vastu. Need näevad samuti üsna surnud välja.“

Rica muigas. Tekkis vaikus.

„Kui see Aldo jutt kõik tõepoolest tõsi on...“ lausus Vytautas aeglaselt.

„... siis peame käsitlema seda asja siidkinnastega,“ lõpetas Rica tema eest lause. „Või me leiame end Marsi kolooniast enne kui jõuame öelda kolmanda kategooria sertifikaat.“

„Me peame mõne konsuliga rääkima. Ja eraviisiliselt, ilma sidet kasutamata.“

STANISLAW

Stanislaw istus suures, tohutus koopas asuvas pargis, rüüpas veini ja vaatas Vytautast.

„Ma lasin Rical järgi uurida, kannan sulle tema ettekande kohe üle,“ lausus Vytautas. „Armando oli tõepoolest väärt mees ja tema asumisele saatmine oli paljudele löök. Kui nüüd peaks välja imbuma, et ta läks sinna ülekohtuselt...“

Stanislaw sirvis ettekannet ja ei öelnud midagi.

„Ja headest infotehnoloogidest on meil suur puudus. Armando on aga lausa geenius.“

Vaikus venis pikaks. Vytautas rüüpas oma õlut ja vajus ettekannet uurivat Stanislawi jälgides aeglaselt omandesse mõtetesse.

„Ma sondeerin selle Armando ise üle,“ ütles konsul lõpuks. „Hoi a senikaua suu kinni. Pole vaja, et jutud levima hakkaks.“

TATO

„Aldo?“

„Aldo.“

„Hämmastav...“

„Tõepoolest.“

Olukord oli nii erakordne, et Tato juurde olid kogunenud kõik konsulid, kes Kuul või selle läheduses olid.

„Üks võimalus oleks see Armando lihtsalt tagasi saata.“

Tato vangutas pead.

„See ei oleks hea. Ma olen kindel, et inimesed saavad varem või hiljem teada. Kui Armando on pooltki nii hea virtuaalikäsitseja nagu räägitakse, siis on info kas juba välja lekkinud või lekib niipea, kui keegi nende asunduse arvuteid näppima hakkab.“

„Me võime kogu nende asunduse sisseseade hävitada.“

„Aldo on hea sõdur ja piloot. Armando on hea infotehnoloog. Meil ei ole asjalikke inimesi jalaga segada. Ehk leiaksime kompromissi.“

„Kui Aldo on tõepoolest emotsionaalselt ebastabiilne...“

Stanislaw kõhatas.

„Tundub, et selles osas on Armando jutt tõene. Rica uuris ja analüüsis Aldo käike. Kõik muu on üldiselt korras, kuid Aldo ei kasuta seksinukke, on monogaamne ja naised põgenevad tema juurest, sest tal pole seda õiget kirge. Ilmselt on implanteerimine tema puhul tõesti

veidi nihi läinud, kuid nii vähe, et see ei mõjuta üldjuhul tema igapäevast tööd.“

„Välja arvatud see üks juhtum.“

„Välja arvatud see üks juhtum. Võib olla on ka neid juhtumeid mida me ei tea. Kummalisel kombel on kõigi meie juhtivate infotehnoloogidega, kes jõuavad kaugemale kui Aldo, juhtunud igasuguseid õnnetusi.“

Nõupidamisel valitses vaikus.

„Me ei ole veel otsustanud ära, kes saavad Alfa Centauri poole suunduva ekspeditsiooni tähelaeva pilootideks,“ ütles Tato. „See teema on mulle väga südamelähedane. Valgus liigub 300 000 km/s. Meie mootorid on eelvalguskiirusega, 20% valguskiirusest maksimaalselt. Koos kiirenduse ja pidurdusega võtab sõit sinna umbes 40 aastat. Uurimis-aastad seal, seejärel tagasisõit. Ma arvan, et sellega võime Aldo patud lunastatuks lugeda.“

Konsulid noogutasid peale lühikest järelemõtlemist üksahaaval kergendatult.

„Ja kui tema reisi saadab edu, siis on tal veel võimalik oma nimi kuldsete tähtedega inimkonna ajalukku kirjutada,“ tähendas Stanislaw.

„Ja Armando?“

„Ma ei usu, et võiksime ta Kuule jätta. Aga kaevandusse tagasi saata oleks samuti ülekohtune.“

„Marsi koloonia?“

Kostis nõusolev pomin.

„Kolmas kategooria?“

Taas nõusolek.

„Ja ülejäänud tropid?“

„Sinna kus on nende koht.“

ALDO

Armando ja ta kinnipeetavatest endised kaaslased viidi Marsi lennuks Maa orbiidil tiirlevasse kosmosejaama mille ametlik nimi oli Esimene Hiidsatelliit, kuid mida kõik kutsusid Vanniahjuks. Ka Kuu Ordu esimene tähtedevaheline laev, nende uhkus ja tehnoloogia tippsaavutus seisis siin.

Aldo nõjatus selle Kuu Ordu uhkuse ja tippsaavutuse kaptenisillal seistes vastu illuminaatorit ja jälgis sunnitööliste raketti.

“Päris hale, eks?“ muigas Stanislaw tema juurde tulles.

“Hale, miks?“ küsis Aldo hajameelselt.

„Nende „Sark“ on kõige vanem ja iganenum rakett ordu laevastikus. Keemilise mootoriga. Kõik uuemate mootoritega laevad on hõivatud kosmosesõja pidamisega Maaga.“

„Ja laeva teeb haledaks...“

Stanislaw vaatas meest imestunult.

„Sest nad ei saa nad startida mööda lühimat joont, vaid lähevad mööda kaart. Otse piki päikesekiiri ei kõverdaks Päikese tõmbejõud laeva sirgjoonelist trajektoori, aga sellise lennu teostamine nõuaks ülisuurt kütusekulu, et ületada kiirus, umbes 30 kilti sekis, millega koos Maaga liigutakse ümber Päikese. See kiirus viib laeva määratud teelt kõrvale, nagu jõe vool kannab paadi kõrvale jõe ületamisel risti kaldaga. Aatomimootoriga oleks see saavutatav, nende keemilisega mitte. Seepärast venib lend Marsini 259 päeva, 85 asemel. Ma arvasin, et sa oled piloot ja tead selliseid asju?“

„Ma teangi,“ lausu Aldo.

„Mis sa lolli mängid siis?“

„Ma ei saa aru miks mind nii järsku ekspeditsioonile määrati?“

Stanislaw ohkas. Tato oli nagu tihtilugu varemgi kõige kehvema töö talle määranud. Usaldusväärne ja kohusetundlik. See needus saatis poolakat pidevalt.

„Sest sa oled kohusetundlik ja usaldusväärne,“ lausus poolakas.

„Ja väidetavalt kurjategija?“

„Sa ise pole nõus?“

Aldo vaatas Stanislawi külmalt.

„Miks sa seda mulle teed?“

„Mina?“

„Sina ju sondeerisid mind, sinult järelikult tuli ka lõplik otsus.“

Stanislaw pööras pilgu ära. Millest Aldo aru ei saanud? Tundus talle loomulik teiste vastu laimusuüdistusi esitada? Poolakal hakkas ootamatult kahju et Aldo siia, Kuu Ordu uhkusele määrati. Liigne au or-

dulase nime määrimise eest. See oli uhiuus daedaluse-tüüpi interstel-
laarne rakett, mis kasutas edasiliikumiseks termotuumareaktsiooni.
Kosmoselaeva hiiglaslikku düüsi heidetakse tükike deuteeriumi, kus
tekitatakse lasterite abil alhreaktsioon. Tulemuseks tilluke plahvatus
ja kuum plasma, mis tõukab raketti takka. Kasulikku massi sisaldas
laev 450 tonni. Kütus - deuteerium ja helium-3, võttis omakorda 50
000 tonni. Kokku on kosmoselaev oma massilt võrdne ühe keskmise
suurusega Maa õlitankeriga. Pikkuselt 200m, üle kahe korra pikem
kui sark-tüüpi rakett mis viis Armando Marsile ja sunnitöölised edasi
asteroidivöösse.

ARMANDO

Nad startisid keskööl kohaliku aja järgi mil Maa keskpunkt asus sir-
gel, mis ühendas jaama Päikesega. See oli kõige soodsam moment,
sest startiva raketi ja jaama liikumissuunad langesid ühte ja kasutades
ära jaama enda liikumiskiirust võis rakett tõusta lendu selle võrra
väiksema kiirusega- 4,3 kilomeetrit sekis. Raketi mass oli koos mees-
konnaga 10 tonni ja gaaside väljavoolukiiruse juures 4 kilti sekis pidi
laev kaasa võtma vaid 20 tonni kütust.

Laeva kapteniks oli noor ameeriklane Jack. Armando istus juhtkabiin-
is tema kõrval, tegutsedes esimese piloodina. Mees oli enne toda
õnnetut sondeerimist jõudnud napilt läbida piloodikursused, nüüd
soovis ta oma roostes oskusi veidi värskendada. Seda talle ei keelatud.
Kolmandaks oli kabiinis Rica. Tema vastutada oli, et sunnitöölised
jõuaks oma töökohtadele terve mõistusega ja jääksid selle juurde ka
kohapeal.

„Ma saan aru, et ka sina jääd kaevandustesse?“ küsis neeger ameerik-
laselt.

„Nii see on,“ kinnitas Jack. Ta oli napolisõnaline, järskude liigutustega
mees. Lühikene sõjaväeline soeng ja arm põsel süvendasid Armando
veendumust, et tegemist on karmi elustiiliga mehega. „Mind määrati
kohaliku piirkonna prefektiks, et hoida asteroidi-asundustel silma
peal ning välistada edaspidised põgenemiskatsed. Ricaga koos võib
see päris lõbus olla.“

Armando noogutas. Rica ei reageerinud kuidagi. Naine magas oma
toolis. Tema lühikesed juuksed seisid kaalutuses siiliokastena püsti.
Naine oli Kuult lahkumise puhul teinud endale uue soengu.

„Mille eest sind pagendusse määrati?“ küsis Armando äkki vaikselt.
Jack heitis neegrile uuriva pilgu.

„Sa oled nutikas,“ mühatas ameeriklane.

„Mõned kutsuvad mind lausa geeniuuseks.“

„Ilmselt, kui sa eluaegse asteroidil oskasiid pöörata eluaegseks Marsil.“

„Miks sa arvad, et see on eluaegne?“

„Aga kuhu sul mujale minna on? Titaanilt lasid ise jalga, Kuul sa vae-
valt oodatud külaline oled, Maaga oleme sõjas.“

Armando noogutas mõrult.

„Sa pole ka ise sugugi rumal.“

„Rumal Kuu Ordu prefektiks ei saa.“

„Sa mõtled prefektiks asteroididel,“ mühatas Armando ja mõlemad
mehed puhkesid kibedalt naerma. Nad kõksasid pakid rummiga kok-
ku ja neelasid sealt tubli portsu.

„Ära pane pahaks,“ patsutas Jack seejärel Armandole sõbralikult õla-
le. „Ma alguses mõtlesin, et selline pikk reis sunnitöölise kambaga
koos, lisaks sinusugune neeger, pede ja ärakaranud vang, kujuneb mu
senise elu kõige raskemaks katsumuseks, kuid nüüd pean tunnustama,
et sa oled tegelt üsna lõbus ja nutikas sell.“

„Noh, ega minagi just rõõmust kilganud, kui sain teada, et laeva juhib
mingi ennasttäis pihkar, kes Madagaskaril ordu baasi kaitstes tegut-
ses vaeste neegrite kallal nagu noor Hitler. Tegutses nii, et isegi ordu
vabameelsed konsulid leidsid, et säärased massimõrvad pole päris
inimese väärilised teod.“

Jack tõsines hetkega. Tema silmad muutusid kalgiks ja arm näol tõm-
bus kahvatuks.

„Mida sina pigi tead džunglisõjast Madal? Igaüks sai seal kuuli oma
teenete kohaselt.“

„Ja vangid?“

„Me ei võtnud vange.“

„Just nimelt.“

Jack põrnitses Armandot kasvava vihaga ja tohtud biitsepsid tema
kufti all pinguldusid ja lõtvusid ohtlikult.

„Miks sa astusid Kuu Ordusse?“ küsis äkki Armando nagu poleks ne-
nde vahel midagi juhtunud.

„Tahtsin ja astusin!“ urises ameeriklane hammaste vahelt.

„Miks sa tahtsid?“

„Sest kogu maailm uskus modernsesse kultuuri. See tähendas tead-
mist, et homme päev tuleb samasugune nagu eilne, et progress seisab
igavesest ajast igavesti ainult edasisammumises mööda ühesugust
rada, identset sellega, mis on juba jalge all. Säärane tee tundus mulle
nagu vangla.“

„Ja astudes Kuu Ordusse tundsid ennast nagu koolist plehku pannud
koolijüts? Elu täis ohte, kära ja möllu, tõeline täius...“

Jack urises vihaselt ja Armando nägi, kuidas mehe käsi libises avama
turvarihmu.

„Ja ma olen sinuga, sõber Jack, täiesti ühel meelel,“ lausus neeger. „Ka
mina tundsin nii. Praegu ma enam ei tea, mis juhtub homme ja see
rõõmustab mind. Ettenägematu elu, igale võimalusele avatud silma-
piir, see on tõeline täius, tõeline elu.“

Jacki käsi peatus kõhklevalt.

„Ja kuidas pidin ma ennast tundma siis, kui mind eluks ajaks asteroi-
dile kaevandusse kupatati?“

„Ma ei tea, ma pole neeger olnud,“ ühmatas Jack.

„Ütlen siis valgele mehele arusaadavas keeles: sitasti tundsin.“

Armando sirutas käe koos tühja rummipakiga Jacki poole ja see vahe-
tas paki uue vastu. Armando keerutas pakki käes, lastes sel vahepeal
kaalutuses ringi keerelda, siis pigistas pakist pisut rummi välja, jättes
vedeliku kabiini vabalt hõljuma. Jook tõmbus keraks ja jäi tema ette
mullina keerlema. Neeger ajas suu pärani ja imes joogi suhu. Ta mat-
sutas mõnuga.

„Kümme aastat kükitasin ihuüksi Jupiteri kuul. Aga ma ei jäänud sin-
na. Nüüd saadetakse mind Marsile. Kas sa arvad, et ma jään sinna?“

Ameeriklane muutus tähelepanelikuks. Viha tema ilmest oli peaaegu
kadunud.

„Mis sa sellega mõtled?“

„Ma mõtlen,“ lausus Armando, „et kuidas sulle tunduks tulla koos
minuga Marsile, selle asemel, et asteroididel mädaneda?“

„Arvad sa, et ma mädaneksin seal?“

„Usu mind, ma veetsin seal kümme aastat. Ja mina olin Titaanil, tei-
stega võrreldes sama hästi kui sanatooriumis.“

„Arvad, et Marsil on parem? Sinna on saadetud kogu alamklassi
kõnts, keda on vaja tsivilisatsiooni püsimiseks, kuid kes oma muude
omaduste poolest eliiti ei kõlba. Surnud planeet ja surnud mass, kui
minu käest küsida.“

„Alamklass? Sa tahtsid öelda Kuu Ordu lihtkodanikud. Kui nende
varal seisab sisuliselt kogu Kuu Ordu, siis kas neil ei oleks õigust om-
ada samasuguseid privileege kui ordu täisliikmetel?“

Jack naeratas kõveralt.

„Ma saan aru, miks sind täisliikmeks vastu ei võetud,“ lausus ta. „Sa ei
ole senini saanud aru peamisest. Kuulumine eliidi sekka määratakse
nõudlikkuse järgi iseenda suhtes, pingutuste, mitte aga õiguse järgi.
Ordurüütlike privileegid ei ole mitte mõõndused või soodustused,
vastupidi, need on vallutused. Ordu vallutas kosmose ja ta sai siin-
sete rikkuste ja vabaduste omanikuks. Kes soovib saada täisliikmeks,
peab selle välja võitlema. Isiklikud privileegid ei tähenda passiivset
omamist ja lihtsalt kasutamist, vaid see esitab neid piire, milleni
küünib isiku pingutus. Ordurüütel, see on eliit, see tähendab inim-
est, kes on pingutanud, ulatudes üle anonüümsest massist. Meil ei ole
Maale iseloomulikku ajakirjanduslikke staarikesi, kes saavad kuulsaks
seltskonnaüritustel šampanjaklaase kõlistades. Eliidi ekvivalent on
mehisus, sihikindlus. Meil pole pärandatavat aadlisesust. Ordurüütli
lapsed jäävad vaid kodanikeks kuni nad pole tõestanud oma taset.
Esiivanem võib lastele pärandada mitte seisust, vaid ainult stiimuli,
mis sunnib järeltulijat hoidma taset, milleni viis esivanema vaprus.
Minule on ordu täisliige mehise elu sünonüüm - see tähendab inim-
est, kes on alati valmis iseennast ületama, siirduma juba saavutatult
edasi selle poole, mille ta vabatahtliku, spontaanse kohustusena enese
ette asetab. Seepärast nimetan ma ordu lihtkodanikke surnud mas-
siks. Mitte nende rumaluse, vaid nende inertsuse tõttu. Enamik mehi
ja naisi on võimetud muuks pingutuseks kui reaktsiooniks mingile
välisele ärritajale. Ordu eliit on aga aktiivsed inimesed, kelle terve elu

on pinge, lakkamatu vabatahtlik treening, uue otsing.“

Armando kuulas teda vaikides.

„Sinu jutus on iva. Kuidas aga võis juhtuda niiviisi, et säärase superinimeste sekka sattus Aldo taoline?“

„Sa mõtled seda sitta mis ta sulle keeras?“

„Jah.“

Jack ohkas.

„Täiuslikke ja veatuid süsteem ei ole. Ordu põhineb usaldusel ja üksteise toetamisel. Me õhutame üksteist pidevalt kõrgemate võimete kasutamisele ning aina enam suunama oma jõupingutused rumalate asemel tarkadele, alandavate asemel ülendavatele tegudele. Kuid me ei saa välistada täisealise inimesel talitada omaenese hüvanguks nii nagu ta ise tahab. Kui aga inimene rikub reegleid, mis on vajalikud kaaslaste kaitseks ja tema tegude halvad tagajärjed ei puuduta mitte ainult teda ennast, vaid ka teisi, siis see ei tähenda, et me teda ei karistaks. Säärase teod nagu Aldo ja ...“ Jack võitles hetke iseendaga, enne kui selle välja ütles, „...minu puhul...tunnistan, et ma pingutasin veidi üle... see väärrib õigusega kõlbelist hukkamõistu ning karistust.“

„Nii, et sa oled oma karistusega rahul?“

„See on võimalus oma tegusid heastada ja ühtlasi uus väljakutse. Küllap ma juba leian seal võimaluse, kuidas elada oma elu täisväärtuslikult.“

“Tõsi, edasipürglik inimene ei jää kuskil hätta. Minagi leidsin omale tegevust.“

„Ja see oli?“

„Arvutid. Ma olin juba varem infotehnoloogias kõva käsi, ning kümme aastat ihuüks, ainsaks sidemeks inimkonnaga internet... ma lihvisin oma oskused täiuseni.“

„No näed, tubli.“

„Ka praegu on kontroll laeva automaatika üle täiesti minu käes. Meie vestlus oli piisavalt pikk ja sisukas, et mul ei hakanud rutiinsetest kaitsemüüridest läbimurdmisel igav.“

„Sa tahad öelda...“

„Et asteroidivöösse asumisele ei saadeta ainult surnud massi. Saadetakse kõiki. Surnud mass jääb sinna, meie tulime tagasi. See peaks meie kohta nii mõndagi ütleva. Ma kogusin Kuu asundusse vaid oma ala tippspetsialistid kes mingi õnnetu juhuse tõttu on ordust välja heidetud. Me tulime tagasi ja ei sitsinud ordulaste asunduse kõrval niisama käed rüpes. Meie surnud massiks olite teie. Me saime teilt õhku, toitu, teadmisi, tehnikat. Nõudis kohutavalt palju nutikust see kõik varjatult kõrvale toimetada, kuid õnneks on ordu ressursid praktiliselt piiramatud, nii et te ei saanud midagi aru. Meie psühholoogid ja ajukirurgid viisid läbi oma uurimusi implantaatide ja muude aju lisavarustuse kohta ning õppisid neid lisama inimestele ilma ordulate tavaliste kõrvalmõjudeta. Meie inimesed on inimesed. Meil ei esine seksuaalset perversset üliaktiivsust ega emotsionaalset külmust sinna juurde. Nii et me ei jää ordule millegi poolest alla. Otse vastupidi, me isegi ületame teie taset mingil määral. Kuna ordu ei võtaks meid omaks, siis löime Punase Koidu Ordu ja meie eesmärgiks on võtta Marss, see kuulaste agul, oma jurisdiktsiooni alla. Sa oled sisuliselt väljasaadetu nagu meiegi. Sa oled oma ala – sõjanduse spetsialist. Seepärast küsin ma sinult veelkord. Kas sa ühined meiega?“

Jack kobas käega turvarihma klambreid, need ei avanenud.

„Liiga palju automaatikat ei ole alati hea,“ lausus Armando.

Jack noogutas.

„Lihtsalt kontrollisin.“ Ta silmad silmad olid külmad ja kaalutlevad.

„Nii, et see ülejäänud kamp lastiruumis?“

„Marsi eliidi tuumik.“

„Rica?“

„Üks meie implanteerimisteoretikuid ja praktikuid. Oma asumisel viibimise ajal hakkasin temaga üle võrgu suhtlema. Ta oli ordu ühiskonnas õnnetu ja pettunud. Üks nendest, kes säilitasid implanteerimisel kogemata normaalse emotsionaalsuse.“

Jackil kulus vaid hetk, et öeldu sisu mõista.

„Nii et kui ma keeldun ..?“

„Mees, kes ei võta vange, peaks vastuse peale ise tulema. Jaatava vastuse korral arvesta aga, et ka meil on sondeerimistehnika.“

„Meilt varastatud...“

„Täpselt nii nagu teie teadmised on Maalt varastatud. Ja muuseas. Meie tehnika on parem, sest... kas ma juba rääkisin kuidas ma lihvisin oma IT-oskusi? Seda, et meid varem või hiljem avastatakse, oli ette

näha ja suurepärase virtuaalmaailmade looja nagu ma olen – see viimane sondeerimine... ma olin teie virtuaalkiivrisse juba kaks nädalat varem sisse hääkinud ning tõeliste mälestuste asendamine virtuaalmaailmaga ei olnud eriline probleem. Probleem on see vaid vaese Aldo jaoks, sest ma esitasin teda sondeerivale Stanislawile samuti ühe mu legendiga kokkusobiva virtuaalreaalsuse. Õnnetu prefekt peab nüüd valesüüdistuse alusel tähtedele vurama.“

“See sinu väidetav roim...?”

“Imselt ikkagi leidis aset. Ma ei tea, ma olin tollal üsna palju laksu all. Suhtumine kuul homoseksuaalsusse, mis on teie superseksuaalsust arvestades üsna kummaline - ei olnud just ühiskondlikult toetav. Õnneks sain ma Titaanil sellest narko-jamast priiki. Mul on nüüd uus narkootikum - vabadus.“

NECROFACE

„Kahju, et meil ei ole laevas piisavalt head meditsiinikapslit, et oleks saanud teda kunstlikku koomasse panna,“ lausus Necroface.

„On sul alles unistused,“ muigas Rica.

„Eks meil igapähe ole omad salasooivid. Vanaks hakkab jääma. Järjest vahelduvad näod väsitavad. Mingit stabiilsust tahaks.“

„Tõepoolest, aga mine tea, ehk on kunagi ka Marsil õites õunapuud,“ lausus naine.

„Ma loodan,“ nõustus nekrofiil. „Külvame aga seemet, küll see ükskord idanema hakkab, ükskõik kui surnud pinnas siis ka on.“

„Mehesõna,“ lausus Armando ja nad kõksasid kolmekesi rummipakid kokku.

Teos Ulmekirjanduse Baasis:

www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80612

Vasekarva sõjajärgne

J.J. Metsavana

Punakas liiv ja kiviklibu krudises Klausis roomikmustriga skafandrisaabaste all, järelohisev õhuallool kündis aga tema järel ühtlase, kuid vonkleva vao. Kuigi Marsi raskusjõud on maa omast tunduvalt väiksem, kaalus see siiski piisavalt, et peale väikseid katseid loobus mees selle õlale upitamisest.

Klaus heitis pilgu taevasse - see oli punasest tolmust õrnalt lõheroosa, mis viitas suure tõenäosusega peatselt lähenevale liivatormile. Tähti ei olnud näha, aga horisondil kõrguvate kolme hiiglasliku mäe abil suutis ta oma asukoha enam-vähem kindlaks teha. Taaskord needis Klaus maailma ülemäära tehnoloogiseeritust. Üks vanamoodne ja plastikule... või miks mitte lausa arhailisele paberile trükitud Marsi kaart kulunuks praegu küll hädasti ära. Mis kasu on ülidetailsetest kolmemõõtmelistest arvutimälus olevatest kaartidest kui arvuti ei tööta? Skafandri kompuuter oli, nagu paljud muudki asjad, avariimaandumisel purunenud ja mees oli selle varsti kui tarbetu ballasti üldse küljest kiskunud ja eemale visanud.

Tuginedes enda heale fotograafilisele mälule ning ümbritsevatele orientiiridele oli tal tekkinud oma asukohast õnneks siiski umbmäärane ettekujutus. Ei midagi rõõmustavat. Lähim asustatud eelpost jäi mitmesaja kilodi kaugusele. Marsi pooluselinn aga veelgi kaugemale. Praeguste varudega polnud kummagi jõudmine mõeldav, kuid püsis lootus jääda silma mõnele valvesalgale või lennuaparaadile-satelliidile.

Taaskord pidi ta hakkama saama tuginedes oma meelekindlusele ning raudsele tahtele, omaette, vaikus, süüvides mõtetesse ja mälestustesse, et neist rahu ja tuge leida. Aja surnuks löömiseks sukeldus Klaus tagasi oma mälestusse. Ta meenutas elu kuul, sealset koolipõlve ja eriti Kuu Ordu.

Kuul

Koolis oli Klaus Kuu Ordu ideaalidest ja maailmavaadetest selgelt vaimustunud. Seda suurem tuli aga pettumus koolijärgsetel eksamitel, mil ta piloodi- ja võitluskoolituse sooritas küll hindele „väga hea“, matemaatikas aga põrus korduvalt ja põhjalikult. Eksaminaatorid - ordurüütlid - vangutasid pead, patsutasid talle sõbralikult õlale ja teatasid, et kahjuks on ordurüütliks saamine talle üle võimete ja noormees peab leppima „teise sertifikaadiga“. Sellega sai Klaus esimese (kuid mitte kaugeltki veel viimase) valusa õppetunni kuu kastisüsteemi hammasrataste vahele jäämise ebameeldivustest.

Küllap oleks ta ikkagi jäänud Kuu ordu, leppinud halvima ja võtnud sellest maailmast parimat, aga saatus tegi oma korrigeeringud. Nimelt puhkes veidi aega peale Klausis kosmoselaeva piloodi väljaõppe lõppu sõda marsiga ning ta saadeti koos teiste ordulastega punase planeedi sõjakeeristesse.

Marsi konflikt oli käärinud juba mõningast aega. Selle vastuseisu olemus oli üsnagi lihtne: Marsile saadeti eelkõige madalama astme ordurüütlid. Selliseid, kes ordurüütliks mingil põhjusel ei sobinud. Kas siis ei olnud nad nõus laskma ordurüütliks enda patust hinge bioniliselt skaneerida, või olid nad kukkunud läbi mingi eksamiga (nagu Klaus).

Selline klassivahe kasvatas aga pagenduses kibestumust. Kusagil kuul mõnules parkümmend tuhat ilusat ja head A klassi inimest ehk kuu ordurüütlid, kuid nemad - ligi miljon marslast (enamik kõlbmatu materjal isegi teise sertifikaadi jaoks) - pidid punase planeedi rasketes tingimustes rügama nii, et veri ninast väljas.

Kuu Ordu oli paljud neist oma ridadesse meelitanud lubades paremat, võrdsemat ning vennalikumat maailma, kuid nüüd olid nad tagasi peaaegu samas seisus kui maal - isegi hullemas. Maale ja Kuule tagasi polnud võimalik pöörduda, eluruumid olid kitsad ja umbsed, töö füüsiliselt raske, vetikatest kasvatatud toit maitsetu ning alkoholi reguleerimiseks kehtestatud ranged piirangud. Nooremates meestes ajas hormoonid möllama ka väike, kuid oluline töö, et naised oli meestest pea poole vähem ja neist kenamatel polnud miskipärast kunagi erilisi probleeme kuu ordu saada.

Seega polnud ime, et kolooniate tänavatele hakkasid tekkima üleskutsuvad loosungid, mis viitasid hingamisvabadusele Maal ja kutsusid üles paremate elutingimuste ja kuu-ordurüütliks saamise lihtsustamise nõudmiseks streigile. Peamiseks hüüdlauseks kujunes streikijatel „Maal sai ka õues hingata!“

Marsi konsuli reaktsioon protestilainele oli lihtne ja sirgjooneline - ta lasi eluruumide õhukraanid kinni keerata, misjärel pidid streikijad elujäämiseks nädalaid ka eluruumides ebamugavaid skafandreid kandma. See ajas mässajad muidugi veelgi vihasemaks.

Viimaseks tilgaks või siis pärimüükiks karikasse, mis kogu selle marsil oleva supi käärima tõmbas, oli asteroidivööndi kaevandustest põgenevate sunnitööliste maandumine marsile. Sunnitööliste pealik Armando Guebuza - endine kuu ordurüütel ning geenius - tabas kiirelt Marsil valitsevat meeleolud ning suutis koos oma kõriloikajatest kaaslastega korraldada revolutsiooni. Tulemuseks kukutati Marsil Kuu võim ning loodi selle asemele Punase Koidu Vennaskond. Ordu reageeris ühe enda lemmiprojekti kaotamisele valuliselt ning korra jalule seadmiseks mobiliseeriti koheselt kõik vabad jõud.

Klaus lennutati Marsile koos viie endasarnase teise sertifikaadi poisiga ning ühe juhtiva ordurüütliga. Reis oli pikk ja tüütult igav. Ainus info mida neile kuult läbi lasti olid mitmesugused nn „pingemaandajadena“ tuntud virtuaalreaalsuste paketid ja ohter kogus propagandat. Virtuaalsusest Klaus eriti ei hoolinud. Propaganda kõlas esialgu vähemalt humoorikalt. Näiteks teadaanded stiilis: „Marslased opereerivad kuu ordurüütliks ajusid nende kehast välja ja paigutavad peale lobotomia sooritamist õhutõrjeraketite kalliste juhtkompuutrite asemel“. Peagi tüütsid aga needki tobedused ta surmani ära.

Marsi oribiidile jõudes avaldas Kuul elanud, sündinud ning kasvanud Klausile väga sügavat muljet hingemattev vaade punase planeedile ning päikesetõus selle roosakaspunaka ketta tagant. Ta polnud seejuures ainus, ka ülejäänud elupõlistest kuukatest meeskonnale avaldas lähedane vaade päris planeedile kustumatut mõju.

Kuu Ordu oli katse-eksitus meetodil tõestanud, et ilma suurema laevastikuta polnud Marsi suuremat poolusel asuvat linna võimalik oribiidilt pommitada. Esimene kümnest Xailon tüüpi hävitajast koosnev Kuu karistussalk lasti kõik viimseni aatomiteks. Konsulaati tabas sellise hävingu tõttu ajutine paanika, lähemal uurimisel selgus, et mässajad on pooluse linna kohale ehitanud satelliitidel põhineva seire-hävitussüsteemi. See meenutas kuukate poolt Maa blokaadiks ehitatud „Aldust“, kujutades endast paljudest eri suuruse ja otstarbega satelliitidest oribiidile kokku klopsitud relvasüsteemi. Peamine erinevus Aldusega seisnes aga selles, et Marslased ei jõudnud nii lühikese ajaga katta satelliitide kaitsevõrguga kogu Marsi pinda ja nii koondati need tiirlema peamiselt suurima Marsi asunduse lähiste, et vältida selle pihta suunatud otserünnakuid

Peale esimest Marsi rünnaku fiaskot võttis Kuu konsulite poolt kindraliks valitud Judge kasutusele ettevaatlikuma taktika ja otsustas lasta väikestel, kuid hästi relvastatud, salkadel maanduda mõnituhat kilomeetrit asustusest eemal ja liikuda linnani mööda Marsi pinda transportööril.

Ühes asjas pani aga Judge jälle korralikult mööda. Ta saatis motiveeritud ordurüütli asemel odavaid ja ohverdatavaid B klassi inimesi. Ka asjaolu, et Kuule tuli lennata väikeste vanamoodsate tuumaajamiga raketitega, millel polnud enam Marsilt õhkutõusmiseks kütust, mõjus salga moraale laastavalt. Kõige tipuks olid igale salgale kaasa antud ordurüütlid samuti sellele retkele määratud ühe või teise pisipatu eest.

Seega peale mõningast Marsil ekslemist, nädalapikkuse tolmutormi üleelamist ja viimaks marslaste varitsuse kätte langemist, olid viimane kui üks salga liige valmis (eesotsas neid juhtinud rüütliga) tingimusteta alla andma ning Marsi poolele üle minema..

Klaus ise oli asjade seesuguse pöörde osas üle suisa rõõmus. Teda võlus

Marsi karmi käe ja sõjaväelise korruga maailm, mis pärast mitmekuist kapslis kükitamist tundus talle märksa põnevam kui Kuu Ordu üdini tüütav klassisüsteem.

Peale vangivõtmist hoiti neid mõnd aega karantiinis, kus tehti mõned lihtsad testid ning sondeerimine. Aju skanneerimisel avaldunud info ja piloodipaberid avaldasid marslastele muljet ja klaus kutsuti mõni päev pärast seda komisjoni ette.

Punase riidega kaetud laua ääres istusid kolm kiilaks põetud peade ning marsi tumepunastes sisevormides sõjaväelast. Üks neist, rühikas arminäoga marslane, uuris keskendunult enda diskiid.

Seejärel tõstis ta pilgu ja jäi tõsiselt Klausil silmitsema.

„Soovite astuda punase koidu rüütelkonda?“ müristas ta. „Ma ei valeta teile, sondeerimine jättis positiivse tulemuse ja teil on samuti olemas kosmoselaeva piloodikogemus, mida omavad meil siin vähesed. Aga tahaksin kuulda ka teie enda suust vastust sellele, et kas oled valmis astuma marsi poolele ja võitlema oma endiste vendadega.“

„Jah olen,“ lausus Klaus, kes oli sarnast küsimust oodanud ning peas juba varemalt sobiva vastuse välja mõelnud. „Ma olen tüdinenud Kuu ebaõiglusest, sellest kuidas sa pead olema iga ala peal geenius või sa pole kuulaste silmis inimene ja kui sind isegi valitakse väljavalitute hulka siis topitakse sind täis implantaate, mis nüristavad sinu tundmuse ja moonutavad mõtteid. Muudavad su emotsioonituks ja ambitsioonituks robotiks,“ prahvatas ta ühe hingetõmbega.

Arminäoline mees noogutas heakskiitvalt: „Väga hea, sellist vastust ma lootsingi kuulda.“ Ta seiras pilguga diskiid, milles Klaus arvas enda toimiku olevat. „Nagu näen skanneerimise raportist, siis on teil olnud ka varem traumaatilisi kogemusi seoses muundatud kuu ordurüütliga. Ma usun, et te sobite meie ridadesse.“

„Muide, te ei pea muretsema, Marsi kiibid on Kuu puudustest vabad, meie taibud on näinud nende väljatöötamise ja parendamisega ohtralt vaeva. Vabalt, võite minna!“

Nädal pärast vestlust kutsuti Klaus Punase Koidu meditsiinibaasi, kus umbkaudu nädal väldanud operatsioonide käigus paigaldati ta kehasse täiendatud ning edasiarendatud marsi ordurüütli implantaadid. Nende peamiseks ülesanneteks olid reaktsiooni tõstmine ja kahjulike keskkonnamõjude neutraliseerimine.

Klausile, kui kogenud piloodile, kellesarnaseid Marsil põletavalt nappis, usaldati peatselt, peale uute kehafunktsioonidega harjumist, tuli-uuete termotuumareaktoriga hävitaja juhtimine. Tegemist oli Kuu Ordu Xailon tüüpi hävitaja edasiarendusega, kust oli eemaldatud pea täielikult kõik Maa atmosfääris liikumiseks vajalik ning lisatud selle arvelt avarii-päikesepuri ning poole suurem laadung tuumalaenguga rakette,

Esimest ülesannet ei tulnud tal kaua oodata. Klaus määrati viiest sarnasest pommitajast koosnevasse gruppi, mille ülesandeks oli hävitada Kuu tagaküljel võimalikult palju vaenlase sõjatehaseid ning reaktoreid.

Peale nädalat simulaatorites harjutamist ja poole kuu pikkust teekonda jõudsid raketid kuuni. Erinevalt kahest teisest Marsi kosmoselaevast, mis Kuu kaitsjate poolt juba varakult hävitati, õnnestus Klausil nii sihtmärgini jõudmine, kui ka selle hävitamine täielikult. Monitoridel oli näha, kuidas vesiniklõhkepeadega raketid gigantse Kuu tagaküljel asuva tööstuslinnaku mõne hetkega hiigelsuureks tuha- ja tulepilveks muutsid.

Ent tagasitee osutus karmiks. Vaevalt oma ülesandega ühele poole saanud, püüdsid laeva andurid kinni laevale kiirelt lähenevad raketid. Ilmselt olid need teele saadetud ühe Kuu kaitsesatelliidi poolt, mis kogu madina juures oli märkamatuks jäänud. „Püüduraketid kolmandas sektoris!“ hüüatas ootamatult andurite taga istuv Lauri. Klaus vandus. Raketi kitsuke juhtruum oli valgustatud vaid punaste tulukeste ning paljude ekraanide poolt, mille kiirgus andis ta kahe kaaslaste kahvatule

nahale hirmuäratavalt tontliku jume.

Klaus tegi mõned ootamatud sөөstud paremale ja vasakule raketite petmiseks. Kiirendusest tekkinud ülekoormus pitsitas nähtamatu raudse käena kõri. Paljudest seadmetest kuumaks kõetud ruumis valitses väljakannatamatu umbsus ning hihghais. Soolased piisad voolasid mööda Klausil laupa alla ja panid silmad kipitama.

„Esimene raket möödas... oot teine ka,“ ohkas Lauri kergendatult enda ekraanide tagant. Klaus äigas käisega üle otsaesise. Hetk hiljem tabas laeva kohutav löök. Kapsli tuled kustusid hetkeks ja süttisid taas. Mööda kõiki ekraane roomasid hirmuäratavalt ohtrad veateated, piiksusid mitmed alarmid.

„Radiatsiooni kaitseekraanid on purunenud,“ oigas oma konsooli tagant laevainsener Petrov.

Kolm noort meest tõstsid enda pilgud ekraanidelt ja vaatasid üksteisele öudust täis pilkudega otsa. Sõnu polnud vaja. Nad teadsid niigi hästi, mida see tähendas. Lähema poole tunni jooksul küpsetab reaktorist tulev tugev radioaktiivne kiirgus nii nemad kui laeva elektroonika mustaks känkkraks. Nagu lihapiirukas mikrolaineahjus, tavatses kunagine Klausil kosmonautika õppejõud öelda, et ka kõige tuhmimad, tulevase B sertifikaadi omajad, olukorra võigast fataalsust mõistaksid.

„Abiseadmed avariilise reaktori laeva küljest eemaldamiseks?“ küsis Klaus ettevaatlikult Petrovilt, kes raputas masendunult pead.

„Kõik automaatika on kutu, reaktor töötab täiesti juhitamatult. Ilmselt sai juhtblokk plahvatuses põntsu või põlesid lihtsalt masinaseksiooni kompuutriga ühendavad fibrijuhtmed läbi.“

Insener vallandas otsustavalt teda istme küljes hoidnud klambrid ja teatas: „Lähem välja. Põhimõtteliselt peaks saama aktiveerida reaktori küljes olevad lõhkeainega klambrid ka käsitsi. See on meie ainuke võimalus - isegi kui reaktsioon peatada, kiirgaks jahtuv reaktor veel mitu päeva tuhandeid siiverteid kalki kiirgust.“

„Ma tulen kaasa“ hakkas Klaus end püsti ajama.

„Istu maha!“ käratas talle seni vait olnud Lauri. „Peale sinu ei oska keegi meist seda kolakat juhtida. Kui sa end reaktori lähedal ära grillid pole meil enam mingit võimalust oma kivikamakale tagasi sõuda.“ Ta tõusis ja triivis luugi juurde. „Lähem ise välja, kui joppab saame reaktori küljest, rullime päikesepurje lahti ja võime sinu oskuste abil tagasi koju triivida“

„Aga mul on erinevalt teist Kuu ordurüütli implantaadid,“ vaidles Klaus edasi. „Need suudavad neutraliseerida radiatsiooni kahjulikke mõjusid.“

„Rõhk sõnal vältida!“ jäi Lauri endale kindlaks. „Need on mõeldud väikeste kiirguskoguste õgimiseks mitte välitöödeks aktiivse reaktori läheduses. Lisaks võivad su ajuimplantaadid kurat teab kuidas reageerida. Kukurid kokku juba enne tuumani jõudmist. Püsivad juhtruumis ja loril lõpp.“

Klaus noogutas, tundes ühtlasi suurt kergendust - ta polnud küll arg, aga loobuda vähesestki kabiini pakutavast kaitsesest ja minna otse reaktori lähedale askeldama... Mees judises tahtmatult paljalt sellele mõeldes.

Lauri ja Petrov kadusid samal ajal juhtruumist laeva tahaossa. Kostis kobinat, kui nad skafandreid selga ajasid ning seejärel lüüsikambri ukse avanemise klõpsatus.

Klaus süvenes radariekraanidesse ja andurinäitusesse. Paistab, et nende alus oli kummagi võitleva poole poolt maha kantud ja liikus aeglaselt tiireldes Kuust eemale. Võitlus oli kandunud paarkümmend tuhat kilomeetrit neist eemale ja marslased kandsid suuri kaotusi.

Klaus lülis enda ekraanid sellelt masendavalt statistikalt ümber ühele imekombel terveks jäänud välikaamerale. Selle mustvalgel ja hüpleval pildil oli näha kaht pisikest skafandris kogu nende laeva purunenud tagaosal ukerdamas. Üks plahvatuslaeng oli oma kohalt liikunud ja mehed nägid kõva vaeva selle paika seadmisega.

Aeg kulus ja Klaus vaatas üha närviliselt monitoridel olevaid kellasid. Töö paistis võtvat liiga pikalt. Iga minutiga tiksus aga üha suuremaks radiatsioonidoos mida nad kõik endale nahavahele said. Ka ta enda rindkeresse istutatud implantaadid muutusid soojaks. See andis tunnistust, et temasse istutatud biokiibid hakkasid tootma radiatsioonile vastuastumiseks mitmesuguseid keerukaid keemilisi ühendeid.

Viimaks nägi ta skafandrites kogusid reaktorimoodulist eemaldumas. Selle juures toimus väike sähvatus ning laev nõksatas. Mahukas moodul eemaldus kosmoselaevast külvides kosmosesse pisemaid juhtmeid, komponente ja metallitükke ning võttis suuna juba märgatavalt pisemaks muutunud Kuu suunas.

Kui hullult olid mehed kiiritada saanud, mõistis piloot alles siis, kui tagasijõudnud kiivrid peast võtsid. Nende näod olid vesiville täis ning punetasid. Klaus üritas neid käsi-automaat apteekide abiga ravida, kuid sellest hoolimata paistetasi mõlema näod võikal kombel üles. Meeste kehade kohta ei osanud ega julgenud Klaus midagi oletadagi, sest skafandreid keeldusid nad valude tõttu seljast võtmast. Eriti hullud olid haavad limaskestadel. Ville täis suu takistas neil praktiliselt rääkida ja süüa.

Varsti peale seda, kui laeva vähesed terveks jäänud andurid registreerisid Kuul plahvatus, mis näitas, et nende kosmosehävitava reaktor oli tabanud oma sihtpunkti, sooritas Lauri enesetapu tulistades endale käsilarerist pähe.

Petrov pidas vastu nädala. Selle käigus sukeldus ka Klaus kaks korda läbi lüüsikambri kosmosesse ning seadistas üha enam nõrgeneva inveni juhendamise abil päikesepurjete mehansimid avanema.

Hiiglaslikud õhukesest peegelduvast materjalist ja tumesiniselt läikivad purjed avanesid justkui lilleõied.

Kuna kiirgus oli rikkunud laeva raadioseadmeid juhtivad kompuutrid, polnud võimalik saata hädasignaali ei Marsile ega Kuule. Mõlemad mehed lootsid alguses, et kuukad märkavad nende purjeid ja saavad mõne raketi uurima. Seda aga ei juhtunud.

Nädala möödudes lõppesid käsiapteekides rahustid- ja valuvaigistid, misjärel hirmsates valudes vaevlev Petrov palus Klausil end maha lasta. Peale poolt päeva sisemisi kõhklusid ning Petrovi anumist, täitis ta viimaks surija soovi, jäädes Marsi suunas ulpivasse vrakki lõpuks täiesti üksinda.

Nagu sellest eelnevast ei oleks veel vähe olnud, veeretis saatus Klausile tee veel ühe raskuse. Kuskil nädal või kaks hiljem andis laeva seiresaadmetele teada, et kere on saanud plahvatuses viga ja lekib. Lisaks näitas arvuti enda kiretu külmusega kompuutergraafikutelt, et sellise õhu-kaotuse tempoga lõppeb hapnik enne Marsi orbiidile jõudmist.

Klaus reageeris sellele nii, et lülitas hapniku pumpamise kapslisse välja ning elas edaspidi suletud skafandris. Vaid söömiseks tuli ta skafandrist välja ja puged ühte hermeetilisse varustusekambrisse, mille sisu vedas ta ümber lüüsi ruumi. Sinna roninuna sulges ta ukse nii tihedalt kui suutis ning täitis kitsakese ruumi hapnikuga.

Muude ihulike hädadega sai õnneks hakkama piisavalt tark skafander... Või siis vähemalt esialgu. Peale kahte kuud avastas Klaus hirmuga, et ta ellujäämiseks hädavajaliku kesta mõningad peened süsteemid on ummistunud. Olles mittefunktsionaalselt ülikonda nädal kannatanud, siirdus ta viimaks lüüsi ruumi, kuhu oli viinud enda kaaslaste surnukehad, ning tiris ettevaatlikult Petrovilt skafandri seljast. See polnud väga raske, sest mees oli soojas skafandris juba tugevalt lagunema hakanud. Osa liha kukkus laiba luudelt küljest, moodustades põrandale võikaid

hunnikuid. Klausile magu pöördus seepeale pahupidi ja ta kõõksus nurgas mitu minutit, tänades samas õnne, et ta polnud terve ööpäev mitte midagi söönud.

Eemaldanud viimaks laiba ülikonnast ning sinna sisse kinni jäänud tükid välja raputanud, vedas Klaus skafandri oma nn „õhukappi“, täitis selle värske hapnikuga ning võttis kiivri peast. Koheselt löi talle ninna räige lüüsemagus roiskumishais. Marslase sisikond tõmbus uuesti krampi. Ta üritas küll ülikonda puhastada, aga sellest hoolimata tuli tal nüüdsest leppida lisaks pidevalt saatjaks olevale nõrgale kiirgusfooniile ka iiveldamaajava laibahaisuga

Marsirändur

Lisaks õhutagavarale oli ta veel enne laevast lahkumist leidnud ka paar veepudelit ja kaks skafandri külge kinnitatavat konteinerit toiduga. Lisaks oli skafandril olemas väike jääkainete puhustus- ja filtreerimis-seade. Halvast küljest oli vett ja toitu liiga vähe ning filtrite akud laetud jällegi jumal teab kuna. Ehk siis sellele polnud mõtet ülemäära loota. Peale nelja-viit tundi kõndimist oli Klausile selge, et tolmutormist ta ei pääse. Ta ei eksinud ja paar tundi hiljem oli torm kohal. Õnneks suutis Klaus leida ühe suuremate kividega kaetud ala ning end mitme suure rahnu varju pressida.

Torm möllas ta ümber kaua, liiga kaua. Klaus proovis magada, kuid pidevalt vastu skafandrit kraapiv liiv ei lasknud tal uinuda. Lõpuks jäi ta siiski magama, nähes unes mitmesuguseid võikaid painajaid, ärgates lõpuks rohkem kurnatunult kui puhkama heites. Torm vältas vähemalt päeva või kaks. Klausile tundus, et isegi nädal - mingeid ajamöödikuid tal polnud. Pidevalt keerlevast punasest liivast ümritsetuna polnud võimalik ka aru saada väljas valitses päev või öö.

Torm vaibus veelgi kiiremini kui oli alanud. Ükshetk sai see lihtsalt mööda ja õrnalt roosakas taevast paistis külm ja tilluke päike.

Järgnes taas päevi matkamist üle Marsi liivaste väljade. Vesi lõppes toidust varem. Nüüd sai ta hinnalist vedelikku vaid väheste tilkade haaval regenereerimise süsteemist. Mida aeg edasi, seda vähemaks jäi muidugi ka seda. Õhk ei paistnud seejuures aga üldse kuluvat. Balloon tundus sama raske kui varemalt ning roheline tuluke ei mõelnudki oma värvi vahetada.

Sedasi hädavaevu mööda punaseid liivavälju komberdades hakkas Klausile silma midagi helkivat. Ta taarus aegamööda sennapoole lootuses, et tegemist võib olla mõne uurimistransporditööriiga või maandunud raketiga. Ent oma suureks pettumuseks leidis ta lähemale jõudes, et tegemist on hoopis iidvana vrakiga, mille oli möödunud torm tõenäoliselt liivast välja kaevanud. Kapsli tuhmunud ja liiva poolt poleeritud külgedelt võis suure vaevaga välja veerida tähed US (mis tõenäoliselt viitasid ühele maa fraktsioonile) ja „Op...unity 5“. Igal juhul oli Klaus rampväsitud ning puged selleks ööks OP-Unity alla.

Hommiikul ärgates sadas taevast hõredat süsihappe lund. Maad kattis härmatis. Isegi läbi paksude skafandri vooderduskihtide näpistas külm konte. Oli alanud Marsi kevad, millele viitas ka äsja möllanud minitorm. Mitte kõige meeldivam aeg, kuid siiski tunduvalt parem talvest, mil temperatuur võis langeda kuni 130 miinuskraadini.

Edasi sammumise asemel otsustas Klaus esialgu pisut enda eilse ulu-alusega tutvuda. Ta tegi paar tiiru ümber viltu liivas oleva kulguri, uurides selle vanu päikesepaneele. Selle käigus leidis ta, et juba kunagisel maandumisel oli tõenäoliselt tulnud aparaadi küljest lahti üks terasliist. Nii pool meetrit pikk ja viis sentimeetrit lai. Klaus kangutas riba lahti ning vaatas seda hindavalt. Selle serv oli üsnagi terav. Ideaalne torkerel ja tööriist.

Metallikillu abil kangutas ta ettevaatlikult museoloogilise sõiduki lahti. Ei pidanud olema võhik, et mõista, kui põhjalikku laastamistööd oli peenike punane liiv selle sisemise aparatuuri kallal teinud. Ühe uitmõtte ajel proovis ta siiski lõigata lahti päikesepaneeli juhtmed ja ühendada need skafandriga. Skafandri mootoritest kostis vaikset klõpsumist ja selle külgedel süttisid õrnal mõned tuled, mis näitas uskumatut – iidvana päikesepaneel töötas.

Leiuga üliarahul Klaus laadis nabi Päikeselt tuleva kiirgusega akusid terve ülejäänud päeva ja veetis ka selle öö kapsli juures. Hoolimata sellest, et vana ja ammu oma tööaja äraelanud, oli tegemist ikkagi inimkäte ja mõistuse abiga loodud seadmega, mis lisas keset võõrast ja vaenulikkuma maailma pisut kindlust ja vähendas hinge pitsitama kippuvat üksindustunnet. Lisaks suutis laetud akuga skafandri filtermehanism Klausile fekaalidest veel pisut vett välja pigistada ja mehe piinavat janu hetkeks leevendada.

Luna

Klausile hakkas juba kooliajal meeldima noor nääpsuke neiu nimega Luna. Maal oleks teda peetud põhikoolitüdrukuks, aga siin oli ta juba teaduskraadiga pärjatud. Kuu nõrgas gravitatsioonis elamise ja kasvamise tulemus.

Iseloomult oli Luna avatud ja rõõsameelne neiu. Teda huvitas bioloogia ning ta oli vaimustatud Marsist. „Kord öitsevad ka Marsil õunapuud,“ armastas ta sageli korrata esseedes ühe vana Maa laulu sõnu.

Esimese mõra löi nendevahelisse suhtlusse see, et erinevalt Klausist sai Luna kõigest eksamitest edasi ja sai seetõttu võimaluse pääseda ordu siseringi. Üsna peatselt tajus noormees oma armastatus muudatusi. Tüdrukuga iseloom oli külmem ning sugugi mitte enam sama soe ja südamekui kui varemalt. Lisaks oli tema isu seksuaalse kontakti järgi kasvanud meeletult. Kunagisest sellealasest ujedusest ning argusest polnud enam juttugi. Alguses polnud Klausil muidugi selle vastu vähimatki, kuid mingihetk avastas ta enda kohkumuseks, et ta ei jaksa puht füüsiliselt enam tüdruku himusid rahuldada, mille peale viimane tegi solvava märkuse, et ta hakkab nüüd arusaama, miks ordu elavad paljud naised grupiabielus.

Lisaks häiris Klausit, et tüdruk hakkas liiga palju aega veetma orduvendade baarides, kus keegi riideid ei kandnud. Kuid ta ei lasknud sel välja paista ning lohutab end mõttega, et küllap on kõik lihtsalt tulenevad äsjasest koolilõpust ja eksamijärgsest pingelangusest. Küll ta varsti endiseks muutub.

Aga Luna ei muutunud. Klaus mäletas viimast korda kui ta tüdruku kohtas. See oli veidi enne äralendu. Nad said kokku ühes Kuu kohvikus.

„Ma lendan ülehommega ära Marsile,“ alustas Klaus arglikult oma juba kodus väljamõeldud juttu.

„Ja siis?“ vastas Luna ükskõikselt.

„No ma mõtlesin, et sa võiksid end ka lasta Marsile määrata,“ jätkas Klaus, olles pisut solvunud tüdruku ükskõiksusest. „Sa oled ju väljaõppinud marsiuurija ja said isegi tööd Marsi maasamastamise institutis.“

„Ah ma ei tea,“ keerutas tüdruk mõtlikult sõrmedevahel ühte enda pikka musta juuksesalku. „Seal on nüüd mäss ja pealegi on parimad laboratooriumid just Kuu. Siin on tohutult palju arvutivõimsust kogu Marsi looduse simuleerimiseks ja kilomeetrite suurused katsestendid.“

„Aga kas sa mind siis enam ei armastagi?“ kogeles Klaus. „Ma mõtlesin, et lendame Marsile ja hakkame seal koos elama.“

Tüdruk vaatas teda pikalt ja mõtlikult.

„Ma olen tegelikult juba tükk aega tahtnud sulle öelda, et minu arust on see monogaamia värk üsnagi rumal ja madala IQ-ga inimeste hobi. Noh, see ainult kaks, kuni surmani. Mulle istub grupiabieli märksa enam. Ma olen tegelikult klubides kohtunud kahe väga toreda ordurüütliga ja nendega seda asja arutanud. Ma arvan, et võiksite moodustada neljakesi ühe perekonna. Nad alguses vaatasid küll sulle pisut viltu, et sa oled vaid teise sertifikaadi inimene aga ma veensin neid lõpuks siiski nõusse.“

„Mida? Sa oled kogu selle aja kahe ordumehega semminud?“ röögatas Klaus.

„Jah, me oleme tegelikult sõbrannadega käinud kordamööda ka ühte noort ordurüütli... kuidas seda öelda... ergutamast. Aga sulle ei saa ju midagi rääkida, sa oled pidevalt nii närviline ja rahutu.“

„MINA?! MINA?!“ karjus püsti tõusnud Klaus. „SINA oled see, kes on muutunud peale kogu seda tobedat rüütliks initialsiseerimist. Rüütliks hakkamine on muutunud sind ajudeta robotiks... masinaks mis hoolib vaid seksist... nümfofaaniks“

Luna surus huuled tihedalt kokku ja tõusis püsti „Või nii? Kui sa nii asja suhtud, siis pole mul sinuga enam midagi rääkida! Nägemist!“ sõnas ta külmalt ja kõndis minema jättes Klausit juhmilt järgi vaatama.

Kuu ordurüütli

Jätnud kulguri kahjutundega seljataha ning edasi marssinud, jõudis Klaus peale paari päeva pikkust retke paari väiksema künkani. Roninud vaevaliselt ühe neist otsa kartis noormees, et on läinud hulluks. Selle otsast paistis selgelt kätte mahukas Kuu Ordu transpordialus, mille lähistel kõrgus hiiglaslik metallist koonusekujuline ehitis. Klaus laskus ettevaatlikult künkast alla ja lähenes raketile ning selle veidrale sünnitisele tagantpoolt, kus polnud kesta illuminaatoreid. Laeva ümber oli vaikne. Tõenäoliselt meeskond puhkas või pidas lõunat. Jõudnud peaaegu raketi juurde, peitis Klaus end viimaks paari suurema kivimüraka taha ja jäi ootama.

Ei kulunud kaua kui luuk avanes ja sellest pudenes välja kaks skafandrites kuukat. Oma pettumuseks leidis Klaus, et mõlema vööli rippusid samasugused laserpüstolid nagu temal.

Mees hiilis raketi varjus vaikselt ordulastele lähemale. Kaks kuulast ei paistnud teda märkavat. Nad lükkasid raketist välja kulguri ja asusid selle jõuallika kallal kohmitsema.

Õige hetk oli käes. Klaus laskis talle elutaganud, kuid võitluses kaasakandmiseks liigraskest, balloonest lahti ja sööstis edasi, haarates ühte kätte terava metallikillu ja teise laserpüstoli. Esimesel kuulal rebis ta rauatüki terava servaga skafandri kaeluse ja kõri ühe ropsuga lõhki. Surnud kuukas vajus näoli punasele liivale ja ordumehe soe veri muutis marsi külma pinna enne jäätumist veelgi punasemaks. Teine astronaut pööras ümber. Klaus tulistas teda oma laserrelvast. Efekt oli kahjuks oodatust nõrgem. Tõenäoliselt olid laseri akud pikaajalisest seismisest kutud. Selle asemel, et vastast läbibistada, sulatas see vaid ta skafandrit ning kustus. Klaus vandus rõvedalt, viskudes vaenlase oodatava laserkiire eest kõrvale. End kuukas ei tulistanud. Ta haaras hoopis skafandri rinnaesisest ning üritades kätega sealset auk kinni surda.

Kuid sellest polnud kasu - kogu kuuka hirmvääruslik õhk pahises marsi hõredasse ja peamiselt süsihappegaasist koosnevasse atmosfääri. Ordurüütli maigutas tuimalt suuga, ajas silmad punni ning vajus põlvili.

Ent ka Klausit enda vähene kiivrisse jäänud õhk hakkas lõppema. Hapnikupuudusest kerkisid mehe silme ette mustad täpid. Ta sööstis tagasi õhuballoonist juurde, ühendas selle uuesti skafandriga ning ahmis suurte söömuudega värsket õhku.

Palju veel võis mehi laevas olla? Kolm? Neli? Klaus oli ise saadetud teele koos viie kaaslasega. See rakett oli aga teine mudel ja märksa mahukam. Siin võis olla rohkem vastaseid. Raketi juures oli endiselt vaikne. Teine mees lamas kägarasse tõmbunult. Seesolijad polnud nähtavasti veel midagi märganud, mis oli Klausile ajutiseks eeliseks. Ju arvasid kuukad, et väljasolijad on hetkel hõivatud kulguriga. Ei, pole mõtet passida ja oodata kuni laseritega relvastatud kuukad välja tulevad ja ta seibideks lõikavad, otsustas Klaus. Üllatusmomendi ärakasutamine tundus soodsaima lahendusena.

Klaus astus nüüdseks surnud meeste poolt püstitatud veidrale masinale lähemale. See koosnes hulgast pumpadest, torudest ja mootor ning energiablokkidest. Mõned torud olid sõrmejämedused, samas kui teistes oleks mahtunud ta vabalt roomama. Masina disain oli talle võõras ja marslasel nappis ka tehnilist taipu selleks, et tunda ära mooto-

ridetaile ning selle alusel üritada salapärase seadme otstarvet mõistatada.

Ent ühele seadmele paistis olevat midagi kirjutatud. Klaus kummardus lähemale ning uuris kirja: „Nanoseadmete kompressor“. Mees tundus kuidas tal läks kõhus õõnsaks. Kas tõesti on Kuu Ordu muutunud juba nii alatuks, et üritab kasutada Marsi vastu nüüd ka nanoroboteid. Seda ei tohi lubada, seade tuleb hävitada. Aga kuidas? Laserpüss selleks ei sobinud, veel vähem ta improviseeritud nuga.

Jätnud eripärase masina sinnapaika, hakkas Klaus pead murdma lüüsi-kambrisse pääsemise kallal. Tavaliselt piisas selle avamiseks anda vastav signaal skafandri arvutist. Temal aga see ju puutus.

Ta astus lämbumissurma surnud kosmonaudi juurde, tõmbas ta kaabuuri laserrelva ja olles kontrollinud selle patareisid ning vabastanud relva kaitseriivist, löikas ühe sirge tõmbega laibalt vasaku käe otsast. Seejärel korjas ta jäseme üles, viis selle lüüsiukse juurde ning vajutas käe randmele kinnitatud kompuutripaneeli nuppudele. Lüüsiuks sõitis sahinale lahti. Klaus jäi viivuks kõheldes sinakate tulede valguses helkivat metallruumi vaatama. „Pea ees karukoopasse,“ pomises mees omale julgustuseks ja sukeldus seejärel laeva. Lüüsiuks sõitis tema seljataga klõpsuga kinni ja hapnik voolas sahinale kambrisse. Klaus ootas kannatamatult kuni kamber oli hapnikuga täitunud, tiris seejärel kiivri peast, ahmis minutijagu värsket hapniku kopsudesse ja avas sisemise luugi.

Skafandris kuukas vaatas ammulisui läbi lüüsiluugi sisseronivat Marsi määrdunud välivormis Klaus. Klaus aga märkas rahuldustundega, et vastane polnud täisvarustuses ja relv oli mehel tõenäoliselt kuskil eemal.

Kuukas sööstis ootamatu väledusega edasi, löi marslaselt laseri käest ning haaras sissetungijalt kõrist. Hetk hiljem veeresid nad üksteisest kinni hoides kosmoselaeva põrandal. Teist korda lühikese aja jooksul hakkas Klausil õhk lõppema. Meeleheitlikuna haaras ta maast esimese kättejuhtunud raske eseme ja purustas sellega enda kohale kumardunud kuuka kolju. Mehe aju ja veri valgus Klausile näkku. Osa sellest pritsis talle ka suhu, Klaus oksendas, tõukas endale pealevajunud laiba vastikustundega eemale ning oksendas veelkord.

Äkitselt kostis tema seljatagant meeleheitlik karjatus. Marslane nägi silmanurgast pikkade juustega kogu, pööras kannal välkkiirelt ringi ja virutas kogu jõust ilmutisele näkku. Kostis tuhm näts, ja kuulane kukkus aeglaselt põrandale. Klaus astus talle lähemale ja tardus, nagu oleks kummitust näinud. Põrandal lebas teadvusetuna Luna, peen verenire ninasõõrmest mööda põske alla voolamas.

Kontrollinud, kas Luna on elus sammus Klaus transpordialuse juhtruumi. Seal lülitas ta termotuumareaktori sisse ja viis selle kõiki mõistlikke ohutusreegleid eirates täistuuridele.

Kui reaktori võimsus oli jõudnud 40% lähedale, kasutas Klaus kuulase käekompuutris asuvaid administraatori võtmefaile ja lülitas kõik aatomikatla kaitsemehanismid välja. Olles seejärel veel mõned minutid oodanud, sulges ta ka mootori väljalaskekollektorid.

Seejärel läks ta kiirustamata tagasi Luna juurde. Tüdruk polnud endiselt teadvusele tulnud. Klaus pani talle kiivri pähe ja kandis neiu süstikust välja. Asetas õrnalt kulgurisse, ronis juhikohale ning andis gaasi. Kulgur rebis end järsult kohalt ning tormas tolmujutti maha jättes edasi.

Klaus oli sõitnud ehk kümmekond minutit, kui ümberringi muutus äkki ebatavaliselt valgeks. Klaus tundis, kuidas ta selg soojaks muutus. Mõni sekund hiljem raputas maapinda mitmesaja megatonnine tuumaplahvatus. Marslane heitis pilgu seljataha ning nägi seal enda rahuldustundeks gigantset, pigem kurgi, kui seenekujulist punakat tulepilve õhku kerkimas.

Ootamatu raputus tõi Luna teadvusele. Ta vaatas hetke arusaamatult ringi, heitis siis pilgu seljataha ning kangestus.

Ta pööras end aeglaselt Klausile poole: „Mis see on?“

„Lasin teie sitase relva koos laevaga õhku,“ kähises Klaus rahulolevalt.

Luna põrnitses teda hetke ja puhkes seejärel lohutamatu nutma. „Sina koletis, monstrum,“ nuuksus Luna läbi pisarate, „mandur, värddas, mutandist mõrvar. Kas sa üldse tead mille sa praegu õhku lasid?“

Ta puhkes uuesti nutma ning klaus ootas ebamugavust tundes, kuni ta hüsteerilisse nuuksumisse paus tekkis ning tüdruk edasi rääkida sai.

„Lollakas, Kuu ja Marss sõlmisid rahu juba mitu kuud tagasi. Kuu tunnistas Punase Koidu Vennaskonna iseseisvust. Ent kuna ahnete tegevusest väärtustele sellest ei piisanud, siis käisime välja oma viimase trumbi. Me lubasime muuta Marsi õitsvaks paradüümsiks. Poolustele monteeritakse hiidsuured termotuumareaktorid, mis sulatavad pooluste jää ning ujutavad veega kunagised kivanud mered üle.“

Minu ülesanne oli monteerida tööle nanobote tootev seadeldis, mille loodud tibatilukesed mikromasinad töötlevad Marsi pinnast ja atmosfääri edaspidi külvatavatele mikroorganismidele ja taimedele sobilikuks elukeskkonnaks.“

„Pole midagi,“ pomises Klaus vaikselt, asetades ühe käe ettevaatlikult Luna põlvele. „Sa saad ju alati uue teha.“

Luna tõukas mehe käe eemale nagu oleks kokkupuutunud millegi erakordselt vastikuga. Ta vaatas Klausile otsa ning viimane ehmus vihast mis väikest kasvu neiu silmadest kiirgas.

„Jah.. saaks... saaks... kui teie viimane rünnak poleks hävitanud kogu tööstuskompleksi. Saaks, kui teie poolt meie arvutisüsteemi süstitud viirused poleks kustutanud olulisi teadusandmeid. Tegemist oli ainsa säilinud prototüübiga. Uue loomiseks läheb mul kümme aastat, ehk kauemgi. Võibolla ma ei suudagi seda enam kunagi taasluua. Ma põhinesin enda uurimustes dr Lavine töödele, kes hukkus termotuumaplahvatuses esimese Marsi rünnaku ajal.“

Klaus vajutas järsult pidureid, ta silme eest tõmbus halliks. Ta mitte ainult ei olnud kaotanud Lunat igaveseks vaid ta oli ka muutunud kangelasest üheks suurimaks reeturiks. Ta võttis kabuuri aeglaselt la-seri ja vabastas kaitseriivist.

„Hei, mida sa teed?“ kogeles Luna ehmunult. Tüdruku silmad äsja lõõmanud viha asendus vaikselt hirmuga.

„Sellest ei tohi keegi teada saada. Mitte keegi!“

„Klaus, oota, ma võibolla eksisin.“

Ent oli hilja. Laserkiir põletas ta kaunisse näkku rusikasuuruse augu. Klaus vaatas hetke tuimalt oma käes olevat relva, toppis selle kabuuri tagasi ja tõukas elutult istmele vajunud Luna liikuvast kulgurist välja. Luna laip kukkus Marsi tolmule ja jäi sinna käed abitult laiali lebama.

Klaus vaatas hetke oma elu ainust armastust surnuna võõral planeedil lamavat, pööras siis end ümber ja sõitis kiirelt edasi.

„Mine tea, mis nanorobotid neil tegelikult seal olid,“ pomises ta endamisi. „Las parem meie omad mõtlevald sellise viguri välja. Jah, nii on kindlam. Kuukaid ei tasu usaldada, kindlasti sisaldas see tehnoloogia midagi sellest, mille abil meid tagasi oma käpa alla saada.“

Teos Ulmekirjanduse Baasis:
www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80613

Neljatuulekõlad

Tea Roosvald

Õitsevanaemal oli kolm toredat poega: meremees, metsamees ja põllumees. Vanimast pojast sai kapten, kes saatis emale silmailuks kaugetelt maadelt pärit peeneid imeasjakesi. Keskmine poeg pidas metsavahiametit. Tema veeretis halukoorma ema õuele ning tõi naise tehtud võrsket ulukivorsti kaasa. Talumeheks isamajja jäi aga noorim poeg ning muretses leiva ning juurika lauale. Poegade üle võis tõesti uhke olla ning kõik kiitsid ka miniaid.

Õitsevanaema polnud aga mõni tavaline eideke, vaid juba noorest peale tuntud ilmatark ja tuuleemand. Tema juhatuse järgi künti-külvati ning tema võis kaugetele radadele hea õnnegi kaasa anda. Räägiti, et küllap kapten-poeg teeb aina pärituulesõitu ning metsad kui põllud ümberringi pole ka vastalist ilma näinud vahest juba Õitsememme esimestest peale. Küllap seda teati, sest nende suguvõsa tunti paigapealse rahva seas iidsetest aegadest saadik. Tuuled tõid tarvidusel vihma ja viisid vilu. Naised rääkisid koguni, et Õitsevanaema sätib sirgeks muudmoodigi muresid. Mehed südamevaludest või meeleraskusest kõigile ei kõnelenud, aga üks neilgi oli vahel vaja targa jutul käia.

Tuuleemandal olnuks väga tarvis tütrekest pojamürkate sappa, et tarkus tühja ei jookseks. Ilmaasjade sättimine oli selles maanurgas naisterahva ajada, kuna väevõimsad võlused pärinesid pereemade tööriistade hulgast. Ometi Õitsevanaema ei toonud ilmale tüdarta ega kurtnud seda ka kurvalt, küllap tema juba teadis ning aimas oodata. Ning ennäe! Noorimale pojale sündiski viimaseks maimukeseks majja just tüdruklaps, nõejuukseline Sinimari, pilvekarva silmadega nägus lapsuke. Temale võis memm esimeste päranduse üle anda küll, tema võtab kord põlise tuuletarkuse oma õlule.

Sinimari sirgus nobedaks ja vilkaks tüdrukuks, kes veeres pik-kade patside piuides mööda õue ringi. Tippis ema kannul, tatsas vanamemme järel, pinnis isalt seda ja teist ning luuras vennakesi, kellega koos harjus nii omaseid kui naabritalu metsi pidi lippama. Seal juhatati sõjavägesid ja peeti kuningapõlve, võeti ette tähtsaid rännakuid mõõga ja laevaga ning mõeldi end suurteks ja asjakateks talumeesteks. Kord seltsiti kangemaks sõjasalgaks mõne võõra vürstiriigi vastu, kord võitlesid teistre-punapead meite pigijuukseliste vastu. Laste lustimisi kindlasti ei keelatud, kuigi vahel imestati nende väljamõeldiste ulatuse üle, või et neil ka viitsimist jagub.

Ei või öelda, et Sinimarjake olnuks laisk või lohakas, kuigi ta ehk magusat saia ülearu armastas ja seda ta pruntis põsed ka tunnistasid, kodus koti peal teda siiski leida ei olnud. Hoopistükkis tormakuse tõbi oli tema vaev ning selle pärast jäid tal ehk mõnigi kord kiidusõnad kuulmata, mille midu oleks ära teeninud. Mida hommikul alustas, selle juurde vahest õhtul tagasi jõudis, vahepeal kümnet-kirjut muud imet uudistama uidates. Tema oli pigemini puu otsas kui peenramaal.

Kui Marjake sai kaks korda seitse aastat vanaks, oli õige aeg käes ja vanaema kutsus piiga laupäeva õhtul tagatarre. Pani kirjalise kirstu peale istuma ning võttis ise kätte riidesse keeratud pakikese.

“Kulla lapseke, üks ema ole sulle ju näidanud, kuidas kangast kududa?”

“On ikka ja veidiviisi ma juba oskan ka.”

“Ja küllap sul lähevad need käpikud ja kapukad ka libedalt?”

“Mul veimevakk juba pooltäis, vanaemake!”

“Aga nüüd on sul aeg vöökirja kuduma hakata!”

Sinimari vahtis rõõmusäräl üle toa vanamemme poole ning hüüdis: “Kulla memm, olen ju seitse aastat kõla keerutanud, ega sa ometi ära ole unustanud minu kootud paelasid vennaste kuueservis?” “Ei ole ühti unustanud, Marjamammuke, ei sinu mummulisi paelu ega triibulisi pookasid. Aga nüüd pead vahet teadma: hobuohjasid oskab sinu isa ka kududa, servaküüti võib vennaraas ka keerama õppida, vöökirja kõlamine aga on emandate töö. Seda hakkad nüüd sina minult õppima ning enamat veel. Peagi saad teada, kuidas siinmail

asjad käivad ja mis tuuled puhuvad. Ega asjata käi tuuleemanda ukse alla lai rada, üks ikka on vaja veeretada ka Neljatuulekõlasiid.”

“Mis asjad on neljatuulekõlad, vanaemake?”

Memm silus hellitavalt siidist pakki oma süles ja keeras aegamööda lahti ruskavate roosidega kirjatud pearätiku, mille alt särasid vastu tosin helevalget plaadikest ja üks must kui süsi. Sinimari kiikas lauakesi imestunult. Selliseid polnud ta varem näinud. Need meenutasid kudumiskõlasiid küll vormi poolest, aga tehtud näisid nad olevat küll kummalisest ainest. Neljakandilised, õhukesed plaadikesed, servadest pehme joonega ja neli auku sees, iga oma nukas. Kõlad nagu kõlad muiste, kuid ometi...

“Need,” laotas vanaema rätiku koos kõladega laiali, “ongi Neljatuulekõlad.” Ta seadis kõik kaksteist valget plaadikest poolringi ning, võib-olla pisut ettevaatlikult, lisas musta kõla nende keskele. “Nendega seatakse neli ilmatuult õigesti puhuma, kui nad sassi on läinud.”

“Miks üks on must?” küsis Sinimari vanaemalt areldi. Ainult vaadateski tundusid need kõlad teistest palju kummalisemad, justkui väreleks õhk nende ümber õige pisut. Justkui asuks nad madalas virveveses, kust vaatajale vastu säravad.

Sinimari tundis, kuidas kõlalauad haaravad ta pilgu ning jätavad sest midagi endasse. Nüüdsest ei olnud ta enam tavaline tüdruk, teda oli näidatud Põlvisvõlustele ning need jätsid ta hästi meelde.

“Kaksteist tuulekõla on selle ilma asjade tarvis. Neli lõngamulku, neli tuult ja neli kodarat igal ilmarattal. Kolm seadust inimeste ja asjade üle, kolm korda neli ongi kogu maa ja ilm. Aga üks ei ole pärit ei siit maast ega siit veest, tema on Üksik ja Teine. Tema on nende asjade jaoks, mille peale tuul pole puhunud ega vesi uhtnud.”

“Kas maa-aluste asjade jaoks?” päris Sinimari pilvesilmade helkides.

“Eks vesi ole maa-alune tuul ja tuul jälle taevavalla veekandja. Ei, lapseke, Teine ei ole maa-aluste jaoks. Ta on asjade jaoks, mis on maast sügavamal ja taevast kõrgemal. Kui Teine keerlema hakkab, siis on Suured Väed liikvel ja tulevad maa ja ilma vahele oma seadust tooma. Vahel on see meile raske kanda, vahel läheb pehmelt mööda. Looda, et Teine harva kõneleb, sest tema üle pole meil kuigipaljukestki võimu.”

Sellest päevast alustas Sinimari vöökudumist. Ei, mitte Neljatuulekõladega – nendega head vööd ei saa, nagu vanamemm muigamisi teatas. Vööde jaoks oli Sinimarjal lauakesi punakast ubinapuust, kirjust kasest ja isegi vööramaa roosipuust, mille kaugesõidu-lell talle tõi. Vöösid kodus ta ka laiemaid ja kirjumaid kui tosin säravat valget kõla oleks võimaldanud. Vöömustreid veeretades pidi ta kirjad kõigepealt selgeks saama, et need unes kui ilmsi käte sees püsivad ega segamini lähe, kui vägevad kõlad tahavad teisipidi käänata ja tuuled hakkavad perude täkkudena segiläbi kiskuma.

Soe õunapuu, valem viiruline kask ning must, punaste juttidega roosipuu keerlesid kibekiiresti terve kuu, nädala ja päeva, siis sai Sinimarjal esimest korda võhm otsa. Või jäi tal huvi vähemaks? Igal juhul sõi ta oma pudrunapakese tühjak, läks ja võttis seina külge kinnitatud poolelioleva vöö otsast kinni ja... Lasi kätel hajameelselt langeda. Muster oli tuttav. Liiga tuttav. Väänduvad oksakeerud – no kelle saatust see ka pidi selgitama? Kui läheks ja vaataks veidi aega, mis mõtte veljed pähe võtnud on, et nad tare juurest kui tuisk minema ulusid, enne veel kui teised päris maast lahtigi said. Ja Sinimari läks.

Õitsevanaema ootas ohtes, kas piiga tagasi tuleb. Ei tulnud päeva jooksulgi. Ennemini aitas vendadel puidki kanda kui tagasi tarre läks. Kõlad jäid vaiki ning värjelõngad seina külge rippu, kus vist isegi tuuleõhk neid ei liigutanud, neiukätest rääkimata.

Nädala pärast märkas tüdruk, et vöö, mille ta seina külge unarusse unustanud oli, temast hoolimata ikkagi valmis sai ning kõlad kokkupandult kambri lual seisis. Silmad häbi täis, ei julgenud Sinimari end vanaema palge ette jätta, hiilis toaseinu pidi eemale ning hoidis rohkem ema lähedale, justkui võinuks tema kuju varjus priiks saada pahast tundeist iseeneses või unustaks vähemalt vanamemm seeläbi tema lohakuse.

Agaga Öitsevanaema ei pahandanud. Küllap tema juba teadis ning aimas oodata.

Rasked ilmarattad pöörasid aeglaselt, kuid kindlalt ette külviaja, heinateo, lõikuse ja jälle tubased talvekuud, mil rohkesti aega käsitööd nokitseda. Sinimari püüdis usinuse poole, aga meeled olid kiired pagema metsapakku, unistama uulistest või seltsima seiklejatega naabritalust. Nii harva jõudis ta tagatarre, et vähe jäi ka häbi tunnistada või uuesti alata. Siiski suutis ta igal talvel mõne keerulisema mustri selgeks õppida, pähe ajada ning ära tüdida.

Sinimarjast sircus nägus neiu, keda peeti lähemal ja kaugemal vääriliseks võtta endale taluemandaks – tema järele õhkas mitugi noortmeest ning veelgi rohkem oli mõistlikke vanemaid, kes lootsid salamisi, et ehk just selle tubli neiu nende poeg kord kosib. Piiga ise aga ei kiirustanud paari minema. Marjakesele meeldis naabritalu noorim, tõsine Tiido. See poiss oli kohe nii armas, et süda enam sugugi rahu ei saanud ning veelgi vähem jõudis pühenduda asistele asjule. Emagi hoiatas, et kui niiviisi värvaval vahitakse ja õhtuhakul õhatakse, ei see lugu siis hästi lõpe, vaid magab tütar maha nii korralikud kosilased kui ka mõistliku aja meheleminekuks.

Ema noomis juba kurjasti: “Kui sa kaua unistad, siis saad külge mõne rumala nimegi. Mis veel hullem, vahest hakatakse salamisi sosistama ja oled oma otsalise-elu ära andnud tühjade tuulte peale. Peetakse kogunisti lõdvaks naiseks, et sa nii valvama ringi hulgid, justkui ise poistele kaenlasse kipud.”

Sinimari punastas juuksejuurteni ja solvunult kostis ta: “Ega ma siis igauhele! Ei, emake, seda sa minust küll ei näe, et niimoodi iseend hädasse tõukan. Ja usu ometi mind, Tiido ei tee mulle halba!”

Ematurtsatas ettetargalt: “Nagu noorust enne nähtud poleks ja sina oled see kõige uuem inimene, kes kogu maailma teistsuguseks elab kui varem olnud. Ei vaaridel olnud muud mõttes kui talupiire kokku ajada, kas siis nende südamed sinu arvates ei lõkendanud? Küll vanad teavad, kuidas noor ollakse. Vaata ette, tüdruk, et ühel sulnil õhtul tuul sul pead segi ei keeruta. Vitsaga tulene otsima, nuudiga koju malgutama, kui muidu ei aita.”

Sinimari ohkas südamepõhjast ning arvas omaette ema liialt karmiks. Ei ema tunne Tiidot, kes nii hea ja pai, haiget küll ei tee... Kuidas ta võikski, kui Marjakest ainult sõbraks tunnistab. “Kui ta ainult minust natukenegi rohkem naisolevust peaks...”

Ometi tulid uued tuuled ning jaotasid peaaegu't just seda, mida ema püüdis kurjustamisega ära hoida. Naabripoisid said ridamisi ameti peale ning kui vanataat kalmuaeda kanti, jäi vanim veli koduperemeheks. Tiidol ei olnud muud mõistlikku teed kui linnatee, sealt pidanuks ta ameti tooma või võõrsile jäämagi, kodutalu polnud küllalt suur mitme tulevase pere jaoks. Ta hoidis Sinimarjakest kaisus kahe talu vahel kaasikus ja sosistas talle tagasitulekutootusi. Pisar oli varuks mõlemal, sest Sinimarja unistust mööda oligi Tiidole lõpuks pähe torganud, et sõber juhtub naissoost olema.

Emakuulekas tütar ei olnud siiski kallistustel kahtlasiks areneda lubanud, seda pidas ta hoiatustest küll meeles. Isa ausameelne poeg ei olnud ka liiga peale tikkunud, niipalju ta endast ja oma tulevases küll lugu pidas. Aga külarahvale polnud nende käimised märkamata jäänud ning inimeste suus oli neist saanud juba kindel paar. Oodati, millal asi avalikuks kuulutatakse või mine tea, ehk mõni kurjem lootis salamisi ka kahjurõõmutse. Selge ju kõigile, et naisevõtja peab majaga mees olema.

Ilmarattad pöörasid aeglaselt ja raskelt, vahel nagu lausa kuuleks kriginat ja raginat, millega saatuse ränk koorem pea kohal taevastes valmis veeretatakse ja alla inimese turjale lastakse nagu suur veskiratas jõepaisutiiki. Kolmas seitse Sinimarja eluaastatest oli pea läbi saamas. Neljatuulekõlasid polnud ta palju julgenud keerutada, sest ju puustki lauakesed vahel seina külge rippu vajusid ning seal häbematusena tolmu kogusid. Kui ei tunne mustreid läbini, ei siis suuda väekõladele midagi peale sundida. Võis ehk ainult mõistatada ja ennustada, mis oli kergem töö. Lasknud väekõladel küsimuse peale keerelda, oma tahet vahele surumata, võis vaadata, mis muster ette jookseb ja kas seal vigasid on. Sedagi ei julgenud ta üksipäini ette võtta. Liiga ohtlik olu lasta kõladel lugu veeretada, kui enesest pole lõpetajat ega lahtiharutajat, kõlade kokkupakkijat. Neiu askeldas talus muidu usinasti, tema üle ei pidanud kaebama. Aga vennad olid leidnud elutee ja ameti, võtnud naised ning kodutalu kippus kitsaks jääma. Sinimarja keegi otsesõnu ruumivõtjaks ei pidanud, aga talle kippus enesele järjest enam muremõte pähe. Elu nagu veereb, kuid ei edene. Elad nagu laps, aga ise juba suur. Varsti juba vana, julges ta vahel koguni mõelda. Ning veeretab jälle pisara või paar.

Sinimari kujus käpikuid ja kapukaid, veeretab võid ja valmistab mõnegi kuue ning särki tulevasele mehele mõeldes. Tiido oli juba aasta-jagu linnaradadel, ei teatud temast teragi kosta. Marjakese meel oli kurb ning vahel kartis ta kurjemat – ehk on Tiidoga halvasti läinud ning ta ei tulegi enam tagasi? Mida küll rohkem muretseda, kas seda, et kallim leidnud teise silma- ja südamerõõmu, või et mõni paha taud on teda linnas tabanud, röövlid õnneks võtnud või libedavõitu kaaslast haneks püüdnud? Vanamemm ikka lohutas noort naist: „Küll aeg annab arutust. Ei miski jää tulemata, mis tulla plaanib, ning eks sa võid katsuda ju oma saatust terake silendada, kui võluselaudadega härmalõngu kood.“

Sinimari proovis küll, aga jõudu jäi väheseks. Mustrid seisis päris hästi silma ees, aga veres tal neid ei olnud. Kui valged väekõlad hakkasid perutama, lendas kogu lõim laiali ning vanaema pidi appi ruttama, niidid kokku koguma, vaevunähtavat mustrit südame järgi tundes lauakesi sättima, siia-sinna keerama ning parajaks praavitama, et need lõpuks vagusal moel uuesti kokku käiksid. Raskelt ohkas ta, kui vaatas oma rutaka tüdruku peale, kellel palav pisar põske mööda veeres. Hirmunult peksis süda tüdruku kurgus, sest keerlema oli tahtnud hakata ka süngmust kõla, see kõige vägevam, kõige kardetavam.

“Ei mina hakka seda kunsti küll oskama!” hüüdis Sinimari poolõnnetult, pool-tigedalt. Trotsi täis, lendas ta toast välja ning trampis armsa piirikaasiku poole, kus nad Tiidoga huvasti olid jätanud. Vanamemm vaatas väikestest lohkudest jäljerida, mille neiu oli sügisporisesse kamarasse jooksnud, ning vaikus uksevälvel. Ei ta kurnud. Ajarattad peavad vahel mitu täistiiru tegema, enne kui muster looma hakkab. Kõlatarga saatuse aga tikub kindla peale must Üksik, sest väega naise elu pole kunagi lihtlabane. Isegi siis, kui seal pealtnäha midagi isäärallikku ei leia, peidab tema rada enda all tühja õhku ja sadat võimalust, kustkaudu maailmast koguni välja võib kukkuda. Vanamemm ei kiirustanud pojatütart tagant ning mitte ilmaaegu. Küllap tema juba teadis ja aimas oodata.

Järgmisel hommikul sai kolm seitset täis ning Sinimarja sündimise päeval jäi Öitsevanaema söögilauda tulemata.

See kurbus jäi talu kohale kauaks hõljuma ning eriti raskelt vaevas just Sinimarja vanaema kaotus. Talle tundus, et on memme alt vedanud oma suutmatusega ametit õppida. Kes siis külas nüüd kõlatargaks hakkab? Kelle juhatare alla tuuled painutatakse, kes seab ilma ja silub saatuseid? Kindlasti saavad elud elatud ka ilma oma nõiat, aga kas see kerge on? Vargi hiilis mõte Sinimarja südamesse: “Vahest ootas terve lähikond ja kant minult väepärimist ja nüüd panevad pahaks?”

Ajad läksid. Sinimarja juurde otsesõnu kõlatarkust nõutama keegi veel ilmutanud ei olnud, aga sahinad juba käisid. Küll oskas saunikeit koerailma üle ohkides tema poole silmi pöörutada, küll jäid

Sinimarja ilmudes naised justkui poolelt sõnalt vait... Ega siin polnud pikalt mõelda, keda peaks süüdistama, kui kusagil midagi viltu läks.

Ju vist oleks Sinimari julguse kokku võtnud ja väekõladelt ikka nõu saada katsunud, aga pärast vanaema surma polnud neid ühtäkki kusagilt leida. Otsinud oli ju ometi. Esiti vaatas piiga niisama väikesti viisi kõlarätiku järele ringi, kuna tal pisut piinlikki oli teistele meelde tuletada, kuidas ta vanamemme õpetusse õigel ajal liig kerglaselt suhtus. Kõlasid polnud aga ei memme asjade hulgas ega kusagil maja peal. Siis tuustis ta juba pisu põhjalikumalt, aga seegi ei aidanud. Kui nelikümmendki päeva mööda läks, palus ta kaimud appi, aga ei leitud kõlasid kusagil olevat. Saunikumoor pidi otsingutest haisu ninna saanud olema ning tuulutas seda uudist kahtlemata ka küla peal, arvas Sinimari, kui inimesed hakkasid teda justkui süüdistavalt põrnitama. Selmet küsima tulla, eeldati temast juba läbikukkujat. Et kui juba Öitsememm kõlad enne surma peitu viis, küllap siis pole piiga vääriline neid keerama.

Mööda libisevate aastate sees omamoodi paigal seistes tundis Sinimari, nüüd noor naine ja külmuttide suus juba kindel vanatüdruk, et elu on talle selja keeranud. Vendadele sündis ridamisi lapsi, tema hüpitask neid põlve peal ega võinud kuidagi, et vahest varrukaske mõne pisara poetas. Ema soovitas ühte ja teist kosilasemoodi meest ega tahtnud kuidagi aru saada, et Sinimari ootab Tiidot tagasi. Aegamööda pidi vist vähemaks jääma ka neid, kes Sinimarja oma perenaiseks kaalunud oleks. Varanatuks, mille isatalu kaasa oleks andnud, peibutas siiski mõne vahel õnne katsuma. Need olid end tööd tegema unustanud vanapoisitoid, kellel veel viimisel hetkel kevad südamesse valla oli löönud või siis torkas pähe, et pärijat pole. Sinimari neid ei tahtnud. Et kui saatusest nii määratud, et Tiidole ei saa, siis ei hakka tema ka talu pärast kellelegi minema. Vaja veel võõrsil siis tööd rabada ja kes teab mitut hingekest ilmale kanda, kui enesel ei ole selle ilma vastu just kõige suuremat kiindumust.

Ühel päeval läks ta just mehelemineku teemal vanema vennaga raginal riidu. Ta oli minema peletanud kuivetu "vanamehenässi", tollel kuigi ainult nelikümmend ja pisut peale, aga oma uhkuses põrutas Sinimari talle küllap pooled küla patud nina peale. Mees oli soo tagant suuremast kandist ja oma talu peremees, kaks last emata jäänud ning mõne võiks ehk juurdegi muretseda, nagu ta Sinimarjale lootusrikkalt pakkus. Marjake ei tahtnud kasuümaks minna. Tegelikult polnud kosilane paha, üks oskab noort naist hoida ning leiva pärast ei pidanud ka muretseda. Aga liiga kange oli ta enesele tunnistama, et ootab peigu linnast asjata ning kui too tulebki, ei tea nad kahekesi kuhugi mujale minna kui kodukaasikusse kallistama ning see polnud mingi mõistlik eluväljavaade. Vend vaatas nurjaläinud kosjaskäiku mõru näoga pealt ning kohmas pärast õele, et too jäävatki ametilt sõtseks, oma lapsi ei ole ja muud kui kosti eest tööd ka talus ei tegevat. Vend ehk mõtles seda murega, õde aga võttis valuga. Hüüdis vennale, et õelgu siis näo ees välja, kui temast lahti tahab saada, mis ta niisama susiseb. Vend hakkas midagi lepitavat kostma, aga süüdistus tuli tema meelest ebaõiglaselt ning sundis hoopis torkama, et kaua õde seda linna-Tiidot ootab, võtku veel see, kes teda tahab, enesel kolmas elukümme saab pea ju täis. Õde ahmis õhku, aga edasi sõitles rohkem omas mõttes, nii solvunud oli ta. "Või et mind ei taheta!" Pisarsilmil pakkis naine kokku esimesena pähe torganud asjad ning astus õelt minema. Eks ikka saunatare poole, kust moor mullu ära koolnud oli. Elusamat kaasavara, mullikat või lambaid, ei hakanud Marjake muidugi oma uude elamisse järele vedama, jättis pudulohused perelauta ning käis talu põllul edasi. Aga vähemalt sai hingamisruumi.

Nagu ema kahetsedes mõtles, ei oska vahel teine inimene murelapsele selgeks teha, et ta jalus ei ole, kui too iseendalegi pinnuks silmas.

Nõnda veeres Sinimarja elukene ning mitte just ülesmäge. Saunikuku kolimine jäi ka kohe ilmarahva hammaste vahele ning kes asjalugu just nalja-ivaks ei pidanud, tikkus haletsema. Uhkele naisele oli see liiast ning ta hakkas inimesi sootuks vältima. Ammu juba oli kõigile selge, et siitnurgast on väega-naiste sugu ära närbunud ja kui selle Sinimarja-näitsiku käest kunagi tarkus ka idanema hakkab, siis ei ole

tollel ju kedagi järele kasvamas. Oma puust kõlavara oli naine vihaga vaat-et ahju viskamas, aga mõtles siis ümber. Veel võis ju katsetada, ehk tuleb too eriline tunne kättesse, ehk ilmutab end vanamemm või leitakse kusagilt võlused üles. Valged kõlad – millest küll olid nood tehtud? Peast olid läbi käinud küll tugev ja valge kõhr, see hävimatu metssesa abaluud, küll kaugete maade kuulus alabastrikiivi, aga lellegi käest ei tulnud teatust, kas midagi sellist saaks kodumaile tuua. Ning kuni kõlade võlutarkus tema ees veel nagunii lukus oli, siis kes osanuks kosta, on's isetehtud kõladel üldse õige vägi küljes või teps mitte. Loota Sinimari selle peale ometi võis ning sisustas tühja aega õhtupoolsel tunnil ikka kõlamustrite harjutamisega. Ta suitsa piinas ennast sellega, nagu võiks nõrkemiseni kujumine ning need sajad võöd, mis aastatega valmis said ja kibedusega turule saadeti, kuidagi tema noorepõlve uisapäisust lunastada. Ümberkaudsed ei pidanud ta võösid kehvaks kaubaks - mustrid olid keerulised ja värvid aina ilusasti kokku seatud - hoiduti valjusti poetamast, et üks need trahvivööd ole ning et tegelikult oodati temast siiani veel härmalõngade kudumist, tuleviku teatamist või sassitõmmanud saatuse silumist.

Mõnel vaikselt õöl nuttis Sinimari salamisi. Talle kangastus järjest selgemalt, et kui ainult need „päris kõlad“, nagu ta mõttes väelauakesi kutsus, üles leiaks, saaks ka saatust ümber pööratud ja tarkus tuleks ta kättesse. Kas ta ometi ei ole siis juba lõpuks selgeks saanud neid mustreid, nii et ka unes neid tundis? Viimase aasta jooksul oligi ta hakanud ööst öösse elama justkui ühes ja samas unenäos. Väikeste muudatustega tegi ta seal läbi ikka sama: otsis pikalt vanamemme kõlapakki taga, ei leidnud, läks meeleheitel puust kõlade juurde ning hakkas neil kuduma salapärase metsast saadud niidiga, mida seni ainult vanaema oli osanud kõladesse rakendada, tema aga polnud ilmsi julgenud proovida, kartes ehk läbikukkumist ja külma karmi ümbermuutmisvõimaluseta tõde. Härmalõngaks kutsutu oli tegelikult metsa viidud kõlatarga juukseniit, millele kuuvalgus ja hommikukaste ja võib-olla ka habraste haldjasõrmede puudutus olid andnud teise elu ja muutnud need kui uueks. Läbipaistev ja samas hõbedane kerge heie polnud enam juuksekarva sarnane, kui ta kolmandal päeval metstas tagasi toodi. Sinimarjal oli tekkinud justkui palavik neid härmalõngu ise teha ja tallele panna, aga kõla külge polnud ta neid veel pista julenud.

Ühel õhtul aga, isamaja juurest alla saunatare poole tulles, kohtas ta heinamaaservas jooksvat teed pidi sammudes küllap vist viimase sügislaada simmanile sammuvat noortesalka. Need olid lõbusas tujus ning teretasid küll möödudes viisakalt, aga enne olid mitte just sotsinal nalja heitnud. Muudkui et näe, Segane Sinimari tuleb ja et ei tea, kas tulevane kõlatark ootab vanadust, kus siis paras nõiaaks hakata. See pani Sinimarja vere päris keema. Ta astus vihaseks raske ja järsu sammuga otse oma uksest sisse ning suurrätti pealt heites võttis välja paki puust kõlasid. Hinges mulises ja mulksus nagu allikapõhjas, üles viskas aastate hirmu ja enese eeski peidetud pisaraid. Talle tuli ette kõik see kurb ja ebaõiglane, mida pidi olema siiani kandnud ja omaks jätnud. Kaasik sauna taga, kus Tiido jättis hüvasti, et kaduda kui mere taha (või kes teab, vahest mere põhjagi) ning jätta pruut ilmarahva naeruks tulutult ootama. Lapse lollus, mida vanaema polnud välja malgutanud, aga vahest oleks võinud. Ehkki kes ka teab, mis sellest veel tõusnud oleks. Isepäine ja püsimatut neiu poleks sellest vahest südamesse ju armastust võtnud kõlade keeramise vastu ning veelgi vähem asja omaks saanud. Ja siis veel see mehelemineku ja -paneku lugu, et ka naisinimesel justkui muidu mingit elu ei ole. Nüüd süüdistavad teda varsti juba maakamara kulutamises, et ta asjata ning ilma otstarbeta põllekandjaks on jäänud. Susisesed ja tigidalt hakkas Sinimari järskude rapsakutega kõlasid valima, kasepuidu heledaimast ihust kahele poole ja musta roosipuu söekarvalisem keelele. Härmalõngu sidused jäi ta ivake rahulikumaks, justkui imestades, et tema süsimustadest juustest ikka selline hõbekarva niinevara välja kukkus, ning hella käega rakendas ta kõlad seina külge. Mustrit ta ette ei mõelnud. Mõte läks vanamemme peale ning kõlad hakkasid kui iseenesest veeretama, aga välja kukkus mingi segasevõitu segu kõigest, mida ta iganes kududa oskas. See oli omamoodi kenagi, üks muster läks sujuvalt üle teiseks ja ta imestas esimest korda, kuidas tegelikult nii väikestest muutustest sai kududa nii palju erinevaid lugsid. „Ptüi, mustreid!“ parandas ta oma sõnavalikut, sest ei julgenud

ühtäkki oma lootusi sel õhtul valjusti välja öelda.

Väljas pimedas käes lõõtsutas tuul end valjemaks ning õhtu edenedes ei osanud justkui enam vahet teha, kustpoolt ta õieti puhub. Kord lõgistas luugi kallal, siis kobistas tarelakast sisse, siis jälle keerutas leelõukasse, kõhis pisut nõge ja tuhka tupp. Sinimari istus väsimata, silmade põledes, nägu seina poole ja kodus härmalõnga. See haaras teda üleni. Niidid olid ainult nii pikukesed kui ta enda juuksedki – pealaest põlveõndlani, kui patsist lahti võtta. Ühe vöö jaoks oluks see lühike ning saanuks valmis ehk nii paari tunniga. Aga härmalõngad ei olnud tavalist sugu ja nii nagu nad väekõlade silmades oleks püsinud poolvalmina, kuni lugu on kootud, nii hakkas Sinimarjale tunduma ka praegu. Aeg pidas kinni ja lasi tal elada pikalt neid hetki, kus muster silma ees kuju võttis. Kahju ainult, et see muster temaga ei rääkinud. Sinimari põles kui palavikus ning kodus aga edasi, kirjad liikusid silma all, kuigi lõngad ei vähenenud. Tuul väljas kiskus tormiks ja Sinimarja meelest olid nüüd kõik neli ilmakaart pea kohal kokku saanud, sest just seal, karmis kõrguses nad nüüd võitlesid kui marukoerad müristades ja paukudes, kohisedes ja vuhisedes. Aknaluuk lõgises päris koledasti ning ust ähvardas lahti paisata, tuuled keerasid kokku ja lahku, segamini ja koos, üles ja alla ja kindlasti jälle mitu tiiru ümber väeti tarekese. Sinimarjal hakkas pisut hirm turja tekkima, ta ei julgenudki enam ümber vaadata, pööramisest või magama minemisest rääkimata. Kõlad värisesid ja rapsusid peos ning nüüd ärvas naine, et viimne tunnike on ligi jõudnud. Kesköö pidi vist kehas olema, kui ta kohe üldse enam ei jaksanud kõlasid vaos hoida ning isegi keskmine, roosipuust tehtud ja isehakanud Teine liikuma hakkas. Ninna puutus kärsahaisu ning Sinimari kartis tuld lahti minevat, aga pidama ei saanud. Kui need kirjad ometi kõneleksid! Kui vanamemme kõlad ometi kätte leiaks, küll siis oleks ka muster talle ilmne. Küll siis saaks lõpuks selguse määra ning tarkuse ligi, kuidas õieti neid tuuli pidi vaigistama või mida kirjad tähendavad, kuidas lugu parandada või kust viga otsida. Ei olnud nende puust kõladega veel õige aeg muustritel inimkeelde pandud saada. Sinimarja käed hakkasid valutama, selg löi pindusid täis ja oli see nüüd väsimuse viga või tähtsa hetke tulemus - ta oli tõesti kui haige. Eelkõige muidugi pea poolest, sest seal valitses isesugune humin. Kõrgel, väga kõrgel taevaste taga hakkas talle tunda andma, nagu mingid rasked rattad liiguksid ja hõõruksid seejuures omavahel kokku. Karmi külma õhkus sealt alla tema palavikulise ihu peale ning ta oleks tahtnud pea õlgade vahele tõmmata, et kraevahel nii vilu ei oleks. Seda ei saanud ta ometigi teha, sest mustrid hoidsid teda silmipidi enese küljes. Teadmine oli käeulatuses ja ikkagi mitte veel oma. Seegipoolest palavdades, seal kõvasti kütkes nende niite otsas, paistis talle lõpuks, et kohe nüüd, just õige pea, kui ta veel pisu pingutaks... Tuuled keerutasid läbisegi ja siis äkki üksmeel, kohutava kapakuga ümber väikese tarekese, ähvardades sel katust võtta. Siis järsku hakkas maa talle all vankuma ning karmi värina ja mürinaga oleks Sinimari sattunud nagu tühja õhu peale tükis oma kõladega. Raskusetunne oli olemas, aga teda ei toetanud miski altpoolt, vaid pigemini hoiti nagu natti pidi. Ei seletanud silm ümberkaudu enam ei tareseinu ega muldpõrandat, hämarusse sulavast laest rääkimata. Niidid ja mustrid kõlade tagant rippusid välja otse udusarnasest tühjusest ning sel minutil ta tundis lõpuks, et vägi on tema ümber ja tema sees. Kui oleks ka väekõlad käe all, siis oleks tema siin valitsemas, nüüd ometigi valitseti teda ja naine tundis end kaasa tõmmatavat imesuurtesse keeristesse. Ta sulges silmad...

Seal olid jälle tareseinad, põrand ja parsist lagi, isegi uks. See uks lendas lahti ning sisse uhkas udu. Tuuled olid vaiki, ümber ei kostnud enam krõbinatki. Miski soe ja vanane justkui kutsus Sinimarja uksest välja ning ta järgnes kutsele. Madal rohi oli veepisarais ja ometi jätkus õhkugi piimjat auru, see helendas ülalt paistvas kuuvalguses. Rohus tumendas jäljerada, nagu oleks äsja läinud keegi tippides siit läbi ning astunud kastemärja libledel pealt maha. Sinimari läks jälgedele järel ning märkas peagi, et need viivad tema isamaja poole. Ometi kõndisid nad sellest ligidalt mööda, jäljed ees ja naine järel. Nii jõuti õunaaeda ning seegi kumas kuupaistest. Vana õunapuu tüve kõrval seisis keegi, Sinimari astus pelgamata ta juurde ja tundis kummas-tudes ära vanamemme. Too naeratas lahkelt ning pisu pilklikult, muidugi paistis kui varemalt. Peas roosidega kirjatud rätik, suurrätt üll.

“Tere, lapseke, jõudsid viimaks.” Memm sirutas korraks kätt nagu soovides pead paitada, aga jättis selle tegemata.

“Nüüd on kaksteist aastat sul omapäi olnud, kas said hakkama?”

“Kas täna ju...?” imestas Sinimari uskumata.

“Loodaval päeval jah. See sulle ju sünnimispäev. Oled nii endasse, et ei märkagi enam.” Vanaema vaatas naist vaikides ja justkui mõõtes, mida aastad on tolele toonud.

“Ma näen su kätes värsket väge. Küllap saidki hakkama,” ütles vanaema heakskiitvalt. Sinimari langetas pea ja pomises: “Kui sain või millega sain, maja pidi pilbasteks lendama ümbert...”

“Ei ole hullu,” lohutas vanamemm. “Eks see nii vahest käibki. Sinu rada oli raskem kui mõni teine, pidid aegapidi otsa kätte püüdma, ei olnud sul veres õppust siis võtta kui see käepärast juures. Aga ära heida meelt, nüüd on su õpilasepõli läbi ja meister valmis. Ilmaratad veeresid ja kaua veeresid, et uue külje ette pöörata, aga nüüd on nad sedasi, et sinul võim lõpuks käes. Aeg siduda juustele rätik, et tuuled pead segi ei ajaks, just nii nagu naisterahvastel kombeks ju iidsest peale.” Vanaema tõmbas oma peast roosilise rätiku ning ulatas Sinimarja poole. “Seda tead nüüd ise ja õpetad oma punapäisele tütreraasulegi,” naeratas ta helgusega.

“Tütrele,” ehmatas noor naine, “Enesel pole ju meestki...” Jõnksak käis ta südamest läbi ning kõrvetav palang tõusis üles põskedeni. Tulevikukartusel keeras ta silmad endasse ja küsis mõttes, mis rajad teda ootavad ja kas talle määratud on komistada või kukkuda.

“Küllap see mees sul tuleb ja on, kullakene, ära nüüd löö näost ära,” löi vanamemm kahte kätt kokku. “Oled oma ootamisega ühte-teist elult ära teeninud. Seda võin sulle sugulase poolest niisamuti ette öelda. Kuigi, eks sa nüüd saad isegi vaadata ning kõladelt pärida, kui isu tuleb,” lisas ta kelmilt silma pilgutades juurde.

Sinimari mudis rätти oma sõrmede vahel ja tahtis nagu veel midagi küsida, kui kerge liikuv tuuleõhk talle paljastas, et udu on jälle lahtunud ning oma peidukohtadesse tagasi pugunud. Vanaema ei seisnud enam puu kõrval ning metsa tagant õhetas koidu järele. Vaikselt ja seda hiljem eriti mäletamata jõudis ta kuidagi koju ning heitis voodile, kus magas küll lühikese, aga rampraske ja unenägedeta kurnatuse jao. Kui ta uuesti silmad lahti löi, oli kere jälle eluväge täis ning tundus kerge, jõust pakatav. Ta hüppas üles ning löi tareluugid valla kargesse päikeselisse hilisügis hommikusse. Seina küljes rippusid eilsed puilised kõlad tema tehtud härmaniitide otsas, muster oli valmis ja vagane. Roosilist rätти ei puutunud kusagil silma ja eks see kohtumine järele mõeldes pidigi rohkem unenägu olema. Sööma istumist mitte kärsides lippas Sinimari otse tütarlapse sammul tagasi isamaja juurde ning joonelt õunaaeda, tegemata väljagi ussaeda sõitnud kaariku võõrast olemisest, et kes see külla on sõitnud.

Ennäe imet! Õunapuu, mille kõrval vanaema unes seisnud oli, rippus pooleks murdunult aval, paljastades ilmselt ju ammu tekkinud õõne. Mõne oksa varjus pidi see küll vist varemgi nähtav olema, sest õõnes terendas miski heledalt. Öösise tormi käes alla andnud vana puu varjas endas kaua kaotsis olnud varandust, sealt paistis nimelt hele, servast ruskete roosidega kirju rätik, pakiks keeratud ja ilma käes pisut luitunud. Sinimari võttis kompsu puuõõnest ning tundis kohe, et see õrnalt suriseb. Imetlemiseks piilus ta rätти sisse – seal olid tööpoolest põlvest põlve pärandatud imekõlad, mille vääriliseks tedagi nüüd lõpuks loeti. Nüüd ometi jaksab ta neid võluseid taltsutada, nüüd enam ei tee nad ta kätes kasu asemel kahju.

Sinimari ohkas õnnelikult ja astus tarre tere ütlemale ning head uudist kõnelema. Seal aga jäi ta hoobilt ukse ette seisma kui post. Laua juures istus tema vanima venna seltsis keegi mees, keda velje rõõmuline nägu omaks tunnistas, talle oli ette kantud suupoolist ning kurgukastet. Mõlemad pöördusid ümber ja vend ütles muigamisi: “Näe, saunikueit ka platsis, mõtlesin muidu, et peab sulle vahest järele saatma.”

Lugu Annarisest

Elin Njäu

Siis, kui maailm oli teistsugune – või õigem oleks öelda, kui kõik oli samasugune, ent täiesti erinev hetkesest maailmast – elasid maailmas kõiksugu olendid.

Annaris oli veel noor, kui elas oma perekonnaga linnas nimega Boward. Boward oli väike, täiesti omaette linnake, kaugel suurtest riikidest ja valdustest. Seal elasid enamasti rahumeelsed inglid. Inglid ei ela taevas, ei kanna tiibu ega ole kaugeltki valged ja alati head. Inglid on just samasugused nagu kõik teised, nagu inimesedki.

Neid on häid ja halbu, neid on tumedajuukselisi ja heledapäiseid. Sellel ajal moodustasid inimesed täiesti sobimatu kogukonna. Neid tõrjuti, rohkem kui ülejäänusid. Tegelikult tõrjuti muidugi kõige rohkem libahunte, keda pole kunagi peetud vääriliseks haldjate, inglite või varjus elajate kõrval.

Inimkond oli tollal niisiis vähearenenud, neil oli vaid kaks riiki. Boward meenutab väikest küla või linna, kus kõik teavad kõiki ja on rahumeelsed. Sealsete elanikel on võime ravida.

Üldiselt peetakse inglid ülimalt sarnasteks haldjatega. Nende põhiliseks erinevuseks on see, et inglid on alati elanud valguses. Neid loodi ju taevajumal Clohrose poolt. Seevastu haldjad loodi algselt Adphi, Varjuriigi valitseja poolt. Kuid haldjad tundsid, et nende koht pole pimeduses ning pärast suurt sõda lahkusid nad pimedusest ning läksid elama valgusesse.

Annarisel on punased pikad juuksed ja rohelised silmad, täpselt nii nagu ta vanematel ja kahel vennalgi. Ta on alati huvi tundnud ajaloo vastu, kuid see on äärmiselt keerukas taolises väikelinnas, kus puudub suur võimalus selle uurimiseks. Niisiis, otsustasid Annaris ja tema kolm sõpra - Elvianel - üks kaunemaid inglid, Belhendel - parim poolhaldjast laevameister ning Feomal - ingel, kes on tuntud oma hulljulguse ja aktiivsuse poolt, et lähevad kord maailma rändama.

Need neli sõpra moodustasid ühingu ja töötasid, et jäävad igaveseks kokku. Ja siia maani on nad sellest lubadusest kinni pidanud. Kuna need neli olid üksteisele kõik.

Põhiliselt said nad kokku ühes väikeses baaris, kus arutasid valjuhäälselt ja innukalt maailma asju. Nende ühingul ei olnudki alguses suurt põhimõtet, kuid tasapisi hakkasid välja arenema ühised soovid ja eesmärgid. Kõigi nelja soov oli kord maailma rändama minna. Kõik neli soovisid jätta endast märgi maha ja saavutada midagi tõeliselt suurt. Elvianel tahtis kohtuda võluritega ja õppida nende käest midagi uut, loitse või mürkide keetmist. Belhendel soovis minna Irrelind'i, mida peetakse maailma suurimaks ja tähtsaimaks sadamalinnaks. Irrelindis elavad haldjad, kuid kuna linn on suur, leidub seal kõiksuguseid olevusi. Feomal soovis külastada Crondwels'i kõrgeid mägesid, kiireid ning ohtlikke jõgesid. Kuid Annaris ei teadnud, kuhu ta minna tahab.

Ta teadis vaid, et tahab minna rändama, maailma vaatama ja hiljem sellest raamatu kirjutada. Nii võttis neljalikmeline ühing kerge suuna eesmärkide poole. Koos veedeti pikki õhtuid vesteldes kaugetest lugudest ja sündmustest, tavadest ja muust.

Kuid aeg läks edasi, teised asjad hakkasid võtma rohkem pühendumist ja aega iseendale. Sellest hoolimata leiti aega ja saadi kokku.

Kõik oli ilus nii kaua, kui algas sõda. Algul ei puutunud see sõda Boward'i, kuid üha enam ja enam oli näha, tunda ja teada, kuidas sõda lähenes nende linnale. Kuna linn oli alati olnud rahumeelne, ei olnud neil välja panna tugevat sõjaväge. Paljud perekonnad põgenesid kaugemale, paljud lahkusid oma kodudest.

Annarise perekond otsustas jääda koju, vähemalt nii kaua, kui sõjamehi veel ei paista ja kui maja on alles. Seevastu Elvianeli jõukas perekond sunniti lahkuma. Elvianel ise saadeti haldjate ja taevajumal Clohrose juurde. Nende perekonnal olid viimasega head suhted ning Clohros oli nõus Elvianeli enda juurde võtma. Annarisele tegi Elvi-

“Mis minust siis kutsuda,” suutis Sinimari üle huulte ajada, sest võõra punase juukselaka all hakkas talle tuttav nägu tunduma.

“Aga vaat, meil käsil laad ja taluparistamine, mõtlesin su sauna maha müüa,” kiskus vend püsti tõustes ja naisele viibates, et näe, kes tulnud ja vaja vast veel toidulist juurde tuua. Vend naeris, ei olnud tas vimma vaid ehk aasis kergendunud meelest.

“Soo, nüüd siis müüakse mul maja ümbert ära. Vahest tuleb mind ka kauba sisse arvata?”

“Aga kas sa tuleksid?” küsis nüüd võõras mees Tiido lahke häälega.

“Võtaks selle kaasiku ja paar põldu ja ehk ehitaks majalösu väekamaks, aga siis jääks see minule üksi suureks.”

“Tulid ometi oma mere tagant koju!” hüppas Sinimari ligemale, ja tardus siis teise nina all.

“Kuulsin, et oled mind oodanud,” hingas Tiido vaikselt, õnnelikult, vargsi hoitud hirmust vallale pääsenult.

Noored, või mis nii noored nad enam – kolmkümmend ja kolm aastat mõlemal varuks – istusid õhtuni veljetalus ning rääkisid uudiseid. Tiido oli rännanud kaugelt ja kord kehvemalt, kord paremini elanud, lõpuks ka korraliku tagavara soetanud, et nüüd oli jõudu tulla talu küljest tükkki taotlema ning saunikuasemest päris elu ehitama. Sinimarjal olid jakipõues väärtuslikud kõlad ning nüüd võis ta hakata ilma seadma, nii nagu temalt ümberkaudu loodeti. Tülid pidid lõppema ja elujärg sõlmest lahti seotama. Nii nad kõigi rõõmuks paari läksidki ning lesknaised ja muud hellemad hinged veeretasi nende pärast veel mitu aega, kui aga meelde tuli, mõne liigutuspisara. Elasid nad kaua ning olid üksmeele ja elujärjega kõigile innustuseks ning eeskujuks. Esimesena sündis vanamemme ennustatud punapäine tüdrukutirts, aga viimaseks ta ei jäänud. Seal mail pole tarkade sugu siiani lõppenud ja kestab – kindlasti kestab! – kaua veel.

Teos Ulmekirjanduse Baasis:

www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80614

aneli lahkumine muret ning seega palus ta Belhendelit ja Feomali, et nood tuleks temaga kokku saama.

Nii kohtutigi üsna pea taas. Kuid Feomali ei tulnud ega tulnud. Annaris ja Belhendel said ühelt Feomali naabrilt teada, et nende perekond ei ole lahkunud, kuid Feomali ja tema isa olevat otse sõtta läinud.

Sellepeale ütles Annaris Belhendelile: "Ütle mulle, et sina ei lähe kuhugi."

Belhendel kõhkles veidi ja vastas: "Ma ei saa midagi lubada. Täna varahommikul saabus minu juurde mees, kes teatas, et nad soovivad osta minu laevu. Need pidavat väga kiired ja head olema, eriti sõjas. Ma ütlesin, et ei müü oma laevu, kuid ta sundis mind sõjalisel eesmärgil need talle müüma. Mulle jäi kaks laeva: Hende ja Ihpda, minu kiireimad.

Nad lubasid mu tappa, kui laevu ei müü. Ja lubasid mu kaks viimast laeva hävitada, kui need sadamasse jäävad, kuna kardavad, et vaenlane need ära röövib. Seega pole mul võimalust. Ma pean midagi ette võtma!"

Annaris vaikus.

"Luba mulle, et me kohtume veel, Belhendel!" tähendas ta viimaks, peale piinlikku vaikust.

"Ma luban, Annaris, me veel kohtume," sõnas poiss talle vastu ja kiirustas sadama poole. Tüdruk jäi üksi seisma ja mõtlema, kuidas nende sõpruse ja unistused, mida koos täita hävitas sõda. Kõik pole veel läbi, lootus sureb viimasena.

Möödas oli juba aasta või umbes nii, Annaris kirjutas iga päev ühele sõbrale. Küll proovis ta kirju anda ränduritele, et need kirjad kohale viiksid või edasi annaksid, siis proovis saata sõnumeid öökullide ja isegi pisihaldjatega, kuid siiani polnud ta saanud ühtegi vastust.

Tal polnud aimugi, kas sõbrad on elus või kus nad on. Vennad palusid tal kirjutamine lõpetada. Nagu näha oli, ei läinud need kirjad kohale. Kuid Annaris siiski uskus, et võibolla pole sõpradel võimalik vastata ning jätkas kirjutamist. Tema jaoks oli see lubamatu - nii kergesti alla anda ja unistused maha tõmmata!

Möödas veel üks aasta ja käes oli vihmane sügisepäev. Annaris oli parajasti läbi metsa teel sadamast koju, kui kaugelt hakkas paistma pisike mehike. Kasvult ulatus ta Annarisele vaevalt põlveni. Muidu oli mehike suurte kõrvadega, vana, pika habemega. Annaris jäi seisma ning kuulis, kuidas pahane vanake puhkides ja kepile toetudes tema poole komberdas. Annariseni jõudnud, vaatas vanake talle otsa, torises midagi ja hakkas siis ohkides oma räbalast kotist midagi otsima.

"Kes sina veel oled?" küsis tüdruk imestunult. Vanake peatas korraks otsimise, vaatas eriti pahuralt Annarisele otsa ja vastas: "A mis sul sellest?"

Annaris ehmus, kuid ütles siis: "Lihtsalt ma pole kunagi varem, kedagi sinutaolist kohanud.. Kes sa oled? Mind huvitab!"

Vanake torises ja puhkis edasi, kuid istus siis korraks maha ning jätkas kotis sobramist. Lõpuks leidis, mida otsis. Oma värisevate kätega ulatas ta Annarise poole ühe kirja. Viimane vaatas seda ja siis vanakest, võttis paberiräbala kätte, jäi ootama. Vanamees pakkis koti kokku, tahtis lahkuda, kuid nägi siis, et tüdruk teda jälgib ning justkui midagi ootab.

"Hästi.. Mina olen Hallhabe. Nagu sa näed, olen väike vanamees. Olen lohe."

"Lohe? Sina oled lohe?" ei suutnud Annaris naeru tagasi hoida. Mehike punastas ning torises natuke.

"Kas lohedel ei peaks olema tiivad ja pikk saba? Ja minu teada pole neil habet? Ja lohed..." arvas tüdruk.

"Ei, ei, ei! Need pole lohed, need on draakonid. Neid on väikseid ja suuri. Aga mina olen lohe. Küll meil võib ju olla selline imelik rass... Aga selliseks olen ma sündinud. Näe, saba on mul olemas!" lehvitas Hallhabe oma pisikese sabaotsaga.

"Hea küll.. Aga, kuskohast see kiri tuli?" küsis viimaks rahunenud Annaris.

"See või? Ah.. See on sealt..." ütles Hallhabe ja lõi käega kuhugi poole.

"Mind küll huvitaks rohkem, kelle käest või nii.."

"Tegelikult on mul kiire. Ma pean nüüd edasi minema," vastas vanamees, võttis oma rännukepi ning matkas edasi.

Annaris jäi üksi. Ta vaatas kirjarulli, kuid sellele polnud ühtegi sõna kirjutatud. Millegipärast ei julgenud ta sõnumit seda avada. Otsustas viimaks seda kodus lugeda.

Annarise maja ette jõudes jooksis sealt välja tema ema.

"Annaris! Kus sa küll olid? Nii, nüüd tuleb sul ruttu ära minna! Kaugele, kaugele!" hüüdis ema närviliselt, justkui kabuhirmus. Annaris ei mõistnud, kuid nägi siis oma kahte venda, kel olid raudrüüd seljas ja viletsad mõõgad käes.

"Mis toimub? Kuhu Anaril ja Abeus lähevad?" küsis ta.

"Kullakene, kuula nüüd. Sa lähed kohe ruttu linnast ära. Näe, võta natuke raha ja osta tee peal hobune või miski. Mine põhja poole, seal on ohutu," käskis ema.

"Enne ei lähe ma kuhugi, kui sa ei ütle, mis toimub!"

"Vaenlane on siia jõudnud. Mereteed on kinni ja lõunast nad tulevad. Isa juba läks, talle lähevad Anaril ja Abeus järgi. Nad lähevad sõtta. Sina lähed põhja, kus on ohutu."

"Aga, mis sinust saab?" küsis Annaris vaikselt nuuksudes.

"Mina lähen varsti itta, vanavanemate juurde ja siis sealt edasi tuleme kõik põhja. Aga sina lähed nüüd!" käskis ema. Ta surus tütrele pihku paar münti ja lasi tal minna.

Bowardist lahkudes möödus Annaris Belhendeli majast. Ta nägi seal sõbra hobust. Temas tärkas lootus, et ehk on Belhendel seal, ning ruttas majja. See oli tühi. Lootus kadus. Annaris sammus kurvalt talli.

"Noh, Irpen, kuidas nad küll sinu siia jätsid? Sa oled ju parim hobune, keda me teame!" ütles Annaris valget hobust patsutades. Ta otsustas looma endale võtta ja nõnda kiiremini lahkuda. Põhja Annaris küll minna ei tahtnud, seal pole ju midagi - kuid hetkel polnud tal muud võimalust.

Bowardist oli Annaris kaugel, ta oli tervelt kaks päeva sõitnud. Korraga meenus talle kiri. Ta otsis selle üles ja avas. Seal seisis: Kallis Annaris! Ma sain su kirja kätte ja olen õnnelik, et sul kõik hästi on. Minu üks laev Hende sattus vaenlase poolt seatud lõksu ning uppus. Teine laev on korras. Kuid hoiatan, vaenlane liigub teie poole. Põgene oma perega! Kõige parem, tule läände, järgmise nelja päeva pärast jõuame me Ihpdaga Errengail'i. Seal on minuteada veel ohutu. Sealsed elanikud on rahumeelsed ja on valmis meid vastu võtma ning kõige rohkem neliteistkümmend päeva varju andma. Tule sinna ja me kohtume. Edasise üle otsustame siis, kuid võid meie laevaga tulla! Belhendel.

Annaris ei mõelnud hetkegi ning suundus otsejoones läände. Mõnda aega sai ta sõita, kuid vajas siis puhkust.

"Irpen, sa oled ka väsinud jah? Aga me ei saa veel puhata. Ütle mulle, kas sa tead, kus Errengail asub?" rääkis tüdruk hobusega. Irpen vaatas talle sügavalt silma ning justkui noogutas. Annaris ehmatas korraks, arvates, et loom sai tõepoolest aru, mida Annaris temalt küsinud oli.

Pärast puhkust, istus Annaris uuesti Irpeni selga ja hakkas mõtlema, kuhugi poole minna, kuid hobune laskis tüdrukul vaid sadulasse istuda ja hakkas otsejoones kuhugi kappama.

"Ou! Irpen! Mida sa küll teed? Kuhu sa lähed?!" karjus ta, kuid hobune ei teinud sellest väljagi. Kuskilt sai loom nii palju jõudu, et kappas järjest tunde. Annaris jäi vahepeal isegi magama.

Midagi oli, mis sundis teda üles ärkama. Ta lihtsalt tundis, et midagi on teisiti. Ja oligi. Irpen oli sammu väga aeglaseks lasknud. Annaris avas poolnenesti silmad. Ta ei märganud midagi imelikku. Isegi need inimesed, kes teda vahivad ja tee kõrval seisavad, ei häirinud teda. Inimesed? Inimesed! Taipas Annaris ja lõi järsult silmad lahti.

Ta oli sattunud mingisse linna. Kõik sealsed elanikud vahtisid teda imelikult, kui ta saabus valge hobuse seljas magades. Annaris polnud kindel, kuhugi ta jõudnud olid, kuid arvas üsna kindlalt, et need olevused on tõepoolest inimesed.

"Teed kuningale!" hüüti eemalt. Annaris vaatas, kuid ei näinud midagi. Tema hobune kõndis väarikalt ja aeglaselt. Siis hakkas paistma miski lipp. Ja rahvas läks tee keskelt vasakule ja paremale poole teed. Otse ees tulid kaks valget uhkelt ehitud hobust, nendel tähtsalt ratsutamis

uhkelt riides mehed. Keskmine, kolmas hobune oli veidi tagapool. Seal ratsutav mehike oli enamgi uhke ja vaatas kõiki teisi, kui rämpsu. Tal olid punased vuntsid ja viltuse mütsi alt paistsid punakad lokid. Nad jäid seisma ning ka Irpen peatus. Kolmas, uhkeim mehike astus maha ja jalutas aegalselt Annarise poole. Temaga tulid taga poolt kaasa veel kaks meest.

"Kes te olete, preili?" küsis üks neist Annariselt.

"Mina.... Mina olen Annaris.. Tulen siia, tundmatusse linna Boward-ist," vastas neid.

"Tundmatu linn? Boward? Pole kuulnud!" vastas mees uhkelt. Seejärel trügis punaste vuntidega mees neist kõigist ette, vaadates sügavalt Annarise silmadesse.

"Lollpea Berg! Kuidas sa julged nõnda ebaviisakalt seda kaunist neidu kõnetada? Ah või et Boword..." rääkis mees.

"Boward, jah," parandas Annaris.

"Jah, muidugi, Boword. Meie matslikud kaarditegijad pole veel nii kaugele jõudnud, et see ära märkida," salgas mees ja lisas siis, "aga küll nad seda teevad! Ja kuidas oli selle imekauni neiu nimi, kes meile nõnda kaugelt tuleb?"

"Annaris," kõlas vastus.

"Oooh! Imekena! Annaris! Mida see küll tähendab?" uuris punapäine mehike. Annaris vaikus, kuna ta ei teadnud.

"Noo, igatahes.. Annaris ei kõla just väga inimpäraselt või mis?" küsis mees.

"Ei, tõesti mitte. Ma olen inglite juurest. Ja tahaksin teada, kus ma olen. Mul oleks vaja kiirelt jõuda Errengaili. Seal ootab mind mu sõber, laevameister Belhendel," rääkis Annaris.

Prints noogutas tema jutu peale kogu aeg ja vastas muheledes: "Isand laevameister Belhendel?"

Rahva seas hakkas tõusma õnnehüüdeid, kuid valvurid rahustasid nad maha.

"Te olete temast kuulnud?" küsis Annaris õhinal. Prints noogutas, pööritas silmi ja vastas: "Noojah. Olen küll. Paari päeva eest käis siin. Siin, see tähendab Redomis ja mina olen selle riigi prints Herchen. Noore laevameistri üks laev uppus siit üle lahe. Siis sõitsid nad siia ja peatusid meie riigis. Ja peagi võtsid suuna lõunasse, siis läände, Errengaili."

"Siis pean minagi kiirelt lahkuma. Kas teilt saaks paluda paati või midagi, mul on natuke raha?" palus Annaris, mille peale printsi abimehed naerma hakkasid. Herchen tõstis käe ja nad lakkasid naermast.

"Annaris, tegelikult siit Errengaili naljal paadikesega ei sõida. Sinna on pikk maa. Palju parem oleks siit mööda meie rannaäärt sõita läände ning Loulindist, kus peaaegu kaks mandrit kokku puutuvad, meri ületada. Aga jää paariks päevaks siia ja puhka! Tõmba hinge, enne kui kohtud Belhendeliga. Mu alamad seavad su ilusasti sisse. Tule!" ulatas Herchen Annarisele käe. Tüdruk vaatas teda ja otsustas siis jääda.

Prints lasi Annarise ehtida Redomi riigi kauneimate rõivaste ja uhkete pärlitega. Veel enne õhtusööki astus prints Annarise juurest läbi ja teatas: "Annaris. See kõlab nii... nii mitteinimlikult. Kuna sa siin riigis viibid, kutsutakse sind edaspidi Tristiania. See on ilus nimi ja sobib sulle!" Seda öelnuna hakkas ta uksest välja astuma, kuid Annaris küsis: "Mida see tähendab?"

"Mah?" ei kuulnud Herchen.

"Teie riigis ju kõik nimed tähendavad midagi, mida see 'Tristania' tähendab?"

"Ahha. See tähendab kaunis võõras," vastas prints vuntsi näppides ja lahkus võimsal sammul. Annaris jäi üksi, kuid mitte kauaks. Peagi liitus temaga toatüdruk Milania.

"Hei, mida printsi nimi tähendab teie riigis?" küsis Annaris tundmatult tüdrukult, kes vaikides oma toimetusi tegi.

"Preili Tristania, kas auväärt printsi Hercheni nimi? Seda võib tõlgendada kui kõikesaaja," vastas häbelik tüdruk. Annaris tänas teda.

"Tegelikult," sõnas Milania ja sammus kiirelt Annarise juurde ning ütles tasa, "tegelikult, soovib auväärt prints teid endale naiseks. Aga minu käest te seda ei kuulnud!"

"Kas tõesti? No, tegelikult ei kavatse ma siia jääda! Ma ei ole nii püsisiv! Õelge 'tervist' uuele Annarisele.. Tähendab Tristianiale!" otsustas särtsakas Annaris.

Õhtusöögile saabus ta kaunis veinipunases kleidis. Hercheni suu jäi lahti, mis oli hea, katkestades selle koleda õgimise.

"Nii kaunis," suutis suu lahti jäänud prints öelda. Ta hakkas midagi veel ütleva, kuid miski läks talle kurku.

"Tristania, tegelikult olen ma tahtnud teile juba ammu öelda..." ütles prints veidi kõhides.

"Ma jõudsin alles täna, te ei ole minuga veel nii kaua koos olnud, kuid palun, jätkake," sõnas Annaris irooniliselt. Prints punastas, kuid jätkas. Ta langes ühele põvele, tõmbas käega kohmetult üle suu, mille tulemusena söögijääd tema suult kadusid, kuid sattusid tema vuntsidele ja sõnas: "Oo, Kaunis Võõras, ma armastan teid! Ja soovin teid oma kõrvale võrdselt valitsema! Abielluge minuga!"

Prints ootas õhinal "jah" vastust, ta oli eneses rohkem kui kindel. Ta saab alati, mis tahab! Kuid Annaris kergitas vaid vasakut kulmu ja vaatas Hercheni üleoleva näoga.

"Ma siis mõtlen sellele," ütles Annaris ükskõikselt, ajas nina püsti ning sammus ükskõikselt maas lamavast printsist mööda.

Õhtusöögil ei lausunud ta sõnagi. Kui see oli lõppenud, lahkus ta ruumist, vaatas ukse vahelt veel valvel oleva printsi poole ja ütles: "Aa, ja vastus teie küsimusele... Jah. Aga ma sooviks pulmi võimalikult kiirelt. Võimalikult." Ning lahkus. Teised ruumis olivad nägid, et kõike saada harjunud prints oli lõpuks saanud midagi sellist, mille peale ta kõike nõus on tegema. Enam ei olnud türannitsevat Hercheni! Või siis – tegelikult siiski oli. Lihtsalt tulevase kuninganna sõna paistis veel temagi teetele peale jäävat.

"Kuulsite! Ta tahab mind!" hõiskas prints. Alamad naeratasid petlikult ja lootsid, et Annaris ikka teab, mida ta teeb.

"Mida te vahite? Kas te ei kuulnud, et mu kuninganna soovib pulmi võimalikult kiirelt? Mina tahan neid nüüd! Minge!" käskis prints ja tulevane kuningas.

Algasid ettevalmistused pulmadeks. Järgmise päeva õhtuks oli kõik valmis. Veel enne pimedust taheti abielluda, mistõttu tuli kiirustada.

"Preili, tulge nüüd, laulatus ootab!" palus ukse vahelt piiluv neiu Annarist. Annaris seadis veel viimased pisiasjad paika ja tõttas alla.

Noored olid peagi paari pandud ja edasi kestsid pidustused. Õhtu oli juba pimedaks kiskunud ja süüdati laternad ning tulukesed. Kuninganna soovil käisid kuningal järgi teenrid üha joogikannudega ringi. Ning nagu kuninganna oli käskinud, muretsesid teenrid selle eest, et kuningas joogiklaas oleks alati täis.

Kell löi peaaegu südaööd ning kuningas oli purupurjus. Veidi isegi lallas võõraste teenijannadega oma enese abikaasa ees, kuid Annarist see ei kõigutanud. Ta kadus vaikselt oma tuppa.

"Te jäite hiljaks!" sõnas Annarise toas askeldanud toatüdruk.

"Ma pidin vaatama, et kuningal ikka tegevust oleks. Aga nüüd ruttu, kus on mu asjad?" seletas Annaris.

"Siin. Ma panin siia süüa, juua, püksid ja pluusi. Need on kuningas omad, kuna naistele on meil ainult kleidid. Näe, ja siin on sulle – küll mitte mõök, aga pistoda. Peaaegu mõök, poole mõõga mõõdu annab välja küll. Irpen on ka valmis. Kas proua vahetab kohe kleidi ära? Pükstega parem ratsutada," küsis toatüdruk.

"Jah. Kleit on ilus küll, kuid reisida sellega ei saa. Ja ära kutsu mind prouaks. Minu vanne ei tulnud südamest, ma ei ole abielus."

"Noo jah. Õigesti tegite. Prints on tegelikult halb inimene. Aga seda te vist teate isegi. Muidugi olete teie väga tark naine, et nii teate. Alati olete Redomisse teretunud ja auväärne, olete ikkagi selle riigi valitseja. Pool riigist on teie," sõnas teenijanna.

"Oh jah. Ma tänan sind," ütles Annaris, üritades kleiti tagant lahti teha. "Tristania! Oled siin? Tule nüüd!" kõlas purjus hääl ja koputused uksele.

"Kuningas!" sosistas ehmunud toatüdruk. See neil küll plaanis polnud. Enam polnud aega kleidiga jahmerdada. Annaris ronis aknast välja. Kui ta tervelt alla oli jõudnud, jooksis Irpen talle vastu.

"Ei. Kuningannat siin pole, ainult toatüdruk!" hüüdis teenijanna kuningale ja avas ukse. Kuningas tormas kohe akna juurde, kuid ei näinud midagi - Annaris oli kadunud.

Poolteist päeva ratsutanud, jõudis Annaris sadamalinnas Loulindi.

Seda ei oleks tasunudki linnaks nimetada, seal oli vaid paadisild ja mõni laevuke. Puude tagant vaadates ei paistnud laevasillal kedagi peale ühe vanamehe. Aga üle mere oli näha ka kallast. Palju polnud vaja aerutada. Annarisel tekkis idee.

"Oi, mis sina ilus hobune siin üksi teed? Kus su omanik on?" küsis piipu tõmbav vanake Irpenilt, kui see metsast välja tema juurde jooksis. "Kust sa niimoodi tuled siis?" küsis vanake ja paitas hobust. Irpen aga näitas peaga metsa poole ja hakkas sinna minema. Vanake sai aru, et seal metsas vist on midagi ja järgnes hobusele. Nad kadusid puude vahele. Samal ajal jooksis sealt kõrvalt välja Annaris, hüppas ühte paati ja hakkas sõudma. Kohe kappas metsast välja ka Irpen, astus vette ja hakkas ujuma. Vanake lonkas samuti metsast välja, silmas hobust, kes ujus, ning kohe ka Annarist. Midagi ta seal karjus, kuid seda Annaris enam ei kuulnud.

Jalg maha ja kohal. Ka Irpen jõudis vaevata kaldale. "Palun ütle mulle, et see on Errengail!" palus väsinud Annaris eikelletki. "Ei ole!" kõlas kuskil kilehäälnel vastus. Annaris vaatas ringi, kuid ei näinud kedagi. "Kes seda veel ütles?!" hüüdis tüdruk. "Mina!" kõlas vastus. "Kes on mina?" küsis Annaris kahtlustavalt. "Mina ikka! Kes siis veel!" "Kus sa oled?" "Siin, kus siis veel!" vastas see keegi. "Aga... Tule siia!" proovis Annaris kavalust. "Tule ise!" vastas hääle omanik. Ei läinud läbi. "Hea küll. Aga mul on raske kott, ma ise ei jõua seda kanda ja hobune on ka väsinud, ehk tuled aitad?" proovis Annaris seda varianti. Miski hakkas sahistama ja üks pruunipäine noormees sadas puu otsast alla, otse põõsasse. Kohe hüppas ta püsti ja hakkas Annarise poole lonkima. "Mis sa siis kohe ei öelnud, et kott raske! Muidugi ma aitan!" ütles see ja tõttas Annarise juurde. "Mis su nimi on?" küsis Annaris noormeest vaadates. "Minu? Minu nimi on Beck," vastas aktiivne poiss. "Beck? Kes sa veel selline oled? See pole ju sinu päris nimi," arvas Annaris ning ulatas oma koti noormehele, kes seda ootas. "Ah, pole see midagi nii raske. Tegelikult olin ma libahunt, aga ma kohastusin siin ära ja olen nüüd vabakutseline elukas. Niisama logeleja. Elan eemal siit oma õega. Mu pärisnimi on tegelikult Bekow. Põhiliselt aitan siia saabuvald seilajaid," seletas noormees. "Aga, mida sa seal puu otsas tegid, Bekow?" küsis neid. "Tegelikult, palun kutsu mind Beck'iks. Puu otsas? Otsisin oma klaassilma," ütles Beck. "Haah! Sul ei ole ju klaassilma!" naeris Annaris, kui ta poisile silma vaatas. "Ei ole jah. Sellepärast ma seda otsingi. Ei ole just eriti keeruline! Mis su enda nimi on?" uuris Bekow. "Annaris. Ja kui uudiseid Tristaniast kuuled, siis see olen ka mina," lausus tüdruk. "Oh! Kaunis Võõras ja Vabadus. On sul ikka nimed!" rõõmustas poiss. "Mis asja? Kus sa tead, mis need tähendavad?" "Kuule, ma elan põhimõtteliselt sadamas, siit käivad sajad laevad, ma tean kõike!" "Muidugi. Kas see siin ongi siis kuulnud Errengaili sadam?" küsis Annaris. "Ei. Ma juba ütlesin sulle. See pole Errengailgi. Ja kõige kuulsam pole Errengail ka mitte. Seda on hoopis Irrelindi sadam. Ohhoo! See on elu! Aga nüüd me olemegi Errengailis! Tere, hoi!" hüüdis Beck järsku. "Mida? Sa ju ütlesid, et me pole Errengailis? Alles ei olnud ju!" "Aga me ju kõnõsime!" imestas Beck. "Jah, umbes kümme sammu!" vastas Annaris. "No näed! Nüüd ongi Errengail! Nii, et sa tahad sadamasse?" võttis Beck viimaks Annarisega sama teema üles. "Jah. Oleks vaja Belhendel üles leida," vastas Annaris. Beck peatus. "Belhendel? Nagu see Belhendel? Laevameister?" oli noormees hämmingus.

"Jah, laevameister Belhendel. Kas sa tead teda?" "Ta on jumal," sõnas Beck vaikselt. "Kas sa oled näinud, kuidas ta laevu ehitab?" "Ikka olen. Ma olen teda aidanud isegi Ihpda ehitamisel. Belhendel on osav. Tema unistus oli kord seilata Irrelindi. Pidin tema juurde Errengaili tulema," rääkis Annaris, samal ajal kui noorsand Beck unistustesse vajus. "Jah, ta oli siin küll. Belhendel alustas siin isegi ühte laeva. Ütles, et see tuleb tema parim. Isegi parem kui Ihpda. Pidavat tulema kiirem, peenem, sitkem, pikem ja ilusam. Ta pani sellele juba nime - Ellepis." "Vastupandamatu," sõnas Annaris omaette, "Kas Belhendel on veel sadamas, eks?" "Ma ei tea. Aga kohe saame teada. Siit pole palju sadamasse," sõnas Beck reipalt ning nad kõndisid edasi.

Paistsid purjed, paistis meri ja kostis selle kerge lainekohin. Annaris, Beck ja Irpen olid Errengaili sadamas. Annarise lootused olid kõrged, kuid kuna ta ei märganud algul Ihpdat, kartis ta, et Belhendel on lahkunud. Kuigi võibolla ta lihtsalt ei näe laeva. "Siin on palju rahvast, kuidas me ta küll üles leiame?" küsis Annaris ringi vaadates. "Lihtne. Sina võid siin ju ringi vaadata, aga mina lähen küsin laevavana käest. Tema juures panevad enda kirja kõik, kes tulevad või lahkuvad. Teisiti ei saa," arvas Beck naljatades ja tiris Annarise endaga kaasa.

Sadam oli kole, palju rahvast, kõik sagisid sinna-tänna. Üks proovis vahepeal Annarise hobust ära osta, kuid tüdruk keeldust pakkumisest. "See on sul üks ilus hobune, hoia teda," ütles Beck. "Täna. Tegelikult on see Belhendeli hobune," vastas Annaris naeratahes. Kogu tee, mis nad laevavana juurde lonkisid, ei uskunud Beck, et see hobune on selle Belhendeli oma. Kuid kohe jõutigi mehikese juurde ja jututeema muutus. "Hei, vanake!" hüüdis kondine Beck vanamehele lehvitates. "Beck! Armas jumal, mida sina siin teed?" kaebles vanamees neid nähes. "Kuule, ole hea ütle, kas Ihpda on lahkunud või veel siin? Belhendeli laevuke," küsis noormees. "Ihpda? Jaahjaah. See lahkus eile vist. Belhendel oli ka, jaahjaah. Tahtsid pikemaks jääda, aga miski sundis neid edasi minema," seletas krimpsus vanake. Annaris hingas hooga välja, tema nägu muutus morniks. "Jättis endast ainult selle paberikese maha," ütles vanamees ja otsis kuskilt ühe paberiräbala. Ta ulatas selle Beckile ja Annarisele.

"Annaris. Jõudsid Errengaili. Tuhat vabandust, kuid segastel asjaoludel pidime kiirelt lahkuma. Meid ähvardas oht. Ma ei tea, kuhu me suundume, mis on meie eesmärk, kuid siin pole enam ohutu. Pean mõneks ajaks kaduma. Samuti on mul kurbi uudiseid: Feomal hukkus. Mul on kahju ja loodan, et teie olete terved. Aga meie sinuga ei kohtu nii pea. Kui sõda läbi, siis sõidame tagasi Bowardi. Hüvasti! Belhendel," luges Annaris. Pikk vaikus. "Mis nüüd siis saab?" küsis viimaks Beck, kes ei suutnud kuidagi rahulikult jääda. "Ma ei tea," vastas Annaris tühja vaadates. "Kas on sul vaja kuhugi minna?" Annaris mõtles. "Jah, ma lähen püüan Elvianeli üles leida..." sõnas tüdruk kurvalt. "Elvianeli? Küll see nimi on tuttav. Ma olen seda kuskil kuulnud," ütles Beck pead sügades. "Tõesti? Kus?" uuris Annaris. "Noh.. Sadamas kuskil olin kuulnud. Päris mitu korda. Ahjaa! Siis kui siit trobikond haldjaid läks!" "Kuhu nad läksid? Clohrose juurde? Kas ta mitte taevast ei ela?" läks Annaris ähmi täis ja Beck rahustas ta maha. "Ei. Ammu enam mitte. Clohros ja teised elavad taevale lähedal küll, kuid mitte seal sees," tähendas noormees. Annaris ootas innukalt kohanime. "Claroslind?" pakkus vahepeal märkamatuks jäänud vanamees. "Just! Kõrgeim mägi Claroslind," hõiskas Beck.

Nii võeti suund suurima mäe poole, kus asus Claroslind - Taevariik. Teekond oli pikk, kuid Beck nõustus hea meelega ühele seiklusele kaasa tulema ning nii nad kahekesi reisisid. Kuus pikka kuud. Seitsmenda kuu algul jõuti mäeni ja edasised kaks nädalat kulusid selle üles ronimiseks.

"Alla ma siit ei tule!" teatas Beck, kui oli tippu jõudnud. Ta hingeldas raskelt. Annaris ei vastanud talle. Tüdruk oli avanevast vaatepildist lummatud. Pilved olid nendega samal kõrgusel, ühekorraga paistsid päike, tähed ja kuu. Mäetipp paistis pehme ja mõnus. Rohtu polnud näha, kuna seda kattis valge udulaam, küll aga oli seda tunda. Ja kaugemalt paistis hiigelkõrge ehitis, suurte, võimsate kandiliste tornide ja avarate akendega.

Keset fassaadi ilutses miski pilt. Need olid justkui kaks üksteise poole vaatavat paabulinnusulge, nende kohal viltuse ruudu kujuline täheke. Pilt sädeles ja helkis.

"Me oleme taevas," sõnas Annaris vaikselt ega uskunud, mida nägi.

Taevarahvas ei teinud neist eriti välja, mõned üksikud vaatas kahele võõrale järgi, kuid ei tulnud ligi ega öelnud midagi. Üldse ei öelnud keegi midagi. Kõik oli vaikne, ainult muusikat kostus siit-sealt.

Kaks uustulnukat sammusid otse suure lossi poole, suu ammuli ümber vahtides. Taevarahval olid kas helevalged või tumepruunid juuksed, punapeaga neidist nägid nad esimest korda.

Annaris ja Beck olid peagi lossi sissepääsu juures, kui nende ette löödi risti kaks toigast. Õigemini imekaunist nikerdistega keppi.

"Kes teie veel olete ja, mis asja on teil siia?" küsis ühe kepi omanik, tõenäoliselt valvur.

"Tegelikult me otsime üht siia saadetud elanikku - Elvianel on tema nimi," ütles ehmunud Annaris.

"Leedi Elvianel? Olete tema sõbrad?" küsis valvur.

"Jah. Jah, oleme küll.. Kas te oskate öelda, on ta siin?" uuris Annaris huviga neid imelisi toikaid uurides. Häiritud valvur raputas saua, et võõras selle jõllitamise lõpetaks.

"Leedi Elvianel.. Ma arvan, et oleks parem, kui sellest räägiks teile keegi muu. Tulge minu järel, ma saadan teid." palus valvur, tõstis saua eest ja avas ukсед.

Lossi sisemus oli veel avaram, kui see väljaspoole paistis. Põrand oli valgest marmorist, kaugemal kerkis tohutu trepp suunaga otse ja siis kahe keermena laiali. Lage polnud näha, see oli nii kõrgel ja nii helvalge. Sealt suunast paistis vaid valgus.

Suurtest akendest paistis helesinine-hallikas taevas ja valged pilvetup-sud. Hiiglaslik ruum polnud tühi, seal istusid kõrgemast soost jumalad ja jumalannad valgetel udutaolistel diivanitel ja laulsid.

"Tulge siit," palus valvur ja nad suundusid treppidest mööda. Pika kõndimise peale jõuti viimaks kahe kõrge ukseni.

"Lähete siia ja küsite oma küsimused," näitas valvur ja jättis kaks külalist üksi. Annaris ja Beck lükkasid ukсед lahti ja astusid sisse.

See oli samuti hele tuba, mida kaunistasid kõrgustesse pürgivad raamaturiulid, täis kirju ja raamatuid. Nende keskel asus väike valge laud ja selle taga istus keegi, kes muudkui kirjutas. Seda oli näha vabisevavast suletipust, mis raamatukuhja tagant paistis. Sulg lõpetas liikumise. Korraga hakkasid kaks silma üle kuhja paistma.

"Oi! Kohe tegelen teiega! Astuge edasi," kõlas sealtpoolt.

Annaris ja Beck astusid edasi lauakeseni, kus tundmatu keegi töötas. Korraga nihkusid raamatud kahes suunas laiali ja nähtavale ilmus lahke tädike.

"Tere, mis soov teid siia tõi?" küsis ta ja plaksutas ripsmeid.

"Me tahtsime vaid küsida kus kohast võime leida Elvianeli?" seletas Annaris.

"Nii-nii. Elvianeli ma tean.. Kohe otsin toimiku," tähendas tädike ja tuhnis natuke lauasahtlits. Siis tõusis püsti, sibas kõige aknapoolsema riulini, ronis redeliga kuhugi umbes kuue meetri kõrgusele ja kohe ka

alla ning siis tagasi laua juurde.

"Leedi Elvianel. Nii. Sündis Bowardis...." hakkas tädike esimest lehekülge lugema.

"Vabandust, me tahaks vaid teada, kus ta on," segas Annaris vahele. Mutike keeras viimased leheküljed ette ja hakkas uuesti lugema..." saadeti perekonna poolt Clohrose kaitsva tiiva alla. Nii elas ta siin siis paar kuud, kui Clohros temasse armus."

"Mida? Clohros armus Elvianelisse? Ta on ju.." hüüatas Beck.

"Lubage mul jätkata. Nii. Clohros armus Elvianelisse, kuid viimane polnud sellisest suhtest huvitatud. Elvianeli austasid selleks ajaks juba kõik Claroslindi elanikud. Teda peeti kauneimaks ingliski, nimetati ka Valguse Hoidjaks. Viimaks palus taevajumal Clohros Elvianeli kätt, kuid võimukas ja uhke naine keeldus sellest. Tema süda kuulus all maa peal elavale haldjale. Tegemist oli haldjaga, kes ei olnud veel valguse poolel, tema rass kuulus pimedusse. Noored ei tohtinud üksteist näha, see oli keelatud. Kuid keelatud vili on magus. Nii käis Elvianel tihti maa peal, sügavates ja tumedates metsades, arvates, et Clohrose pilk sinna ei satu. Kuid saatus kulges teisiti. Elvianel säras nii heledalt, et isegi pimedusse vajunud kõrge mets ei suutnud seda varjata.

Nii nägigi Clohros Elvianeli sära metsas. Kohe nägi taevaisand ka ära, kellega ingel seal kohtus. Kuna nende kohtumine oli keelatud, sai Clohros vihaseks. Elvianel naases koju. Clohros tuli tema juurde ja keelas inglil taas maa peale minna. Esialgu ei karistanud Clohros rohkem teda ja abiellus teise inglil, mitte küll nii kauni, kuid siiski väga ilusa Erthaliga. Suurest kurvastusest ja igatsusest oma maapealse armsama järele palus Elvianel abi Varjuriigi valitsejalt Adphilt. Ingel oli nii meeletu, et soovis langeda pimedusse ja sinna igaveseks jääda. Kaduda teiste eest ja olla kurbuses. See on suur karistus talle endale, väitis Adphi. Elvianel oli aga täiesti kindel ning anus Varjuriigi Loojat, et see ta varjudesse saadaks.

Adphi täitiski inglil soovi ja nii langes Elvianel maailma pimedamaisesse nurka, teistest eraldatuna oma suurde üksindusse elama. Enam ei olnud inglil nimega Elvianel, on vaid langenud ingel Taltaenil."

Vaikus.

"Kas see tähendab siis..." alustas Annaris.

"Põhimõtteliselt on ta sama hästi, kui surnud. Ta on justkui kummitus, kullake," sõnas tädike ja lahmas raamatut kinni. "Saan teid veel aidada?"

"Ei. Täna. Me lahkume," vastas Annaris ja tiris Becki endaga kaasa. "Oh ei! Jääge veel pidustustele! Clohros ja Erthal korraldavad täna festivali Looja auks," tähendas memmeke. Kuid Annaris ei soovinud jääda ning nii sai ka Beck'iga.

Kaks lahkusid Taevariigist ja suundusid tagasi alla maa poole.

"Feomal ja Elvianel on siis surnud. Ainult Belhendel on veel elus, ma loodan," ütles Annaris, kui nad Beck'iga metsas kõndisid. Beck'i alatine rõõmus tuju oli kadunud ja ta vaid ohkas vastuseks.

Suund võti tagasi Bowardi peale. Möödaks oli aeg, mil sõjamehed Bowardis linna asustasid. Sõda hakkas lõppema ja elanikud võisid tagasi kodukohta suunduda. Ka Beck otsustas koos Annarisega minna. Teda tsiteerides:"Ah, tead, ega mul suurt midagi teha pole ja pealegi oled sa mulle kuidagimoodi kalliks saanud, Annaris. Eks ma longin sul kannul!"

Annaris ja Beck jõudsid Bowardi. Asula oli räämas ja kuidagi ilmetu. Paljud tuttavad pered olid lahkunud ning paljud majad hävitatud. Annarise kodu oli veel alles, kuid see oli tühi.

Perekonda seal polnud, samuti oli maja mööblit tühjaks tehtud.

"Ohoo! Siin sa siis eladki! Kena, kena. Aga mina lisaksin veidi särtsu... Näiteks mööbliga..." arvas Beck, kes huvitus väga Annarise elamisest. Annaris aga vaikis ja vaatas vaikselt allesjäänud asju ja kirjanduste-oseid ega vastanud sõbrale.

"Ei tea, kas Belhendel on juba tagasi?" küsis siis viimaks Annaris ja kiirustas akna juurde, kust oli täpselt näha Belhendeli ja tema pere maja. See oli õnneks veel püsti, kuid samuti veidi katki ja räsitud. Korraga märkas neiu seal liikumist ning jooksis kiiruga uksest välja, naabrite poole. Beck ehmus ega saanud aru, kuhu tüdruk siis nüüd jooksis – kuid tuisupea nagu ta oli, jooksis järgi.

"Belhendel! Belhendel! Kas sa oled siin?!" kriiskas Annaris ja kiikas aknast sisse. Välja ilmus keegi noormees. Nägi väga tuttav välja. An-

Verepulgaks

Jaagup Mahkra

narisele tundus, et see poisike on pärit mõne Belhendeli laeva pealt, keski tüürimees või keegi.

"Kes sina oled?" küsis ta, vaadates Annarisele siiralt silma.

"Mina.. Mina olen Annaris, Belhendeli naaber ja parim sõber võinui. Ja sina? Paistad väga tuttav!" vadistas tüdruk.

"Ahjaa! Sa oled Annaris! See tüdruk, kellele Belhendel pidevalt kirjutas ja ikka rääkis sinust nii toredaid jutte. Ta rääkis mulle ka Elvianelist ning Feomalist. Ahjaa! Mina olen Debrith, Belhendeli Ihpda pootsman. Ja sina otsid siis Belhendelit?"

"Jah!" ütles tüdruk lootusrikkalt ja naeratades. Debrith vaatas maha ja hakkas kuidagi imelikumalt käituma.

"Noo... Belhendeliga on nii et... Kord peatusime me Edpelissises..." mispeale juba ta jutt katkeski, sest Annaris pomises endamisi: "Tundmatud maad."

"Jah," jätkas Debrith, " Seal päästis Belhendel ühe tüdruku vastaste küüsis. Need oleks äärepealt selle õnnetu hinge ära tapnud, kuid isand Belhendel tappis hoopis need kaabakad endid. Päästetust tüdrukust - Edhrenwest'ist, sai Belhendeli armastatu. Kuid Edhrenwest oli Varjudest, mistõttu nende abielu oli lubamatu. Sellest hoolimata nad abielusid. Ingel ja deemon. Mõnda aega elasid nad vägagi õnnelikult, kuid sellest abielust sai kuulda Brihtlenna - Looja ja Valguse Jumalanna, kellele mõte ei meeldinud ning mille tõttu ta Edhrewesti ja Belhendeli tappa tahtis.

Paraku ei saa Valguse Looja tappa pimeduses loodud rahvast - nad on Pimeduse Looja Adphi käe all. Niisiis tappis Brightlenna Belhendeli ja saatis Edhrewesti vangi. Viimane läks endast nii välja, et anus oma Loojalt, Adphilt, et see temagi tapaks. Adphi ei olnud mõttega nõus, kuid tuli Edhrenwestile nii palju vastu, et lahkus ja jättis endast vangla põrandale maha pistoda. Edhrenwest tappis enese. Ja nüüd pidavat nende kaks hinge matkama Surnutemaal, Adphi juures, teineteist otsides. Mingi jutu järgi leidsid nad üksteist ja noh, kui nii võib öelda, siis elavad seal õnnelikult edasi, aga... Mul on kahju, Annaris."

Annarise silmadesse ilmusid pisarad. Beck üritas teda lohutada ning pani oma käe tüdruku seljale.

"... ja nii jäi meist alles ainult üks. Üks, kes kõigi kolme unistusedki täidaks," sõnas Annaris vaikselt ja istus maha.

Belhendeli parim laev Ihpda jäi Annarisele ning laeva meeskond ja ustav Beck ootasid kärke. Annaris võttis vastu otsuse käia läbi kõik kohad, kuhu soovisid minna tema lahkunud sõbrad. Läbi aastate ja paljude maade seilas tüdruk oma unistuste, kuid ka sõprade täitmata unistuste teel. Ta saavutas palju. Belhendeli kuulsus käis Annarises ees ja tüdruk kuulis temast kõikjal kuhu ränas. Mälestused Belhendelist rääkisid tast kui parimast laevameistrist, merede isandast. Kaua mälestatakse veel tema õnnetut, kuid omal moel ka õnneliku armastust.

Elvianel jäi paljude haldjate ja inglite südamesse kui kauneim maa peal elanud hing. Teda imetletakse ka peale lahkumist ja mälestatakse kord aastas suurte pidustustega.

Feomal läks ajalukku kui julge sõjamees ja kõrgete mägede vallutaja, kes võitles oma kodumaa eest lõpuni ja tappis vaenlaste ühe suurima väepealiku.

Annaris ise ei ole veel ajalukku jõudnud, kuid teda teavad maailmas vist küll kõik kui julget, ettearvamatut ja püsimatut inglit, kes kirjutas oma valge käega ajalukku paljud mälestamist väärt hinged.

Teos Ulmekirjanduse Baasis_

www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80618

Lumetormi kohutav jõud uhtus vastu taevasinise „Niva“ esiakent. Klaasipuhastajate metsiku pekslemise hääle summutas täielikult lakamatute tuuleilide müha ning madalatel käikudel töötava automootori mürin. Isegi roolis istuva Viktori masinlikku vandumist oli salongis vaevu kuulda.

„Jaan, kaarti loed? Kaugel me oleme?“ uuris kõrvalistmel lamasklev Harri pead üle vasaku õla keerates.

„Teetähiste järgi otsustades,“ pigistas Jaan läbi sigaretti mäluvate hammaste, „jõudsimme mõnda aega tagasi mingile poolusele. Vaata aknast välja, kurat. Isegi kõps ei võta sellest rajust läbi.“

Salongi täitev tubakasuits ei parandanud nähtavust, kuid ei suutnud seda ka eriliselt halvendada. Siiski pidas Harri vajalikuks taga istuvat sõpra noomida, kui too järjekordse „LM“i süütas: „Pead äkki vahet? Vent ei jõua nii kiiresti imeda kui sina. Viktor paneb veel kraavi niimoodi.“

„Ei pane ma sittagi,“ kinnitas autojuht, käed kramplikult rooli pigistamas.

„Loodame,“ püüdis Harri vestlust üleval hoida. „Vähemalt ei ole tee veel tervenisti kinni tuisanud. Tänu jumalale lumesahkade eest, ma ütlen, ilma nendeta – õu, kurat! Vaata sinna!“ hõikas ta järsku ja osutas kuhugi paremale, „Tolle juht lubas ka kindlasti, et ei põruta kraavi.“

Tee ääres lumehanges vedeles poolkülili vajunud väike reisibuss. Ettevaatlikult pidurdades sai Viktor oma „Niva“ seisma ning lülitas sisse ohutuled, andmaks seisakust märku kõigile viieteistkümmemeetri raadiusse sattuvatele autojuhtidele. Mehed tõmbasid pähe kapuutsid ja kätte kindad ning astusid siis sõidukist välja.

„Lund pole veel väga palju ümber tuisata jõudnud,“ konstanteeris Viktor kogenud pilgul, „seega on buss siin maksimaalselt kaks tundi seisnud.“

„Aknad on jumala tühjad,“ vaatles Jaan. „Kus kõik on?“

„Vaata!“ näitas Harri taas näpuga, „Ära veetud juba. Mingi lai rada on tagaukse juurest tee peale aetud.“

„Aga kuhu nad veeti?“ küsis sõber vastu.

Labakindaga silmi kaitstes vaatas Harri vaatas ringi ja jäi siis jälgima punkti, kus maantee lumetormi hügusse kadus. „Seal! Ma arvan, et me oleme kohal.“ Nüüd vaatasid ka teised, ja nägid projektorit valgusvihku, mis ähmaselt nendeni jõudis.

„Heh, raibe,“ muigas Viktor kõveralt, „Severskini siit vaid sada meetrit. Poleks seda bussi olnud, sõitnuks me võibolla otse vastu jaamahoone seina.“

„Noh, mis seal ikka,“ ütles Jaan, „hüppame tagasi sisse ja vaatame järgi. Ma loodan, et see, kes tee lahti ajas, taipas ka parkla puhtaks lükata.“

„Õu! Tulge siia!“ kõhatas äkki Harri, kelle komme erinevaid asju märgata oli kaaslastele nii õnnistuseks kui nuhtluseks.

„Mida nüüd?“ porisesid sõbrad vastu, kuid sumpasid siiski vaatama. „Mh? Raisk, kas see on inimene?“

Bussi esikse juures hange varjus istuvat inimkogu poleks keegi kolmest näinud, kui Harri poleks lumekuhja taha end kergendama

läinud. Rohelises jopes väikest kasvu naisterahvas oli liikumatu nagu end koduses tugitoolis valge lambavillase teki alla tukkuma sättinud vanaema.

„Surnud?“ küsis Jaan ärevalt, kui temast hakkajamad Viktor ning Harri istujat kontrollima läksid.

„Vist jah... ei, oot... elus on! Elab!“ pomises Viktor.

Hanges oleva naisterahva karvamütsile oli kogunenud nii palju lund, et see meenutas mõne Prantsuse õukonnadaami parukat. Peakatte kuninglikule väarikusele vastandusid kortsulised kinnasteta käed, mis olid üleni siniseks tõmmanud ja värisesid nõrgalt. Veidi tõmblesid ka hädalise ülejäänud kehaosad, kusjuures tema silmad pungitasid külmavõetud näost välja nii, nagu tahaksid sealt kohekohe kuhugi soojemasse kohta pageda.

„Kurat, kas alajahtunud inimesed peavadki niimoodi jõllitama?“ kommenteeris Viktor kahtlevalt, „Külmašokk või midagi? Harri?“

„Ei mina tea. Küsime arsti käest, kui me oleme ta külla tassinud,“ vastas too.

„Külla? Kulla mees, mida sa õige mõtled? Laseme kohalikul päevapiltnikul endast äkki fotod ka teha ja Pravdasse või kuhu iganes üles panna? Me ei tohi endale mingit tähelepanu tõmmata, on sul meeles?“

„No jaa, aga me ei saa teda ju niisama siia jätta.“

„Mina ütlen, et saame küll. Vaata teda – see oleks üldse ime, kui ta ellu jääks, ja kätest on ta igal juhul ilma. Pigem teeme talle teene, kui tal rahus surra laseme.“

„Ta, kuramus, meenutab veidi minu vana matemaatikaõpetajat. Mul on juba praegu süümepiinad kõigi nende kunagiste tegemata tööde pärast. Mis siis, kui ta üles leitakse ja meid kahtlustama hakatakse?“ Harri tammus külmetades ja närveerides jalalt jalale, tahtes vaid minema pääseda.

„Harri... enne tormi lõppu ei tule teda keegi otsima. See on kõige varemalt homme hommikul, ja siis oleme me siit juba ammu läinud, märksa rikkamad kui enne. Istu nüüd autosse, enne kui sa...“

„Case closed,“ hõikas Jaan, kes vahepeal naisterahva juurde sumbanud oli. Teised pöördusid tema poole, nähes viimast pilti naise rohelisest jopest, kui too lumekuhja alla mattus. Jaan vangutas pead ja kloppis käsi puhtaks. „Õnnetus,“ selgitas ta kahetsevalt.

Mõni minut hiljem seisatas „Niva“ Severski raudteejaama juures. Sahn polnud parkla kallal erilist vaeva näinud – õigupoolest polnudki seal mainimisväärselt parklat. Vaksal oli pikk ja kitsas ühekorruseline hoone, mis asus keset trööstitud lumevälja. Ainsateks valgusallikateks olid ehitise neljas katusenurgas põlevad projektorid, mis heitsid kiiri läbi tormimõllu.

„Täitsa inimitühi,“ möönis Harri.

„Meile sobib,“ kinnitas Viktor. „Pealegi, ega siin polegi eriti inimesi, ainult üks väike küla ja see ka mitmekümne hektari peale hajali. Ma vaatasin järgi, seetõttu tean. Seversk on viimane jaam enne kolmesajakilomeetrist sõitu Krasnojarskisse. Tegelikult ongi peatus siin selleks, et vedurijuhid saaksid rahulikult kusel käia ja suitsu teha. No, ja selle koha ning kaugemale jäävate külade vahel pole ka normaal-seid autoteid. Mõni ime,“ sülitas ta autouust avades. „Lähem vaatan perroonile.“

Paari minuti pärast oli Viktor tagasi, ilmudes äkitselt viirastusena tuisust ning ronides autosse nagu matsakas lumeinimene. „Rongist pole küll haisugi. Rööpaid pole absoluutselt näha – ma oleks peaaegu

perroonilt alla kukkunud.“

„Eks siis ootame,“ ohkas Jaan ja pani käed risti rinnale. „Või läheks õige vaksalisse sisse? Mis me siin enda elus hoidmisele bentsu raiskame.“ Sõbrad kiitsid ettepaneku heaks ning sumpasidki läbi metsiku Siberi talve ulualla.

Vaksal oli tõepoolest niisama tühi, kui väljast paistis, ning omal moel veelgi vaenulikum ja kõledam kui ilm. Hoone oli Stalini-aegne, ehitatud valgetest tellistest ning päris tugevalt lagunenud. Tänavapoolses seinas olevaid suuri klaasaknaid oli küll siit-sealt paigutatud, ent kõik hooletusse jäetud mõrad oli lumi üles leidnud ja läbi nende end ilmetule betoonpõrandale kuhjanud. Ka massiivsed puust istepingid ruumi keskel olid õnnetus seisukorras – peaaegu igast pingist oli mõni laud puudu ning praegused täitsid vanad suitsukonid. Terve ootesaali peale põles vaid üksainus laelamp, seegi aeg-ajalt võbeledes.

Harri mõtles omaette, et oleks tõesti võinud autosse unistama jääda, sest vaksal polnud niisuguseks tegevuseks hea koht. Kolhoosilauda sarnane ehitis meenutas talle Nõukogude perioodi säilmeid tema enda kodumaal, kust nood enamuses juba likvideeritud või vähemalt korda tehtud olid. Siin aga oli minevik ehe ja vägisi tikkusid pähe nukrad kujutluspildid lagunevatest küladest, mida asustasid ajale ja elule jalgu jäänud inimesed, ning jaamahoonetest, kus istusid üksikud külmetavad pensionärid, et sõita rongiga linnadesse, kus neid keegi ei oodanud.

Sellal, kui Harri, käed taskus, omaette nukrutseis ja aeg-ajalt närviliselt õue kiikas, kolasis Viktor ja Jaan suures hoones ringi. Vaksali teises otsas vaheseina taga oli kõrge saal, mis kunagi ilmselt laohoone ja garaaži aset täitnud. Praegu aga oli see täis mitmesugust prügi, mida külarahvas sinna aastate jooksul kokku kandnud. Suured kahepoolsed puituksed olid perrooni poole pärani lahti. Laopoolses otsas oli hoonel ka teine korrus paari kontori ja elektrikilbiga, mis sugugi ohutu välja ei näinud.

„Kui siin ainult väike hajali küla on, nagu sa ütlesid,“ küsis Jaan, „siis miks siia niisugune hoonekolakas ehitati?“ „Mingi kaevandus oli siin nõuka-ajal,“ seletas Viktor, „aga praeguseks on too ammu tühjaks tehtud.“ „Rongi aga ei paista,“ konstanteeris Jaan katuseaknast välja vaadates. „Pole ime,“ mühatas sõber talle vastu. „Vaata ilma. Sahn veduril ees või mitte, ega ta eriti ruttu ikka sõita ei saa. Meil võib siin veel mitu tundi minna. Lähme alla tagasi, orgunnime sealt laost mõne tühja tõrvatünni ja teeme sinna lõkke. Saab sooja, ja mul on autos pakk viinereid.“

Allkorrusel ootas neid juba Harri. „Mis tegite seal üleval?“ „Sittagi, lihtsalt vaatasime ringi. Kõik sama räabakil kui all,“ vastas Jaan. Harri puhus peopesadesse sooja ja küsis edasi: „Kui rong on põhiline viis, mismoodi siinsetele küladele kaupa tuuakse, siis miks ei ole kedagi seda ootamas? Ja kuhu läksid kõik inimesed sealt bussist? Vaevalt see praeguses ilmas tühjana sõitis. Ma ütlen sulle, rong on juba ära läinud. Sõidame meie ka minema.“

„Sa põed ikka tolle vanamuti pärast, ma näen,“ vastas Viktor teravalt. „Ma ei suuda uskuda, et sa kedagi varem vagaseks teinud pole. Meie ameti juures! Kuidas sa Piiteris Abhaaslaste heaks töötades ilma hakkama said? Too mees lasi ju pidevalt oma äripartnereid maha koksata. Kus sina siis olid?“

„Raamatupidaja olin, noh. Tegelesin tema arvete ja dokumentidega,“ pomises Harri.

„Heh! Õpid, kuni elad, ma ütlen. Nägid ju, kui kerge see oli? Sahnakas lund peale ja vsjoh. Ütle talle, Jaan!“

„Mõtles sellele, Harri, et ta oli juba nagunii surnud. Ta käsi vaatasid? Me lihtsalt kiirendasime vältimatut. Ja nüüd ootame me rongi ära ja võtame kauba sealt maha ja oleme ülehommene rikkad mehed.“

Viktor lisas veel: „Pealegi, rong ei ole läinud. Rööpad on paksu lume all. Kui seal hange vajunud bussis mingi seltskond reisis, siis viidi nood ilmselt külla ahju ette tormi lõppemist ootama. Ja tänase rongiga ei pidanud külarahvale lihtsalt mingit kaupa toodamagi – ega nad iga päev sütt või mida iganes ei vaja. Nii lihtne ongi. Jutul lõpp – läheme otsime nüüd laost tühja tunni ja põletame seal prahti, et sooja saada.“

„Oota, Viktor,“ katkestas teda Jaan, „Äkki lepiks plaanis täpselt kokku, enne kui me laiali jookseme. Sain ma õigesti aru, et bossi mees helistas sulle, kui rong Jakutskist liikuma hakkas.“

„Jah. Ta jälgis laadimist. Rongil olevat kaheksa vagunit: üks reisijate oma otse veduri taga – aga sel korral ei sõida seal keegi peale saatjate – ning ülejäänud kaubavagunid. See last, mis meid huvitab, on tagantpoolt teises. Meie õnneks on kaubavagunid täiesti ilma kütteta, mis tähendab seda, et niisuguse ilmaga ei viitsi valvurid nagunii seal külmetada, vaid istuvad tõenäoliselt koos ülejäänutega ees. Mis võiks parem olla?“. Viktor irvitas. „Kui rong on peatunud, tuleb meeskond ilmselt välja suitsu tegema. Sel ajal juhin mina nende tähelepanu kõrvale ning teie murrate tormi varjus vagunisse sisse – otsauks polevat kuigi kindel. Seal haarate kraami kaasa ja kaote vaksali nurga taha. Meie pakk on valges erimärgisega kastis ja ei kaalu kuigi palju.“

„Kõlab tõesti lihtsalt,“ möönis Jaan, „Aga kas me saame kindlad olla, et rong siin peatuses üleüldse seisma jääb? Kui nad täna küla varustama ei pea, siis äkki põrutavad nad otse edasi?“

„Ära unusta, et see on pika maa peale viimane jaam. Jakutski poolt tulevad rongid on Severskis alati peatunud.“

Harri noogutas kaasa, kuid küsis siis: „Mis seal pakis üldse on? Mingi muuseumieksponaat, ma saan aru?“

„Terve vagun on tegelikult muuseumieksponaate täis, mis Jakutskist Krasnojarskisse ümber kolitakse. Meile makstakse aga ühe konkreetse maski eest. Olevat hästi vana ja hinnaline ja pärinevat mingilt Siberi hõimult, mis nõuka-ajal ära tsiviliseeriti. Ega mina ka rohkem ei tea. Igatahes kallid kraamid. Ahjaa, sellepärast olevat ka täna reisirõhkem valvureid kui tavaliselt, et nad kardavad mingeid ökoterroriste.“

„Mis asju?“

„Ökoterroristid. No need anarhistid-puukallistajad. Üks bande olevat juba kaua sellele aardele hammast ihunud; lubanud maski kapitalistidelt ära võtta ning „õigetele omanikele“ tagastada. Kurat, kõlavad nagu nood maausulised meil Eestis, kes pidevalt vingusid, kui keegi midagi ehitada püüdis. Igatahes ei usu ma eluilmast, et nad oma nina välja pista julgevad.“

Harri polnud kaaslaste viimaseid lauseid kuulanudki, vaid vaatas ainiti ootesaali akende poole. „Õu! Kuulge!“ lausus ta, ja koputas Jaani õlale. „Mis on?“ küsis too vastu, nähes akende taga vaid tormimõllu. „Keegi kõndis just väljast mööda!“ vastas Harri õue silmitsedes.

„Mida? Kes see oli?“

„Kurat, ma ei näinud täpselt. Hallis või valges vammuses mees ta oli.“

„Ei olnudki rohelises jopes õpetaja?“ narris Viktor teda.

„Lõpeta ära, ma ei tee nalja. Keegi kõndis just akna tagant mööda ja läks hoone tagumise otsa poole.“

„No ja siis? Mõni külaelanik küllap. Jäi viinapoest koju tulemisega õhtale.“

„Aga kui ta meid siin näeb?“

„No kui ka näeb? Ega's rongi ootamine suurel Venemaal keelatud pole. Kui probleeme tekitab, siis ostame ta ära – mul pagassis veidi viina varuks.“

„Ma lähen otsin seda va tunni,“ lausus Jaan vahele, pöörates selja ja asudes garaaži viiva ukse juurde kõndima. „Kui ta siia peaks tulema, kutsume tema ka lõkke äärde ja kuulame, mis mees ta on. Kui vaja, koksab Räpane Harri ta maha,“ naeris ta minnes.

Minuti pärast kostus garaaži poolt tanksaabastes jalgade kiiret müdinat, mis klaasi vastu krabiseva tuisu kiuste ootesaalis kajas. Jaan tuli joostes, nagu silmnähtavalt kahvatu, jalatsid lumised. Ta peatus, toetus lähima pingi seljatoele ning ahmis õhku, siis aga andis mehe sisikond järele ja väljutas oma sisu istme pruunidele laudadele. Viktor ja Harri vaatasid sõbra öökimist jahmunult pealt.

Jaan pühkis suud, kogus end ja osutas väriseva sõrmega kuhugi tagaukse poole. „Seal,“ kähistas ta, „Surnukehad. Tükid taga.“

„Mida?“ käratas Viktor ja tõukas Harri eest, et Jaani juurde minna ja tolle kaelusest kinni krabada. „Võta end kokku ja räägi selgelt. Kelle tükid?“

„Ma ei tea...“ kähistas sõber talle vastuseks, ebamäärast värvi nire suunurgast alla valgumas. „Seal on kellegi jäänused ja veri. Mitu jalga ja kätt. Väikesed. Laste omad. Erisugused püksid ja saapad ja kindad. Kurat...“ Jaani vandesõna lämbus tema kurku, ning mees pidi taas kahe käega seljatoest haarates öökima. „Mine vaata ise,“ sõnas ta hädiselt Viktorile.

„Oodake siin,“ käskis vanim kolmest kaaslasest ja sörkis minema. Poole minuti pärast oli ta garaazist tagasi, näol hoopis teistsugune ilme. „Vittu, nii ongi. Mitme laiba jäänused. Niipalju, kui ma aru sain, olid nad linnalaste moodi riides. Korralikud kombinesoonid ja talvesaapad.“

„Sealt bussist?“ küsis Harri vaikselt ja Viktor noogutas.

„Sealt bussist tõesti!“ hõikas järsult vahele võõras hääl.

Kolm sõpra pöördusid kannapealt ringi ja nägid, et parklapoolne välisuks oli praakil ning selle vahelt vaatas sisse pika halli habemega mehenägu, kummaline hele karvakasukas seljas. „Oi-oi-oi...“ matustas habemik suud, „miks tulid küll kolm Petrogradi mahviameest nii kaugele Siberisse, et väikesi süütuid lapsi tappa? Kas neil üldse häbi pole?“ Vanamees rääkis vene keelt tajutava aktsendiga, ehkki teistmoodi kui eestlased.

„Kes sa, kurat, oled?“ võttis Viktor sõna. „Kas sina tegid seda?“

„Mina?“ kõlas pilkav vastus. „Mina olen ainult õbluke vanamehenäss. Tulin saju käest hoonesse varju ja sattusin peale kolmele kaabakale, kes oma kuritegudest rääkisid. Oi jumalime, laibad pole veel jahtunudki ja nemad seisavad ja jutustavad.“

„Värdjas!“ röögatas Viktor, haaras põuetaskust pika noa ning sööstis edasi. Kolmiku üle irvitanud habemik kadus taas õue ning järsk tuulehoog löi ukse pärani, tuisates lund Viktorile otse näkku ja peatades ta viivuks. Jaan ja Harri olid paigale tardunud, kuid kiirustasid siis sõbrale järgi. Viktor seisis ukse taga õues, vaadates, nuga väljakutsuvalt pihus, vasakule ja paremale. „Jäljed viivad perroonile,“ lausus ta üle õla lähenevatele kaaslastele. „Jaan, jookse läbi hoone ja mine lõika tal tee ära. Kiirusta, kuramus! Sina pane auto käima, Harri. Ma lähen põrutan talle järele.“

Viktor kadus nurga taha ning Jaan tormas ummisjalu tagasi sisse. Harri sumpas platsile, kus seisis „Niva“, ja vandus autoni jõudes – kapotikaas oli lahti, kääksudes tuulte meelevaldas, ning sulavast lumest

märjas mootoris võis näha kivi, mis jõuga karburaatorisse löödud oli. Isegi mehaanika vallas võõrale inimesele nagu Harri oli selge, et see masin ei sõida niipea kuskile. Ta virutas kapoti nii kinni, kui luku vahele tunginud tihe lumi lubas, ning müttas tagasi vaksalisse.

Ootesaali teises otsas, kus uks garaaži viis, seisis Jaan; Viktor tuli lõõtsutades kusagilt tagaruumist. „Kadus ümber nurga. Mul on partatšokis Makarov. Jookse Harri juurde ja sõitke autoga ümber hoone mulle vastu. Kuuled? Ot-“ katkestas Viktor jutu. „Harri? Mida kuradit sa siin teed? Miks sa auto juures pole?“

„Mootor on ära lõhutud!“ hõikas too vastu. „Täitsa puru!“

„Raisk, raisk, raisk,“ tagus Viktor kõmisedes saapaga vastu põrandat. „Hea küll, ma püüan ta omal jalal kinni – mingi vanamees juba minu eest ära ei jookse. Tule kaasa, Jaan! Sina, Harri,“ kamandas ta, „sina mine tagasi auto juurde ja too sealt relv. Selge? Mine!“

Et Viktor oli nende grupi mitteametlik juht, tehtigi, nagu kästud. Koos Jaaniga läksid nad läbi garaažist perroonile viivate pärani uste õue, järgides põgeniku sammudest lumele tekkinud lohku rada. Nurga taha astudes kõndis Viktor pussnoaga ees, Jaan maast leitud torujupiga tema järel. „Kükita!“ sisistas vanem mees järsku, ning viskus ise lumme.

„Vaata, seal ta on,“ osutas ta ettepoole, kus võis tõesti näha liikumas inimkogu, kes mingi tumeda kuhila varju kadus ning sealt enam välja ei tulnud. „Mis see seal on?“ küsis Jaan hangest.

„Mingi puuriit ilmselt, must present peale tõmmatud,“ vastas Viktor, „Näe, valge kõver puuks paistab välja. Mida ta seal teeb, pagan, lõket või? No pole tähtis. Lähme! Võtame ta tervelt kinni, kui saame.“ Kaks meest tõusid püsti ja jooksid edasi.

Samal ajal oli Harri jõudnud parkimisplatsil seisva „Niva“ juurde. Kindalaekas oli tõesti „Makarovi“ püstol koos pidemega. Harri pistis esemed taskusse ning otsustas tagasi minna läbi jaamahoone, et ilmaga mitte võideldes jõudu säästa. Ootesaal kajas tema jooksusammudest. Garaažini jõudes aga nägi ta juba ees Jaani, kes vastupunnivast lumest hoolimata paaniliselt üht suurt õue viivat uksepoolt kinni sikutas ning siis teise kallale asus. Vaevalt oli mees aga käepidemest haarata jõudnud, kui see talle ise vastu kargas. Massiivne puituks, kust võinuks veoauto läbi mahtuda, räntsatas kinni, lüües Jaani uskumatu jõuga mitu meetrit tahapoole, kus ta ehitusprahihunnikus maandus ning sinna lamama jäi.

Harri jäi uskumatuna lävele seisma. Väljastpoolt kõmatasid vastu ust vägevad löögid, mis panid terve hoone vappuma, kuid ei suutnud paksust puidust läbi murda. Kui tagumine vaibus, vabanes Harri tardumusest ning kõndis kiirel sammul Jaani juurde, eirates vapralt sealsamas ligidal vedelevaid inimjäänuseid. Sõber lebas hõljuva tolmupilve all eterniidikildude kuhjas. Tema silmnägu, mida uks tabanud oli, leemendas verest ning mehe nina oli selgelt viltu. „Jaan! Jaan!“ raputas Harri kaaslast. Korraks avas kannatanu silmad, pomises verd sülitades midagi segast ning kaotas siis taas teadvuse. Uuesti teda ärkvele tuua ei õnnestunud.

Ehkki ta polnud kunagi kedagi tapnud, oskas Harri siiski relvaga ümber käia. Ta võttis taskust pideme ja püstoli ning suutis selle teisel katsel laadida. Vahepeal kostus veel mütsatusi, mis tabasid perroonipoolset seina, kaugenedes parkla poole. Harril polnud mingit soovi teada saada, kes või mis täpselt õues laamendas, ega tahtmist teele ette jääda, kui too miski ootesaali klaasakendest läbi peaks tulema. Ent kusagil pidi olema ka Viktor ja teda ei saanud abita jätta. Niisiis jooksis ta vaksali ülakorrusele, olles Jaani eelnevalt mingisuguste mädanenud riidetükkidega katnud.

Teine korrus oma kahe kitsa kontoriruumiga moodustas vaid midagi tornitaolist vaksali umbkauses keskkohas. Harri avas katuseakna

ning ronis välja. Eterniit tundus jalge all ebakindel ja ega tugev tuulgi asja parandanud, kuid enam-vähem püsti suutis ta seista või vajadusel neljakäpukil roomata. Ta liikus katuseääreni ja kiikas sinnapoole, kuhu Viktor ja Jaan ennist läinud olid. Jõudnud hoone nurgani, vaatas ta ringi. All oli kõik pime, kuna tolle suuna prožektor ei põlenud. Järsku aga pidi ta võpatama ja peaaegu kukkuma, kuna prožektorisse viiv jäme kaabel, mis üle räästa alla tolknes, silmnähtavalt tõmblema hakkas. Harri taganes, peljates elektrilööki. Kaabel värises ja pinguldus, kiikudes vasakule-paremale. Südant rindu võttes vinnastas Harri püstoli ja kiikas ettevaatlikult üle katuseserva.

Seal rippus Viktor, klammerdudes kaabli külge ning ronides vaevaliselt ülespoole. „Anna käsi, raisk,“ sisistas ta. Harri, pannud ühe jala prožectori statiivi taha, küünitask ettepoole ja ulatask sõbrale käe, aidates ta üles. Viktor vajus selili ja lõõtsutas, panemata millekski jäist lund, mis tema kurku sadas. „Kus... ähh... Jaan on?“ nõudis ta end kogudes.

„Garaažis, vigastatud, teadvuseta. Mis juhtus? Mis kurat siin liikvel on?“

Viktor oigas ja raputas pead, siis keeras end ümber ja tõusis põlvedele. Harri vahtis talle tummalt otsa. „Vaata ise,“ oiatas põlvitav kaaslane järsku, osutades käega. Algul eristasid Harri silmad vaid niisugust jaburat pilti: vaksali teise otsa poolt lähenes ennist nähtud habemik, kes paistis umbes räästa kõrgusel üles-alla hõljudes üsna tempokalt liginevat nagu joogi mõnes vanas seiklusfilmis. Siis aga sai ta aru, et tume laik mehe all polnud mitte mõni tuisuiliide silmapete, vaid tohutu must liikuv kogu, mida saatis isegi üle tormimüra kõlav vali müdin. Ja kui pimedusest, mille turjal vanamees ratsutas, eraldus õhus vehklev jätke, oli talle kõik selge.

See oli mammut.

Ei Viktor ega Harri osanud tol hetkel põgenemisele mõelda. Ratsanik peatas nende ees oma looma ja jäi mugavas poosis istudes kahele kurjategijale irvitades otsa vaatama. „Mh, ikka ootate rongi?“ katkestas ta kärelda naeruga vaikuse. „Ei tohi. See, mida te varastada tahate, ei kuulu teile.“

Lausutud sõnad läksid kahe mehe kõrvust mööda, sest nood vaid jõllitasid karvast peletist, mille seljal istus itsitav hullumeelne. Harri oli kunagi muuseumi külastanud ja lugenu, et vastupidiselt inimeste arvamusele ei olnud mammutid tegelikult suuremad kui elevandid. See elajas polnud muuseumis nähtavasti käinud. Loom oli lihtsalt üüratu, üle nelja meetri kõrge, ulatades veoautogaraaži katuseräästani. Üks olevuse kaarduvatest võhkadest pidi samuti oma neli meetrit pikk olema; teine oli juure lähedalt murdunud. Kuid mitte mammuti suurus ei pannud kaht meest võdisema ja halvava hirmuga täituma, vaid ilmne tõsiasi, et nende ees ei seisnud elav loom.

Kodust kaugele eksinud eestlaste poole pööratud hiigelpäe silmaavast immitses sinakat hiilgust, mille kuma oli jäisem ja vaenulikum kui kogu Siberi kõnnumaa. Kumbki mees värises sisimas, sest sääranenõiatuli polnud sobiv ühegi normaalse olendi juurde ses õnnetus maailmas; selle külmus kõrvetas kahe inimlooma habrastele hingeakendele elutuid, närtsinud jäälilli ning üle ilmamaa kajav hüpnootiline šamaaninaer kutsus neid jätma maha oma vaevatud lihatompe ja lendlema igavesti tuuleilides koos seal huilgavate kalbete varjudega.

Mammut tõstis räbaldunud londi ja pasundas. See oli õudne rögisev heli, mis tuli kusagilt väljasuremissajandite sügavusest ja kaikus nõnda valjul, nagu poleks tol õhtul tuult ega tormi olnudki. Katusel istuvad mehed taganesid põlvedel, püüdes kaitsta oma nägu sülgastavate mustade klompide saju eest, mis londi seest välja purskus. Siis katkes pasundamine ning käsi silme eest võttes nägid Viktor ja Harri, kuidas vanamees oma loomale mingit käsku annab. Hetk hiljem pööras mammut oma pea uuesti hoone poole ja pühkis ette hoiatamata londiga üle katuse.

Esimene hoop paiskas mõlemad eestlased küll. Harril õnnestus end kähku taas püsti ajada ning eemale karata, kuid tema vanem kaaslane ei suutnud jäisel eterniidil kindlat pinda leida ja libises oma ponnistuses hoopis räästa poole, lähemale mädanevale peletisele. Madujas lont tuli uuesti, keerdues ümber Viktori. Harri, kes oli veidi ohutumas kauguses, püüdis võtta välja püstolit, mis tal minut tagasi käes oli olnud, kuid oma taskutest ta seda ei leidnud. Alles siis, kui mammut rabeleva Viktori õhku tõstis, nägi ta, et „Makarov“ vedeles otse räästa serva peal prožektori juures.

Mammut vehkis oma kisendava saagiga. Harri oli paigale tardunud, suutmata otsustada ei põgenemise ega relva suunas sööstmise kasuks. Kui aga lont Viktori kõrgele õhku tõstis ning mehe seejärel kõrge kaarega kuhugi eemale heitis, kus lendav keha tuisu varju kadus, võttis ta südame rindu. Ta tegi kolm pikka sammu ettepoole ja küünitaski „Makarovit“ haarama, ent reetlik libedus jalge all tegi oma töö ning Harri komistas, räntsates ühele põlvele ning lükates püstoli tahtmatult katuseservalt alla. Mees jäi viivuks tummalt üle räästa relvale järgi vaatama, kuid ei jõudnud korralikult vandudagi, sest juba tuli elajas oma teise ohvri järgi.

Taas ajas Harri end püsti ja kargas eemale, et pääseda kaaslaste saatusest. Londi haardeulatusest välja jõudes peatus ta, et tagasi vaadata ja lõõtsutada. Mammut, kes enam temani ei küündinud, pasundas pettunult, ent ei andnud alla. Hiigelloom tõusis tagajalgadele, peremees pikkadest karvadest kinni hoides tema seljal tolknemas. Massiivsed esijalad räntsatasid katusele, paisates laiali eterniiditükke ning põrutades seina ülaosast lahti terve lahmaka telliskive. Mammut, saavutanud tasakaalu, küünitaski nüüd uuesti Harri poole. Tollele sai roiskuva monstrumiga rindapistmisest küllalt ning ta pages lõplikult katuseakna suunas.

Harri ronis vaksali ülakorruse aknast sisse ja vaatas tagasi. Vanamees oli ilmselt käskinud mammutil ronimine lõpetada, sest too taandus katusele ning kadus vaateväljast. Harri sai nüüd uuesti hinge tõmmata, et end koguda ja leppida mõttega, et algul nii lihtsana tundunud rongiröövist oli saanud absurdne võitlus elu eest. Ehkki teine korrus tundus hetkel ohutu paigana, ei võinud ta sinna lõpmatuseni jääda, vaid pidi varem või hiljem põgenema. Ent kuhu oli tal minna? Auto oli rivist väljas, Viktor tõenäoliselt surnud ning Jaan lebas vigastatuna, vajades tema abi.

Enne trepi juurde minemist vaatas ta veel korra katuseakendest välja, ent ei näinud ei mammutit ega tema käskijat. Siiski sai talle hetk hiljem selgeks, et need olid endiselt liikvel, kui hoone teises nurgas põlev prožektor järsku kustus ning mingi võimsa jõu mõjul viltu väändus. Too vana nõid võis olla hullumeelne, ent kindlasti mitte loll, mõõnis Harri vihaselt. Ta jooksis trepist alla.

Jaani garaazis ei olnud. Prahihunnik, kus kaaslane lamanud oli, ning teda katnud presenditükid vedelesid sealsamas. Põrandal oli alles ka verine mäsu, mille Harri vahepeal lausa unustanud oli. Olles pärast katusel nähtud märksa kõvema südamega kui enne, julges ta nüüd selles suunas vaadata. Pealiskaudselt loendades sai ta kokku vähemalt kuue-seitse eri lapse jäänused: käsivarred, põlve kohalt otsast rebitud jalad, torsod ning isegi üks lõmastatud pea, punane tutimüts sinna valgunud ajumassist punnis. „Mammuti töö, see on selge...“ pomises ta enda ette. Kuid kus olid nende laste ülejäänud osad – mammutid olid ometi olnud taimetoidulised, nad ei söönud ju liha? Ja lapsi pidi rohkem olema, kui otsustada bussi suuruse järgi. Kuhu olid nemad jäänud? Harri vangutas pead ja kattis ilguse riidetükidega nii hästi, kui suutis. Tal oli vaja Jaan üles leida.

Ootesaali ainus laelamp põles endiselt ning ka õues oli valgust näha – paistis, et laamendav londiline polnud nonde prožektoriteni veel jõudnud. Ta ei sõandanud välja minna, vaid otsustas ruumis sees püsida ning end pinkide vahel varjata, et vanameest või tolle ratsut esimesena märgata. Korra läks ta tagasi garaazi ja otsis sealt endale torujupi, mille otsa ta teravikuks tagus. Niisuguse relvaga oli hiigellooma vastu küll üsna naeruväärne minna, kuid nõidu või šamaane

pidi see tapma küll. Need puukallistajad veel õpivad vales ajal nina välja pistma! Ebakindla irvega asus ta omale varitsuspaika valima. Paigale jääda ta aga ei jõudnudki, sest saali teise otsa akendest nägi ta väljas kõndivat inimkogu. See oli Jaan.

Harri kõndis vaksali peaukse juurde ning kiikas välja. Paarkümmend meetrit eemal seisiski tema kaaslane, põrnitsedes sõidukõlbmatult „Nivat“. „Jaan!“ hõikas Harri vasakule ja paremale kiigates. „Jaan! Tule siia!“

Sõber pöördus ja vaatas hüüdja poole. Jaani nägu ja rind olid verised; tema käes oli nuga. „Harri!“ küsis ta kahtlevalt. „Tule sisse! Kähku!“ hüüdis too vastu, „Siin pole ohutu!“

Ebakindlalt taarudes kõndis Jaan ukse poole, nuga ikka käes. „Kus me oleme? Mis minuga juhtus?“ pomises ta. „Õnnetus,“ vastas Harri, „Kuula mind – läheme kähku varju. Sees ma räägin sulle.“

„Ei,“ raputas Jaan vaevaliselt pead. „Seal sees... öudne! Vereloid... Ma ei taha sinna tagasi minna. Olid... olid need Viktori tükid?“

„Ma ei tea, kus Viktor on,“ kinnitas Harri, „aga me ei tohi praegu õue jääda. Sa külmud surnuks, pealegi on siin üks mõrtsukas liikvel. Me peame...“

Harri ei jõudnud lauset lõpetada, sest samal momendil astus vaksali nurga tagant vaatevälja tohutu must karvane kogu ning tõi kuuldavale sültja pasundava heli. „Rong tuleb?“ pomises Jaan ja keeras end aeglaselt hääle allika suunas. Mees oli saadud hoobist veel selgelt uimane ega osanud uskumatu vaatepildi ilmumisele kuidagi reaageerida, niisiis ta vaid seisiski ja põrnitses. Ukseavas olev Harri röökis veel mitu korda sõbra nime, ent too ei kuulnud teda.

Peletis lõpetas häälitsemise ning langetas pea. Aeglaselt sammul hakkas ta kahe mehe poole liikuma. Jaan oli ikka veel paigale tardunud, kui Harri tema käsivarrest haaras, et kaaslast eemale tirida. Too võpatas järsu puudutuse peale ning hakkas noaga vehkima, sundides Harrit lahti laskma. Teist võimalust sõbra abistamiseks ei tulnud, sest samal hetkel vonkles läbi õhu must lehkav lont ning keeras end Jaani rindkere ümber. Mehe suust kostus lämbuv heli ning tema ribide raksumist oli kuulda isegi ümbritsevas tormis. Harri taganes ootesaali.

Algas ebavõrdne võitlus: Jaan, kes rippus abitult koletise haardes, rappis noaga teda hoidvat lonti. Ehkki ebasurnud lihase tekkisid sügavad löikehaavad, kust voolas välja jälki tumedat ollust, ei paistnud mammut sellest väljagi tegevat. Ohver tõsteti korra üles ja virutati vastu maad istukile, kus ta vaevaliselt noatööd jätkas. Siis tuli puutüve taoline esijalg, mis surus mehe alakeha vastu maad. Ja kui mammut oma Jaani londiga taas ülespoole sikutas, ei pidanud tolle reieluud survele vastu ning katkesid jubeda raginaga.

Sealsamas sai Harri vastuse küsimusele „mis juhtus lastega?“, kui ta mammutit veel elavat ja rabelevat inimest söömas nägi. Rüve loom tõstis pooleks rebitud Jaani üles ning pistis ta, pea ees, oma suhu. Mammuthus primigeniuse lõugade ehitus polnud loodud lihast ja kontidest toitumiseks, kuid kooljaliku nälja sunnil võttis see jõletis ette just inimihu. Jaani pea läbis looma kohutava suu tervena, kisendades kurgus edasi, kuni sealsed limased eritised tema ninasõõrmetesse ja suhu valgusid ning karjumise võimatuks tegid. Laiad rohttaimede peenestamiseks kohastunud hambad töötlesid aeglaselt oma ohvrit, närvides kõigepealt puruks maksa, selle ümber olevad sapipõie ja neerud ning pannes oma survega mehe kõhuõõne lõhkema, vabastades soolikad.

Et Jaani rindkere ülaosa koos südame, kopsude ja suurema osa selgrooga kohe algul sügavamale mammuti kurku suruti, jäid need mäluvatest hammastest puutumata ning mehel ei õnnestunud teadvust kaotada. Jääkülma koolnolõhnalise sülje kätte lämbudes suutis ta vaid abitult vastu punnida, minnes veel enne surma hulluks, kui arvas sügavamalt söögitorust paistmas sinakat valgust ning kuulvat

oma kõrvus pahatahtlikku manamist. Alles siis sai kurjategija õnnetu hing rahu, kui tema kael looma tõmblevat neelu läbides murdus. Jaani jäänused riiete ja noaga tükkis kadusid mammuti roiskuvasse kõhtu; vaid maha vedelema jäänud jalgu ei pidanud koletis õgimise vääriliseks.

Harri jälgis Jaani elu viletsat lõppu, õudusest soolasambaks tardunud. Alles siis, kui ebard oma liiga suure suutäie vaevaliselt alla oli kugistanud ning seejärel järgmise ohvri poole pöördus, hakkas ta põgenemisele mõtlema. Plaani teoks teha ta siiski ei jõudnud, sest nii tema kui inimliha mäluva londilise tähelepanu tõmmati kõrvale, kui kostus vali mootorimürin ning vaksali ukse suunas langes kaks eredat valgusvihku.

Harri seisis pimestatult, varjates käega silmi. Siis pöördusid tuled kõrvale ning mees nägi, et valgusallikaks oli lumesahaga varustatud väike traktor, mis end jaamahoone seina äärde parkis. Mootorimürin lakkas ning tuled lülitusid välja. Paistis, et masinas olijad polnud märganud kurjakuulutavat musta kogu, mis liikumatu ja ähvardavana teisel pool parklat seisis, sest Harri kuulis kabiini kõrvalukse avanemist.

„Rongi pole ju veel, Anna, kuhu sa kiirustad? Sul isegi jalad haiged, külmetad end ära veel. Istu nüüd siin paigal ja oota!“

„Ei jää ma siia haisu sisse, vana jota sihuke. Lähen vaatan, kuidas lapsekestel läheb – neil võib siin hundilaudas rongi oodates ja jahe hakata. Näe, ma võtsin kodust eilsed koogid ka kaasa ja termosega teed, lähen kosutan vaesekesi natuke. Need linnalapsed ju, pole Siberi külmaga harjunud. Et sa neid ka ulualla tuua ei saanud... oi, Ilja, jumalime, misasi see veel on?!“

Vaidlemine katkes ning kabiiniuks kõmatas kinni. Kohe selle järel hakkas turtsuma diiselmootor, kui paaniliselt süütevõtit keerati, ent liiga hilja – mammut oli juba traktori juurde jõudnud. Üks raske esijalg kõmatas kapotile, löhkudes kaane ning vaigistades selle alt kostuva mürina, teine kraapis paar korda kabiini seina ning jäi siis katusele püsima. Korra metallikrigin vakatas, kui mäesuurune peletis end tagajalgadel tasakaalustas, ent muutus siis kõrvulukustavaks, kui kaheksa tonni eelajaloolist liha ja luud kogu keharaskusega sahamasinalle peale vajusid.

Ehkki traktori eest oli omanik hästi hoolt kandnud ning kere oli roostest puutumata, ei päästnud see seesolijaid. Vääramatu jõu mõjul kõverdus raam ning masina katus vajus madalamale, saates klirinal lendu klaasikillud ning kiiludes kinni ukсед. Kõrvalistmel rabeleva Anna appikarjed muutusid ulgumiseks, kui termos, millega ta ust uuesti lahti taguda püüdis, löhkes ning oma tulikuuma sisu kabiini laiali paiskas.

Nüüd oli traktori raam paindunud nii palju, kui sai, ning seesolijate päid rõhuv katus andis järgi. Laamendava elaja jalg vajus raginal sellest läbi, ning puruneva metalli terav sakiline serv tungis püstloodselt Anna kaela kõrvalt ihusse, lõigates läbi õlaluu, ribid ja kopsu, kuni peatus umbes südame kohal. Naise kiljumine lakkas.

Ilja jälgis seda kõike tummalt, toibudes alles siis, kui esimene lahmakas Anna verd tema näkku pritsis. Paaniliselt otsis ta põgenemisvõimalust, kuid seda polnud – temast vasakul oli kinnikiilunud uks, mille taga paistis mammuti karvane kõhualune, ja paremal naabriproua võdisev verd purskav korjus ning must tõntsakas jalg. Mõistes, et oli kinni jäänud, pasundas kalmukoll raevust, ning asus end vabaks rabelema. Ilja suutis vaevu roolist hoida, kuna sõiduk vappus nagu paat keset marust merd. Võimsa esijala pekslemine tabas traktoristi kui vasarahoopide seeria, lüües tema õla ebaloomulikku asendis ning mehe enda peaaegu oimetuks.

Lõpuks suutis elajas jala katusest välja rebida, ning taganes lömas-tatud traktori pealt alla. Metallikrigina ja jäleda mõirgamise vaibudes lootis Harri hetkeks, et nüüd võtab ehk maad rahu. Sealsamas ilmus

kabiinist nähtavale sahajuhi ülakeha, jäädes katkisest ukseaknast lõdvalt välja rippuma, ent ilmutades siiski elumärke. Sellele reageeris kohe mammut, sest nälg tolle takuse pundunud perverssuse sisemuses polnud veel kustutatud. Suutmata saaki kitsast avausest londiga kätte saada, sättis võhakandja oma suu peaaegu õrnalt ümber õnnetu traktoristi keha ning asus meest sealt välja sakutama.

Harri kuulis ähmaselt nõrka valuininat, kui Jaani ihust jäänud narmastega kaunistatud lõuad ohvrit muljusid. Kuid isegi õgardi hiigeljõud ei suutnud vastupunnivat lihakantsakat vrakist välja tirida. Peagi jättis loom ka selle katse, ning visalt elu külge klammerdub mees sai oma viimased hetked veeta kabiinist välja rippudes ning rammetult teravat aknaraami kombates, mis talle sügavale kõhtu tunginud oli ning mille küljest eraldunud väiksemad klaasikillud juba jämesoolt seestpoolt avastama tõttasid.

Lõppu ei tulnud kaua oodata – rahutu lont tuli tagasi, ning sättinud end pea alaspidi kõlkuva Ilja lõua alla toeks, tõmbas teda siis järsult ülespoole nagu katapult, virutades mehe kuklaga vastu aknaraami. Metall pidas hoobile vastu, kuid kolju avanes ebameeldiva kröksatusega nagu kookospähkel, paljastades maailmale oma valkja väriseva sisu ning jättes kolba ülaosa surija näo ette vaid paari nahariba otsa tilgendama.

Sellele järgnes ilge pidusööming, mis tapatalgut pealt vaatava Harri põlvili vajuma ja kõõksuma pani. Paistis, et kooljas oli otsustanud saagist nii palju matti võtta, kui kätte sai, ning pistis oma londi himuralt otse Ilja avatud pealuu sisse. Järgnes õudne lurin, kui loom viimasedki allapoole nõrguva ajumassi pudemed enda roiskuvatesse kopsudesse imes nagu piimakisselli kallal maiustav laps.

Aeglaselt ajas Harri end jalule ning pühkis suud. Mammut näis kolba tühjendamisega ühele poole saavat, sest lurisemine lõppes ning kulmineerus hoopis aevastusega. Monstrum tõstis londi absurdsest toidukaunist välja ning jätkas oma ilmekaid hõõguvaid silmi Harri poole pöörates tatistamist, kuni hingamisteedesse kinni jäänud objekt liikuma sai ning londi otsast välja tolknema jäi. See sai olla ainult Ilja seljaaju, mille peletise hiiglaslik imemisjõud kolju kaelaavast välja tõmmanud oli. Viimase võimsa aevastusega paiskus roosa vorstjas organ lendu ning tabas latsatades Harri rinnaesist.

Sellest kogemusest piisas – Harri sööstis ootesaali, komistades ja oksendades jooksu pealt uuesti, omamata mingit kindlat sihti. Ja mammut tuli talle järgi, murdes raginal läbi klaasseinte. Põgeniku õuduseks mahtus loom hoones kenasti liikuma, paisates puust istepinke teelt nagu kaltsunukke. Liiga hilja märkas Harri, et oli ainsast pääseteest – ülakorrusele viivast trepist – mööda läinud ning suundus nüüd garaaži poole. Seal ootas aga teda ees tupik, sest kinnikiilunud välisust ei avanud ükski vägi. Mammut tema kannul oli meest peaaegu kinni püüdmas, kuid jäi taharuumi viiva inimeste jaoks mõeldud ukseava taga toppama ning püüdis seda ümbritsevaid paneele maha löhkuda.

Juba hakkaski vahesein massiivse pea löökidest pragunema. Harri vaatas ruumis ringi: äärmisel juhul suutnuks ta end vaid lühikeseks ajaks prahihunnikute vahele barrikadeerida. Mingi leidlikkusmomen-di ajal heitis ta eelmise relva käest ja asus pikemat toru otsima, millest enesele hädapärane oda meisterdada. Sellega ta aga kaugele ei jõudnud, sest ukseava rammiva paksunahalise ponnistused kandsid vilja ja nii paneelid kui tükk lage kukkusid krohvitolmu pilves pörandale laiali. Ent paaniliselt roostes metallitükkide seas sobrava Harri üllatuseks ei järgnenudki oodatud rünnakut.

Mammut pasundas taas, kuid teistsugusel toonil kui enne; hoolimata heli jubedusest võis selles kuulda teatud kaeblikku nooti. Hiigelloom tõmbus ukseavast tagasi ja vehkis peaga vasakule-paremale, murdes oma ainsa võha vastu seina pooleks. Teda näis kimbutavat mingisugune hullus: peletis asus mööda vaksali ootesaali sihitult ringi tormama, löhkudes kõik teele jääva ning pasundades üha raevukamalt. Järsult katkes metsik hoog, sest jalad ei paistnud tohutut keret enam

kandvat ning must lehkav kogu varises põrandale.

Kui ringitrappimine lakkas, julges Harri garaažist välja vaadata. Röögatu karvane asi lebas põlvedel, tuues kuuldavale sügavaid krigisevaid oigaid. Tema jõuetult tukslevast londist ja selle all olevast suuavast niris igi hääliitsusega välja tumedat viskoosset ollust. Ebasurnud looma näis olevat tabanud mingisugune ihuhäda, sest tema külg tõmbles silmnähtavalt. Peletise kehale tekkis äkitselt haav, kust purskus mädasegust verd. Haavast turritas välja mingi teravik, mis haava suuremaks kiskus, ujutades põranda üle tülgestavate vedelike ojadega. Keegi üritas mammuti kõhust välja murda.

Krabisedes rebenes poolmumifitseerunud karusnahk kahte lehte, täites maailma roisuleha pahvakuga ning paljastades elaja tohutud siseelundid, mis tekkinud avausest välja kiirustasid. Soolikate laviini seest paistis ka midagi muud – nuga hoidev käsi, mis oligi hiiglase lõhki lõiganud. Nuga kuulus Jaanile, ent käsi polnud tema oma.

Kusagilt Siberi igikeltsa sügavustest äratatud mammut oli tööpoolest laste kadumise põhjuseks, kelle kurbmäng bussionnetusega alanud oli. Sellega see Harri õuduseks paraku ei lõppenud. Ehkki talle tundus, et kuuleb kusagilt tormimüha seest ebamäärasteid manamishääli ja maniakaalset naeru, ei suutnud see tema ees toimuvalt loomuvastaselst ilguselt tähelepanu kõrvale tõmmata. Peletise väljalastud sisikonna kuhjast ronis välja laps – või miski, mis oli kord olnud laps, sest nekromantilised protsessid mammuti seedetraktis olid lõpuks teinud oma töö.

Ebapühade kunstide tulemusel – või hoopis kõrvalmõjul – oli ammusurnud looma magu veel kuidagi toiminud ning jätnud oma jälje jõledal kombel koolnud poisi kehale ja rõivastele; samuti lõomasid lapse näos noodsamad sinised nõiatuled, mis tühjaksjooksnud mammuti silmadest aegamisi kadumas olid. Nuga hoidvale poisile järgnesid teisedki; osad paljakäsi või hoopis ilma käteta; osad relvastatud otsastmurtud inimjäsemetega, millest välja tolknevaid luukilde nad Harri silme all teravamaks närisid. Ühtekokku oli tillukesti kooljaid vast kümnekond; lisaks neile võis soolikakuhjas näha ka garaažis vedelenud korjaste kadunud osi ning riidetükke, mis olid olnud Jaani seljas, ja mille seest paistsid veel mehe jäänused...

Harri pigistas peos pikka roostetavat raudtoru, mille ta leidnud oli. Kui esimesed libasurnud näljaset hõõgivate silmade ja õõnsa urinaga, milleks lapsekõri võimeline olla ei saanud, teda ründama sõõstsid, viibutas ta relva laias kaares ning paiskas jõletised eemale. Järgmised tungisid peale, ent raske hoop vastu nende kolpasid löi nemadki tagasi. Kuid need, kes olid pikali, tõusid taas püsti masinliku järjekindluse ning ebamaise raevuga, et uuesti ja uuesti rünnata. Harri relv oli lömmis ning olemine kiskus kibedaks. Tuli põgeneda.

Ajanud zombide karja järjekordse löögikaarega laiali, sõõstis ta trepist üles, taibates oma viga liiga hilja – sinna, kuhu poleks pääsenud nüüdseks liikumatult lebav hiigelkorjus, võisid lapskooljad kergesti järele tulla. Enam polnud valikut – Harri jooksis ülakorrusele ja sulges enda järel kontoriukse, seejärel tõukas selle ette kirjutuslaua. Löötsutades toetus ta lauale, et hetkekski puhata. Trepilt võis kuulda paljude kergete talvesaabastes jalgade tehtud helisid, sammud mammuti seedemahladest endiselt lirtsumas. Juba tabasid pehkinud puitust löögid ning Harri teadis, et barrikaad nende niilbete hauaolevustest raevu ees kaua vastu ei pea.

Harri vinnas oma väsinud jalad üle aknalaua vaksali katusele. Tuul polnud põrmugi vaibunud ning eterniit oli jäine. Ettevaatlikult komberdas ta edasi katusernurga poole, kus tolknes kaabel, mida mööda Viktor ennist üles roninud oli. Poolel teel vaatas ta selja taha, ja nägi lapszombisid, kes tal taas kannul olid. Nood ei pannud katuse libedust millekski, vaid jooksid talle kartmatult järgi, ehkki üks või kaks pinna peagi jalge alt kaotasid ning teistest maha jäid. Polnud aega kaablilt otsida ja ronida – paari sammuga oli Harri katkise katuseserva juures, kuhu mammut ennist jalgu oli toetanud. Esmalt heitis ta alla oma raudtoru, mis lumehange ohtlikult püsti turritama

jäi, ning asus seejärel ise maandumispaika otsima. Hetke seisis ta, käsi nägu tuisu eest kaitsmas, silmitsedes kõheldes teda ootavat nelja meetri kõrgust kukkumist, kuid liginevaid kriiskeid kuuldes võttis ta südame rindu ja hüppas.

Põrutus polnudki nõnda tugev, kui ta oodanud oli – lumi oli sügav ja pehme. Vaevalt oli ta jõudnud end püsti ajada, kui hoone katusele järgnes talle esimene kooljas. Tolle mattis ta jalahoobiga enda kõrvale hange ning haaras siis toru järele. Kätte ta relva aga ei saanudki, sest samas hüppas räästa otsast alla teine jõletis, maandudes kõhuga püstloodse teraviku otsa. Viltuse löikepinnaga toru toimis tööpoolest nagu oda, ning omaenda raskusega vajutas zombi selle enese kehasse. Pool meetrit metalli, mis nüüd tüdrukukese seljast välja ulatus, auras verest ja sinna kinnitunud maksatükkidest. Harri, kes kord Peterburi maffia heaks töötades oli kaks päeva järgemööda oksendanud, kui nägi rivaalitseva jõugu ninamehe laste mõrvamist, oli tänase päeva sündmuste mõjul niivõrd kalgistanud, et ei heitnud jubedale vaatele teist pilkugi, vaid kiirustas minema.

Kõigepealt sumas ta sinnapoole, kuhu mammut oli tema mäletamist mööda Viktori heitnud. Seal ei olnud ei kaaslast ega tolle verd. „Äkki pääses... äkki pääses...“ pomises Harri endamisi. Näha polnud küll ka mingeid jälgi, ent tuisk oleks need praeguseks nagunii peitnud. Siis meenus talle vaksali nurga juurde kukkunud „Makarovi“ püstol. Seal oli lumi mammuti poolt segamini aetud ning kaua mees seal ringi kobada ei saanud, sest ebasurnud olid tal jonnakalt kannul, sumades aeglaselt edasi.

Kuhu nüüd minna? Korraks mõtles Harri küla peale, mis kusagil läheduses olema pidi, ent niisuguse ilmaga poleks ta sinna küll kohale jõudnud. Ehkki ta oli pikkade jalgadega mees ja suutis läbi hangede palju kiiremini liikuda kui lapsed, oli ta väsinud – seisund, mis surnuid nähtavasti ei kimbutanud. Vaksalis või selle ümbruses oli ilmselt tema ainus võimalus. Lumega võitlevate kooljate ümber ringi tehes jõudis ta taas hooneni ning üht külgakent katki lüües pääses taas ootesaali. Sealne laelamp väreles tuuletõmbuses, pannes mustendava hiigelkorjuse jubedaid varje heitma. Harri haaras ühe purunenud pingi küljest lahtise lauajupi ja asus katkise akna juures ründajaid tagasi lööma, ent taipas oma teguviisi mõttetust, kui nood ka kõrvalolevatest klaasidest läbi murdsid ja teda külgedelt haarasid.

„Kurat! Kurat!“ röökis Harri, kui ta oma planguga vehkis, „Et siin ka nii külm olema peab!“. Tööpoolest oli külm – kui varem kaitsesid hoone seinad teda vähemalt tuule eest, siis nüüd pahises see aknaavadest kahekordse jõuga sisse ning mees tundis, kuidas jäisus lume- ja higimärgadest riidetest tema kontidesse tungib. „Pagan, miks me ennist tuld üles ei teinud,“ vandus ta mõttes, „Tuli... tuli... muidugi!“. Mehe peas küpses meeletu plaan, aga selleks pidi ta edumaad saavutama. Üks asi korraga!

Harri viibutas oma murdunud planku kui vikatit ning niitis jalust kaks kooljat, kes peaaegu tema põlvedest haaramas olid. Siis viskas ta puutüki käest ning haaras sealsamas vedelenud maast lahtikistud istmest. Mammut oli tolle nagu pilpa kõrvale paisanud, ent ühe mehe jaoks kaalus see üsna palju. Ometi leidis ta, et suudab pingi otsa üles tõsta ja kolakat liigutada. Jalahoopidega zombisid eemal hoides keeras ta istme teise suunda ning kukutas kahe maas ukerdava libalapse peale. Kuulda oli vähemalt ühe ribi ragisemist, ent löksu jäänud surnud rabelesid sellest hoolimata edasi. Kaks maas, vähemalt ajutiselt – aeg edasi liikuda!

Seitse kooljat visalt kannul, sörkis Harri vaksalist välja ning suundus parklasse. Seal ootas teda lõmastatud lumesahk, mille kütusepaak mammuti rünnakus nähtavasti viga oli saanud, sest masina kõrval võis näha lumega segunenud bensiinilaiku. Ent ligiduses oli ka rikkis „Niva“, mida kattis juba paks lumekiht. Harri avas masina pagasiruumi, kus vedeles metallservaga raske lumelabidas, mõned vanad kaltsud, peaaegu täis viinapudel ja bensiinikanister. Esimesena haaras Harri bensiini järgi, kuid mõtles siis ümber – kes teab, järsku

saab ta auto ikka veel käima. Niisiis pistis ta taskusse riideräbalad ja viinapudeli, torkas kaenla alla labida ning luuki kinni lüües taipas viimasel hetkel veel salongist Jaani tikutoosi võtta.

Ebasurnutel puudus igasugune ühtekuuluvustunne; lumme kinni jäänud kaaslased jäid maha ning kergejalgsemad järgnesid saagile, võikad relvad käes ning hambad irevil. Neist poolsada meetrit eespool sumpas Harri, toetudes hangesid läbides oma toekale labidale. Siiski polnud mõned tunnid varem puhtaks aetud maantee jõudnud veel täiesti täis tuisata ning minek läks veidi ladusamalt. Selja taha vaadates pidi põgenik meelehärmiga mõnna, et kalmulised võitsid õhemast lumekihist enamgi kui tema. Ent sihtmärk polnud kaugel – juba paistis valge loori tagant reisibuss, mis poolkülili kraavis istus.

Kindaga bussi külgi puhtaks pühkides suutis Harri umbes minutiga leida bensiinipaagi avause, ning läks vaja nelja lööki labida käepidemega, et kinnikiilunud kork lahti saada. Seejärel nõõpis mees vilunud liigutusega vägijoogipudeli lahti, võttis anumast kiire mehise sõõmu ning piserdas osa kallist vedelikust ka „Niva“ klaaside puhastamiseks mõeldud riidelappidele. Ent näljased surnud olid vahepeal temani jõudnud. Ühele äsas Harri jalaga, kuid teine suskas meest Jaani käelabast välja turritava luukilluga reide. Ehkki paksud tunked hoidsid suurema häda ära, tundis ohver siiski valusat torget ja haaras ulgudes labida, et sellega kooljale vastu lüüa. Terav metallserv rebis ära lapse nina koos tubli tüki nahaga, pakkudes õõvastavat vaatepilti umbes kümneaastasest kohutava näohaavaga poisist, kes mingi bioloogilisest elust jäänud refleksi ajal lumme kápuli viskub ning pooleldi nuttes, pooleldi urisedes, punaseplekilise lume seest midagi otsib.

Harril polnud mahti oma teo pärast süümepiinu tunda – nähes ülejäänud libardikarja lignemas, hüppas ta bussi eesukse juurde, kus oli vaid veidi aega tagasi istunud kõngev vanainimene. Toda kattev hang oli vahepeal jõudsalt kasvanud, ent ust polnud see täielikult veel kinni matnud ning labidat kangina kasutades sai Harri praakil avast sisse.

Bussi sisemus oli hämar ja paksude aknaklaaside tõttu ka pelutavalt vaikne, ent mõne tunni tagusest sõidust veel soe. Kuigi sõidukis oli vaid paarkümmend istet, oli vahekäigus vedelevate ranitsate otsa komistav Harri vaevalt poole bussi peale jõudnud, kui sissekäigutrepi peal tümpsusid esimesed talvesaadad ning kahest koolnusilmast kiirgav tõbine valgus bussi sisemuse kumama pani. Ühele silmapaarile järgnes teine, siis kolmas, kõik surnumanamise poolt antava vääramatu sihikindlusega edasi astumas. Harri püüdis pinke põranda küljest lahti rebida; keevitused olid endiselt tugevad. Niisiis haaras ta lihtsalt kõike kättejuhtuvat, seljakotte ja muid kompe, ning kuhjas kokku neist hädapärase barrikaadi. Neljanda lapse sisenedes võttis Harri hoogu ja purustas mõranenud tagaakna, hüpatas sealt taas õue tormi meelevald.

Ümber bussi nurga vaadates nägi mees viiendat sullejopes selga, mis parasjagu sõiduki sisemusse kadus. Labidas otsustavalt püsti nagu muistse sõjamehe kirves, sööstis ta uuesti bussi esiotsa juurde ja asus hange kallale, kühveldades ukse ette lund. „Jaan, sa värdjas!“ röögatas ta, kui sai järjekordse labidatäiega kaasa ka külmunud inimkõrva ja mõned juuksesalgud. Harri sülitas vihast ja toetas tööriista maha, kuid ülesanne oli täidetud – lumetõke oli juba piisavalt paks ja kõrge ning viiel zombil polnud lootust sealtkaudu välja pääseda. Praegugi võis näha neid teisel pool müüri nõutult laamendamas.

Harri löi labidanurgaga bensiinipaagi korgi ümbrusse mitu tugevat hoop. Ühest tekkinud tükkest hakkas nirisema kütust – järelikult oli koht õige. Ta teadis, et põlemiseks on tarvis õhu juurdepääsu, nagu ka seda, et bensiin tikust või muust väikesest leegist niisama lihtsalt ei plahvata. Viinaga ülevalatud lõõmavast lagist pidi ometi piisama. Harri löi paaki veel mõned augud, seejärel tõmbas tikku. Riie võttis tuld. Hinganud paar korda sügavalt, toppis ta kätt kõrvetades lapi torust sisse ning sööstis siis ummisjalu teises suunas.

Kaugele ta ei jõudnud – hangede vahel jooksis ta sülle kahele kool-

jale, kes salgast maha olid jäänud ning kelle ta üldse unustanud oli. Need olid väikesed tüdrukud, kuid tugevamad, kui nad ühegi õiguse kohaselt olla tohtinuks. Üks, kelle ta komistades enda alla mattis ning teine, kes rabeleva mehe jalga otsast tirida üritas, tuuseldasid teda päris korralikult. Sel ajal, kui alumine zombi tema jope rinnaesist näris, peksis Harri teda küünarnukiga lagipähe, toetudes teisele käele. Valusalt veendus ta selles, et pealuu, isegi lapse oma, on tugevam kui käsi. Ponnistusega tõukas ta end maast lahti, pääses põlvili ning kostitas oma all lamavat tütarlast raske rusikahoobiga, mis loomalikke hääli kuuldavale toova lõualuu viltu löi ning urina verest mulksuva soigumisega asendas.

Saapa küljes rippuv plikatirts ei lasknud Harril tõusta, kuid mees sai parasiidi nisukarva juustest kinni ning tõmbas ta nii enda ette. Võitlusraevust haaratuna ja patsi endiselt pihus hoides kujundas ta ka selle noore libasurnu ilme oma rusikaga ümber, kuni silmnäost oli saanud vere- ja tatisegune mask, mida isegi ema poleks ära tundnud. Peksu lõpetanud, tõusis Harri taarudes püsti, haaras hangest lumelabida ning löi asendamatu tööriista otse ühe kooljatarri rinnakorvi, poolitades selgroo timuka osavusega. Allapoole jäänud osa lapse kehast jäi vagusi, väljutades liitrite kaupa verd ning ula peale minevaid väiksemaid siseelundeid, ent ülemine pool jätkas abitult kättega vehkimist nagu katkiste tiivadega liblikas. Veidi asjatundlikumalt raius ta maha teise plika pea, mis eemale lennates veel õhuski purunenud lõua vahelt rõginaid kuuldavale tuues pika vereraja maha jättis, ühe hange tippu maandus ning sealt tuuleiili mõjul punakat lumepalli moodustades minema veeres.

Harri toetus labidale ja lõõtsutas, sellal kui pooleksraitud jõletise siplemine rauges, kaks kurja sinist tulukest keset veremaski tuhmusid ning surm enesele kuuluva tagasi võttis. Ah jaa, plahvatus – mida kuradit ta ootas? Selle mõtte peale sundis mees end edasi jooksuma ning kangelasliku hüppega ühe suurema hange taha varjuma. Kättega pead kattes jäi ta pauku ootama. Kümme sekundit hiljem julges ta välja piiluda. Bussi bensiinipaak tossas, ja Harri tõmbas pea kähku alla tagasi. Ta ootas järgmised kümme sekundit, siis vaatas uuesti – paagist kerkis endiselt suitsu ja tagaaknast potsatas lumele zombi. Kui oli möödunud veel samapalju aega ning kütus aeglase põlemisega endiselt rahul paistis olema, hüppas ta meeleheitlikult püsti ning sumpas oma viimaste jõuvarude arvelt tagasi vaksali poole, kooljad hanereas kannul.

„Niva“ juures jäi Harri seisima. Enam ei jõudnud ta kuhugi joosta. Ebasurnud olid aga väsimatud, sammudes viiekesi tema poole nagu Jaapani lapsrobotid. Lumelabidas libises mehel käest – sellega vehkijat temast enam polnud. Ta avas salongiukse ja toetas tagumiku istmele, siis püüdis mõtteid koondada. Minuti-kahe pärast jõuavad elajad temani, ja tõenäoliselt suudavad ta ka maha murda. Miks, kurat, polnud buss plahvatanud? Mida ta keemiast teadis? Prr, kui külm oli. Ta võttis taskust viinapudeli ja lasi tubli lonksu kõrist alla. Kange jook pani ta kõhima, ent tõi hetkeks ellu tagasi. Harri jäi pudelit silmitsema. Katsus taskut – seal oli veel üks tükk õlist riiet. „Kurat, kui...“. Molotovi kokteilide tegemist oli ta ükskord filmis näinud – tuli täita klaaspudel bensiiniga ning toppida otsast sisse alkoholi või lambiõliga kokku tehtud narts. Süütasid põlema, viskaside, pudel purunes, palju tuld. Lihtne!

Harri komberdas maasturi pagasiruumi juurde. Seal kummutas viimase tubli Eesti mehe lonksu viina, immutades ülejäänuga riidetükki. Õnneks oli autos lehter kütuse valamiseks, niisiis polnud isegi värisevate kättega probleemi selle pudelisse saamisega. Kanistri ülejäänud sisu kallast ta auto peale ja ümber laiali ja avas ka masina bensiinipaagi. Zombid olid juba peaaegu kohal. Harri süütas nartsu, siis liipas labidale toetudes minema. Jaamahooneni jõudes pööras ta ümber: surnute viisik oli just „Niva“ juures. Anarhisti ilme näol, pigistas ta pudeli pihku ja heitis selle siis auto suunas. Molotovi kokteil joonistas õhku tulekaare, mis Harri märgadele silmadele kauneid punaseid virmalisi meenutas, ning purunes siis täpselt vastu masina esiklaasi. Lahvatasid leegid, lumel ja autokerel läiklev kütus võttis tuld ning külvas sisiseva hävinguseemne otse bensiinipaaki.

Plahvatus oli kohutav: vaksali parklapoolse külje veel terved klaasid purunesid kildudeks. Harri paiskus läbi mammuti tekitatud sis-sekäigu ootesaali, kus ta ühe pikalikukunud pingi peale varises ning sinna hetkeks juhmina istuma jäi. Tema näole maandus midagi ligast, mis vaatlemisel osutus kokkupõimunud jäme- ja püraooleks, ning tema kõrvale pingile kukkus kellegi leegitsevas püksisääres jalg. Nende ilguste seltsi Harri kauaks jääda ei soovinud – ta ajas end tuikavast peast ning värisevatest liikmetest hoolimata püsti ja vaatas ringi. Autost kümne meetri raadiuses polnud midagi terveks jäänud. Lumi „Niva“ vraki ümber oli täielikult sulanud ja kaetud põleva prahi ning inimjäänustega. Vaksalis sees aga visklesid kaks lapskoolijat endiselt pingi all, kuhu Harri nad vangistanud oli. Külma südamega eemaldas väsinud mees nendegi pead, lisades sõjatandriks muutnud ootesaali veel ühe koleduse.

Viimane tegu tehtud, oleks ta kõige parema meelega jalapealt pikali heitnud ja magama suikunud, ent sinna õudustetuppa ta jääda ei soovinud. Vaksali perroonipoolne külg oli tuulevarjuline, lisaks oli seal paar istumiskõlblikku pinki, niisiis lonkis Harri õue, et... ükskõik mida teha. Kasvõi ära külmuda. Tõenäoliselt, mõtles ta, oleks ta pidanud praegu viimase tunni aja sündmusi vaagima ja võib-olla nähtud jubedustest tagantjärele hulluks minema, kuid tol hetkel tundis ta ainult tuimust. Lisaks paistis, et ta pea oli plahvatuses tugevama vopsu saanud kui algul näis – torm mühises küll sama jõuga edasi, ent kõrvus kumises ka mingi vaevumärgatav taustamüra, mille allikat ta kindlaks määrata ei suutnud. Mis see küll olla võis?

„Sa tapsid mu teenrid.“

Kummalise ninahääle aktsendiga lausunud väide tõi Harri maa peale tagasi. Kurat – tolle vanamehe oli ta möllu käigus täiesti unustanud. Seal ta seisis, olles nähtavasti vaksali teisest otsast sellal tulnud, kui Harri istus ja suigatas. Eaka šamaani käes oli püstol – nende oma „Makarov“.

„Selle mammuti väljakaevamine võttis mul terve nädala. Sina, noor-sand, ei tea, kui raske kümne kaevuri tapmine ja uuesti elluäratamine minusugusele vanale mehele on. Ja see pikk ratsaretk läbi tundrate ja metsade... tsk, tsk, tänapäeva noorus on ikka nii häbematu – lõhub vaevaga tehtud asju ega mõtle üldse.“

Tigedate silmadega vaatas ta eestlasele otsa, kes vaid käsi laiutas ja küsis: „Miks sa seda kõike tegid?“

„Miks? Minu pensioni juures ei jõua rongipiletit osta.“ Vanamees itsitas korraks oma nalja üle, kuid lasi kulmu taas kortsu ning sisistas vihasele järgi: „Loomulikult puhastasin ma pinda. Keegi ei tohi mind takistada seda võtmast, mis mulle ja minu eisiisadele kuulub. Keegi ei tohi teada ja elama jääda. Ka sina mitte.“

Harri maigutas suud. See nõid oli selgelt hull, ent relvastatud – esimest korda kogu päeva jooksul ei olnud tal end millegagi kaitsta. Kooljate eest võis ta ära joosta, ent kuuli eest mitte kuidagi. „Või siiski...“ muigas ta vanamehe selja taha vaadates, kust paistis ootamatu pääsemine.

„Kuuled? Rong tuleb, poiss. Sa saad mind veel aidata ja oma teod heastada. Ma lasen su nüüd maha, aga ära muretse – toon su kohe ellu tagasi. Ja siis võtame me koos paki vagunist maha ja ma lähen oma teed. Ole val-“

Raudkang lajatas vastu šamaani pead, kes lõögist silmapilkselt kokku vajus. Viktor tonksas lebavat keha saapaninaga, siis andis igaks juhuks veel ühe hoobi vastu vanamehe pikki halle juukseid, mille vahel võis juba näha laienevat punast laiku.

„Harri, raisk,“ sõnas Viktor, „ma vaatasin ja imestasin. Sul on võitle-jahing, seda on näha – ja ma olen ometi Afgaanis käinud ja igasugu-seid mehi kohanud. Ma oleks sulle appi tulnud, aga kui too kuramuse

londiste mind eemale viskas, tegin ma jalale liiga ja ei saanud suurt muud teha kui ennast selle hullukese eest peita.“

Tema noorem kaaslane ei hoolinud kiidusõnadest, vaid lausus: „Läheme minema, Viktor. Jätame selle asja ja kaome. Kui rong seisma jääb, anname ennast kasvõi üles ja räägime kõik ära. Ma ei taha siin surnuks külmuda.“

Viktor silmitses sõbra mõtlikult ja viskas raudtoru käest. Ta astus lühikese sammu edasi, kummardus ning võttis lumest püstoli, mille šamaan sinna pillanud oli. Kogenud liigutusega kontrollis ta ma-gasini, siis vinnastas relva uuesti.

„Ei, Harri. Sa ei pea surnuks külmuma. Mul on sinuga teine plaan. Kui see jama siin ilmsiks tuleb, siis on võimudel süüdlast vaja. Ma ei tea, mida nad tolle elaja korjusest mõelda võivad, kuid lastetapjaks sobid sa päris hästi. Mõrtsukaks, kes pärast oma musti tegusid sõge-dushoos iseennast tappis ja keda seetõttu küsitleda ei saa. Ole nüüd hea ja püsi paigal, et ma su ajud välja lasta saaksin. Usu – see on sulle parem lõpp kui kõik ülejäänud.“

Harri taganes, Viktor teda sihikul hoidmas. „Sa ei jõua nurga taha pageda, ära mitte üritagi,“ hoiatas too. Üks samm ja pind kadus noorema mehe jalge alt, kui ta õnnetult perroonilt alla astus. Ehkki rööpaid kattis paks lumi, suutis Harri jala välja väänata. „Raisk!“ röögatas ta.

„Roni üles tagasi, muidu lasen ma sulle kuuli hoopis kõhtu. Neetud, mul ei ole vaja, et sa rongi alla jääksid. Näed, sealt see tulebki. Kähku nüüd!“

Tõepoolest oli tormis juba näha liginevat valgusvihku, ning rataste mürin oli päris valjuks muutunud. Põletavast valust hambaid kiris-tades ajas Harri end püsti. „Tubli. Tule nüüd siia-“. Poole lause pealt tabas Viktori relvakäe õlga telliskivi, mis jaamahoone seinast välja varises. Kõrvulukustava kolinaga järgnes sellele ülejäänud müüriilõik, mille kividest osad meeleheitlikult eemale liipavat meest selja ja jalgade pihta tabasid ning ta pikali kukutasid. Viktor langes perrooni servale kõhuli, jäädes silmadega otse Harri näo kõrgusele. Ning üle tellisekuhja roomas tohutu must karvane mass, eritades niisugust surmalehka, mille pilves isegi läheneva vedurilaterna valgus rüvedana paistis. Ilmutise näost turritas kaks pruunikasvalget murdunud kihva, mäda- ja ajupiisku pritsiv süsimust lont ning verd täis valgunud silmad, milles ikka veel säras tuhm sinine nõiatuli.

Peletis oli tulnud oma isanda appikutse peale, ent hiljaks jäänud. Teda igikeltsast äratanud loitsuprogramm käskis tal manaja langemise korral kättemaksuks kõik ümbritsev tappa ja hävitada ning seda ürgolen-di vaevatud keha nüüd teha üritaski. Esijalgadega vinnates liikus see edasi, jõuetud tagajalad ning lõhkise kõhu narmendavad servad järel lohisemas. Hauamammuti jalad kõmatasid lamavast Viktorist vasakul ja paremal vastu betooni ning siis vajus vana kurjategija selja peale nende siseorganite mass, mis loomale veel jäänud olid. Mädaneva epiteelkohe sültjas, mulksuv tonniraskune kuhi lõmastas mehe jalad ja vaagnaluu, pannes Harrile otse näkku jõllitavad õudusest pärani silmad piinast pahupidi pöörduma, sellal kui surijä kurgust väljus kime kiunatus. Kaua polnud Viktorile aga vaevelda antud – mammut tõstis pea ja pasundas kalmusügavikest kajavat iidset raevuhüüdu, ning mähkis roiskuva londi siis mehe keha ümber. Kui elajas jõuliselt ülespoole sikutades roimari ülakeha purunenud vaagnaluu juures alakehast eraldas, sai ühevärviline tormiilm hetkeks kaunistatud eri toonides soolikate sajuga, mis suures kaares konfettidena üle hangede langesid.

Suure hooga vastu Harri nägu latsatav püraool, paksust väljaheite-massist raske, tõukas mehe selili rööbastele, kus tema näkku sadas Issanda lund ja Viktori verd. Edasiloivava mammuti tõttu ajas ta end kohe taas püsti, jõudes näha veel endise sõbra ülakeha, mis taamal vaksali katusele maandus ning tee peal midagi oma sisemusest maha poetas, mis võis olla pankreas. Samuti oli ta valmis vanduma, et õhus

mehe käed veel vehkisid, nagu üritaks inimkõnt lennata. Kuid polnud aega jälki pilti imetleda – mädase hukatuse eest pagev Harri lonkas minema, pääsedes napilt londist, mis teda kinni püüda üritas. Vali rongivile pani tema kõrvad undama, ning põgus pilk vasakule kinnitas, et läbi tuisu kumava laterna all on juba näha veduri piirjooni. Rööbastelt tuli kaduda!

Harri liipas läbi kõrgete hangede edasi, roomav õones jubedus kannul. Lumi, mida mammut oma rajal puudutas, sulas hetkega mustaks rüvedaks veeks, ehkki looma keha oli külm nagu surm. Põgenev eestlane niimoodi teed puhastada ei saanud; seetõttu pidi ta hambad risti suruma ja saavutama piisava edumaa, et jõuaks oma vigase jalaga ohutult perroonile ronida. Rongimürin kõlas nüüd otse selja tagant ning summutas isegi tormi hääled; rööpad lumekatte all vibreerisid. Harri lõi ettevaatusele käega ega vaevunud peadki pöörama, vaid tõukas end terve jalaga maast lahti, turnis hetke perrooni serval, leidis käega kobades tsemendi seest prao ning vinnas end üles. Kindlat pinda külje all tundes veeretas ta end rööbastest veidi kaugemale ning jäi siis raskelt hingates kinnisilmi lebama.

Haiget jalga, mis vahepeal tuimaks muutunud oli, läbis järsk valusööst; röögatades tahtis omanik sellest kinni haarata, ent krabas hoopis midagi külma ja pehmet, mis teda tagasi rööbaste poole lohistas. „Olin liiga aeglane!“ mõtles ta pigem pettumuse kui õudusega. Ja just siis, kui Harri oma saatusega leppimas oli, kõlas pidurikriigin, välgatas ere laternavalgus ning londi lahtirebimise järsk nõksatus süstis tema vigastatud jalga niisugust teravat piina, et mees karjumise asemel vaid õhku suutis ahmida.

Lont kadus ja pead kergitades nägi Harri, kuidas võimsa veduri sahk mammutit kurdistava lõrtsatusega rammib. Mädalasu heideti rongi teelt nagu kaltsunukk. Tõenäoliselt polnud kokkupõrke järel looma sisemuses enam ühtegi tervet konti, mõtles Harri, sest eemalelendava korjuse kuju oli lapik ja deformeerunud. Mitmekümne meetri kaugusel tabas kolli laip jämedat kuusepuud, jäädes selle võrasse ripnema nagu kuivama riputatud narts ning rüvetades puualust maapinda kümnete kalmumäda liitritega, mis karvasest rümbast veel kaua välja nirisid. Veel aastasadu hiljem keeldus sellel maalapil ükski taim võrsumast.

Rong seiskus kriginal. Harri ajas end vaevaliselt püsti ning ehkki jalg sellele toetudes põrgupiina tegi, arvas mees siiski, et luu oli terve. Ta asus aeglaselt rongi tagumise otsa suunas lonkama. Hetkel oli ta tõesti valmis end üles andma ja ükskõik mida kokku rääkima, et vaid vagunisse sooja pääseda. Just siis, kui ta oli tegemas ringi ümber hullu šamaani lamava keha, mille pea oli üksainus jäätuva vere klomp, avanesid rongiüksed. Ootamatu automaadivalang puuris Harri rindkere auke täis ning paiskas ta vaksali seina äärde istukile.

Nagu muuseas taipas Harri, et ta oli suremas. Sellega kaasas käiv valu tundus kaugel ja ebaoluline võrreldes mõnusa soojusega, mida mitmest kuulihavast tema talvejope alla valguv veri pakkus. Tema pilk polnud veel kustunud ning hägusena nägi ta, kuidas teda tulistanud mees rongist väljus ja kuidas tallele järgnes veel mitu teist, kõigil ees suusamaskid ja käes relvad.

„Raisk, liiga hilja sain pidama. Ma ütlesin ju, et pole seda marki veduriga varem sõitnud. Prožektorid ka kurat ei põle.“

„Heh, sa said isegi hästi hakkama. Mis see oli, millele sa otsa pöru-tasid?“

„Ei tea, ei huvita. Võeh – ütle parem, mis pagan siin toimub? Tapa-majaja söitsime või?“

„No kurat, seda verise peaga tüüpi mina ei tulistanud. Lamas juba enne. Ja... on need soolikad, mis siin vedelevad? Türa, milline hais!“

„Vahet pole. Olge valvel. Maks, tule, tassime kauba vaksalisse ja ootame seal. Kolleksionaär lubas, et saadab kopteri niipea, kui torm

veidi vaibub. Juri, sina paigalda viimased asitõendid, nagu me kokku leppisime. Pihusta tolle ökokamba logo ka igaks juhuks vedurile, et mingit kahtpidi mõistmist ei tekiks. Ning kui kedagi veel näete, siis laske pikema jututa maha. Meil on siin liiga suured rahad taga.“

„Olgu, boss.“

Harri silmalaud vajusid üha madalamale, mida rohkem elu temast lahkus. Ähmaselt nägi ta ringi sagivaid ja hõiklevaid püssimehi, kuid lõpuks kadusid noodki kuhugi ära. Seltsiks jäi talle vaid hullu vanamehe keha, mis näoli tema ees lebas. Just siis, kui Harri valmistus minna laskma ja silmi lõplikult sulgema, liigutas lamaja end.

Šamaan tõstis oma verise pea ja vaatas surijale hämmastavalt selgete silmadega otsa. Ehkki Harri ei tajunud sõnu, näis talle, nagu püüaks vanamees oma sassis habeme vahelt midagi kõnelda. Huuled liikusid ja liikusid. Mida ta seal küll pomises? Harri püüdis end püsti ajada, et lähemalt kuulata, ja ennäe! – tema jalg ega haavad ei valutanudki enam. Kangena tõusis ta üles. Tema silmle laskus sinakas hägu, mille sees kogu maailm ometi selgena paistis. Kusagilt kostus mitme südame tuksumist ning meeste hääli, mis omavahel vestlesid. Nii perroonilt kui rongi sisemusest õhkus hiljuti valatud vere magusat lõhna. Harri oli kindel, et ta oli tulnud siia midagi tähtsat tegema, kuid see ei tahtnud talle kuidagi meenuda. Näe, vanamehe hääli tema peas rääkis täiesti mõistlikku juttu – tuli minna süüa otsima. Nälg näpistas hirmsasti ja tühja kõhuga mõte tõesti ei töötanud. Eks tuli minna ja ringi vaadata.

Teos Ulmekirjanduse Baasis

www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80616

Orkisepp

Vincent Arckharum

Kõrvulukustav veekohin. Nägin vaid ähmselt, millises suunas mööda pimedaid tunnelid minema pidin. Peale selle rusus mu seljas kotitais nodi, mis pidi minema sulatamisse. Igaljuhul olin ma juba väga väsinud. Õnneks ei pidanud enam kaugele minema, sest veevulina kõrvalt oli hakanud kostuma lõõtsa hingamist ning suurte jõuvasarate langemist.

„Ugh! Väike vördjas!“

Veevulin polnud kadunud kuskile, nimelt vanameister Ghashrak ob-Hur oli monteerinud mäealuse jõe oma võimsaid vasaraid tõstma ja lange...viuu-laksaki, kill-koll-kõlk-kõlk.

„Pagana pihta, näita aga ette mida need sitaperssed täna mulle saadavad!“ sisises vana mäekoll, pärast teravat piitsalaksatust mu reie ja riista pihta. Valu oli nii julm, et mõni ülakorruste snagadest oleks minestanud, kuid ma teadsin paremini, et siin ei tohi silmi sulgeda või hullem veel ulguda. Võid ühest või teisest päriselt ilma jääda.

Ruum oli ise kõrgem kui tunneli käigud kuigi õhku on siin isegi vähem kui tunnelites. Vaatamata sellele loobivad teised snagad pidevalt sädelevat musta sütt ääsidele, et tuli oleks vägev ja et suuremad mäekollid oma kõverate pihtide ning haamritega saaks parandada oma musti tööriistu - mõned valmistavad lihtsamaid relvi ja vidinaid – aga mitte vana meister Ghashrak.

Vanakuri Ghashraki silmis põleb alati leek ning tema kätes kumab raud, sõnad sama teravad kui ta piits. Tema on õppinud uruk ning teab kuidas valmistada musterterast ning tänasest saagist pidigi saama tema uus meistriteos.

Samal ajal kui me teiste snagadega mu seljaraamist kogu nodi välja kraamisime – haldjanoad, päkapiku kirvepead ja muu hea kraam – loopis Ghashrak juba isiklikult süsa tulepessa suureks kuhjaks, suuremaks kui muidu.

„Lohe kuumust peame saama, Urukid! Lõõtsad täisvõimsusele, mis te passite,“ röökis ta piitsalaksude saatel viuhh-laks-laks. „Andke minna te sitaperssed!“

Leegid lasti laeni ja kuumus muudkui tõusis. Ghashraki silmis tõusis koos leegiga ka raua sortsimise kiim ning piitsa löögid me selgadel aina tihenedid. Kes meist loopisid süsa, kes tassisid pihtide abil vast toodetud teraslatte, aga keegi meist ei laiselnud, sest laisklemine on kurisurm.

Pärast nelja snaga surma ühendas Ghashrak traatide abil latid ning pistis selle lõõmavasse koldesse. Just nagu meister oli öelnud – tegemist oli nagu lohesuuga, keda mõni väike loll snaga pihtidega munadest pigistab ja kes ses valus oma viimast leeki röögib. Igaljuhul oli see kütnud ka kogu selle kooparuumi meeletult kuumaks, nii et pole imestada, et need nõrgemad kuumuse kätte ära koolesid.

Siis Ghashrak alustas säärast krooksumist ja rögisemist vanas mustas keeles, needes raua mustrate vahele kogu oma viha ja kurjust, et see tera saaks jagama oma tulevastele ohvritelegi seda sama, mis temas endas sisimas keeb. Samal ajal loopis ta kottidest kvartskristalliiva leekidesse, sedasi et see kõvasti sisises.

„Süsa ja tuult juurde, te sitaperssed, kohe hakkame lööma!!!“ röögatas Ghashrak ning rebis lähimalt mäekollilt tolle pihid käest ning justkui samal hetkel vedas ta kettidest, mis ääsi kohal rippu olid ning suured vasarad hakkasid mürinal vastu alaseid tampima.

Igal löögil vappus põrand, vappus lagi ja mõned nõrganärvilisemad

võpatasid. Mina püüdsin piiluda, mida vanameister selle lõõmavalt valge pakiga mässab...

... aga see oli viga, mida ma kaua ei saanudki kahetseda, sest jõuvasara löökide all hakkas teras sedasi leeke pritsima, et ma kõigepealt silmadest ilma jäin ja seejärel lõkkele süttisin.

Ghashrak vaid irvitas oma krooksatuslike hääliitsustega. Teised urukid üritasid jalgadega mu peal trampides mind kustutada või lihtsalt nalja teha. Röökis ja kraapisin tuliseid auke oma näos ning kuulsin üle oma kisa meistersepa häält.

"Nüüd karastame!"

Tundsin kuidas minust miskit läbi torgati - sisina ja haisu saatel. Surm sisenes minusse äkki...

Teos Ulmekirjanduse Baasis

www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80615

Tõuse ja kõnni

Seili Ülper

Kolm päeva tagasi kutsus kuninganna Isabel minu, ning teised talle ustavad väepealikud oma nõupidamissaali. Naine istus oma kohal laua otsas, nägu kahvatu, silmad magamata ööst väsinud, kuid blondide juustega pea otsustavalt püsti, liigutused endiselt kuninglikud. Tema ees olid laiali laotatud kaardid ja lauanurgal seisis toidukandik, millelt vaid veidi oli näkkitsetud. Kõik nii nagu oli meist eile jäänud. "Mu ustavad rüütlid. Ma ei hakka keerutama," ütles ta ohatas. „Asjalood riigis on halvad. Täna hommikul tõi kaaren mulle sõnumi, et vaenuväed on lähenemas. Mida me oleme kartnud, on kätte jõudnud. Meie kallis Talonguard vajab kaitset. Nicolaist pole endiselt mingeid uudiseid ja me ei saa kauem niisama käed rüpes istuda.“

Isabel vaatas meile kõigile kordamööda tõsise näoga pikalt otsa, enne kui jätkas.

"Meil on palju teha. Paljust oleme rääkinud, nüüd on aeg tegudeks. Müürid vajavad kohendamist, vibumeeste laskemoona tuleb täiendada. Ma ei tea täpselt, kui palju deemonid siia poole teel on, kuid võimalik, et meil tuleb piiramisele kaua vastu seista ning seetõttu peame olemasolevaid varusid suurendama niipalju kui suudame."

"Me teeme kõik endast oleneva, et Talonguardi kaitsta. Ja teid, Teie Majesteet," lausus Godric. Isabel noogutas tunnustavalt.

"Saadan teid, nagu eile arutasime, ülesannetega laiali." Isabel tõstis häält ja koos sellega oma sõnade ilmestamiseks rusikasse surutud käe võitlusvalmilt taeva poole. „Võit või surm! Valmistume halvimaks.“ Kordasime tema liigutust ja vandusime veelkord pigem surra, kui anda pealinn vaenlase meelevald.

"Isand Godric, sinu ülesanne on ratsutada põhja ning kutsuda kokku rüütlivägi sealsetest väikeaadlikest. Lisaks soovin, et sa läheksid ning peaksid läbirääkimisi Maevega, kes valitseb Haveni kantsi. Meil võib abiväge vaja minna."

Godric noogutas ning lahkus kuninganna käsku täitma. Järgemööda jaotas Isabel ülesandeid. Lõpuks jõudis ta minuni.

"Isand Rutger, sinul palun eskortida meie kiviraidureid. Lähedalasuvad kivimurrud on korralikust materjalist tühjaks tehtud. Seepärast on vaja minna kaugemale. Valisin sinu, sest oled kogenud sõjamees, rännanud igasuguseid maastikke pidi ning olnud edukas paljudes lahingutes."

"Ma tänan, mu kuninganna," oskasin selle peale vaid kosta. Olin meelitatud. Ja kõik oli ju iseenesest tõi ka.

"Kogu kokku oma salk ning asu teele niipea kui saad. Ma tunnen, et aega pole enam palju, deemonid on liikvel. Siin on sulle kaasa teejuhised ning räägi palun ka vana Lutrakiga - ta on reisiks liiga põdur, kuid oskab sind hästi juhatada. Siit paari päevate kaugusel idas peaks asuma üks mahajäetud kaevandus, ma loodan, et meil õnnestub midagigi sealt saada."

"Jah, mu kuninganna," kummardasin Isabelile hüvastijätuks.

"Ja, Rutger, ole nendes metsades ettevaatlik. Ning... hoiu kõrvad lahti, ehk on Nicolaist uudiseid. Tema riik ootab ja vajab teda endiselt..."

*

Mu naine, veetlev Ilina, loomulikult vaimustuses ei olnud.

"Rutger, kas sa tõesti pead minema? Kas neil kedagi teist ei ole saata? Ma saan ju varsti lapsukesega maha ja ma vajan sind. Sina aga lähed jumal teab kui kauaks ei tea kuhu! Ma kardan su pärast!" vangutas ta pead.

Mu südame rõõm ootas tõesti meie kolmandat maimukest. Nõiad teadsid rääkida, et seekord tuleb kauaoodatud poisilaps.

"Minuga ei juhtu midagi, ega mind praegu lahingusse saadeta, pean vaid kivimurdu turvama. Jõuan tagasi kiiremini, kui sa oodata oskad." Suudlesin teda rahustavalt otsaette, silitasin tema kõhukest ning läksin siis oma meestele teada andma, et nad ennast valmis paneksid.

*

Vana Lutraki leidsin ma tema kojast teed joomast. "Aaa, noor Rutger, tulid. Astu edasi. Teed soovid?" Vana mees osutas enese vastas

asuvale pingile ning ma istusin, võttes tema poolt pakutava aurava teekruusi vastu.

"Täna. Isabel ütles, et oskad mind kivimurdu juhatada." Rüüpasin teed ja vaatasin tule paistel enese vastas istuvat halli habetunud kuju. Tema käed värisesid õige pisut ning silmad olid tuhmivõitu.

"Jah. Siit kolm päevateed ja peaksid olema kohal. Peaväravast välja viivalt teelt tuleb sul pöörata Ulukijärve juurest lääne poole. Edasi otse läbi Hirvelaane kuni teed tõkestab Kiirjoja jõgi. See on väga külma veega kiire vooluga, üle sealt ei saa, seetõttu tuleb pöörata põhja poole ning kaldäärset rada pidi edasi minna. Kui jõuad Rohejärveni peaks paistma hakkama Külmkuusik. See on üks süngemets ning sealt on parem eemale hoida. Enne Külmkuusikut on suur lagendik. Lagendikust umbes poole päeva kaugusel läänes asubki kivimurd. Tee ei ole kerge, kuid see on lähim koht kuhu minna," vanamees rüüpas teed ja ohkas. Oli tunda, et ta on pikast seletamisest väsinud.

"Ma tänan sind juhatuse eest. Kas on veel midagi, mida peaksin teadma?"

"Sinu vaprus on legendaarne, eriti sinu nooruse kohta. Küllap saad suurepäraselt hakkama. Metsades valitseb ohtlikke vaime, ole ettevaatlik. Eriti Külmkuusiku läheduses. Teispool seda neetud metsa asuvad surnumanajate maad. Neid tuleks kartada." Vanamees viipas mulle käega, andes mõista, et ta on oma jutu lõpetanud. Kummardasin talle ning lahkusin tema juurest hinges väike värin, kui mõtlesin surnumanajate peale...

*

Veetsin öö pühakojas mõtteid koondades ning strateegiat kavandades. Meie preestrid õnnistasid mind ning hommikuks oli mu pea selge ja vaim teekonnaks valmis.

Hommikul käis müüride vahel vilgas sagimine. Teisedki väepealikud, kes veel polnud teele asunud jagasid oma meestele käsked ning panid ennast eelseisvaks ülesandeks valmis.

Tallidest talutati välja veohobuseid ning vankritesse tassiti toidumooni ning joogipoolist. Otsustasin kaasa võtta paarkümmend oma parimat vibumeest, mõned piigimehed, paar preestrit ning luurelendudeks mõned greifid, kes hoiaks meil kõrgustest silma peal. Lootsin, et me ei kohtu teel ühegi suure väega ning saame oma vajaliku kivilaadungi rahulikult ning õigeaegselt kohale toimetada. Mehed olid reipad ning asusime teele. Peagi jäi pealinna sagin seljataha. Talupoegadest kubisevad teed hõrenesid ning jõudsime üha lähemale hõredalt asustatud metsikutele paikadele.

Jaotasin ühe osa vibumeest vankrite juurde ära, jätsin mõned piigimeest ning greifi kolonni lõppu ning ratsutasin ülejäänutega veidi maad eespool, et maad kuulata. Maastik oli alul tasane, pehme sambla ning madalate põõsastega. Siis see muutus: mets tihenes ning puud muutusid kõrgemaks. Vankritel oli üha raskem edasi liikuda. Palju aega kulus vajaliku raja leidmiseks. Kiirjoja juures tegime peatuse ning saime oma veelähkrid puhta veega täita ja pisut puhata.

*

Teise päeva õhtuks jõudsime metsalagendiku äärde, kuhu otsustasime laagri püsti panna. Külmkuusik, mida taamal nägime oli tõepoolest hirmuäratava moega. Ometi ei olnud meil paremat laagripaika valida ning järgmiseks keskpäevaks pidime jõudma kivimurdu ning selleks, et tööle hakata oli vaja jõudu koguda. Jätsin kiviraidurid ning poole oma saatjaskonnast laagrit üles panema. Ülejäänud meestega suundusin väikesele uurimisretkele, et olla kindel ööbimispaiga ohutuses.

Olime saanud edasi liikuda kõige rohkem ehk kümme minutit, kui lagendik läks sujuvalt üle metsaks, see omakorda läks aina tihedamaks ning süngemaks. Kummalisel kombel oli aga rada, mida mööda me tulema hakkasime täiesti korralik. Tundus nagu käiks siin tihe liiklus, ehkki me polnud terve päeva jooksul kedagi näinud. Greif meie kohal muutus äkitselt väga rahutuks. Ta tegi madalaid tiire, vehkis nokaga vasakule ja paremale ning rapsis oma võimsate tiibadega, tuues kuuldavale kaebliku heli, mis enamasti andis teada lähenevast

hädaohust. Lasin meestel relvad valmis panna ja liikusime edasi äärmiselt ettevaatlikult.

Ja siis ma nägin seda: mürkroheline udu immitses puude vahelt meie salga poole. Kaugemalt kostis klöbinat, mörinat, oigeid ning hirmuäratavaid sahinaid. Ma vaatasin oma mehi ja nägin, et nad on hirmust ning segadusest peaaegu tardunud. Keegi valmis selleks, mis puude varjust väljus. Rohelise udu seest ilmusid nähtavale luukered. Meie taganemistee blokeerisid jalgu järele vedades teele ilmudes paksude kõhtudega ebasurnud, totakad irved lömmis nägudel. Me olime ümber piiratud! Ja see öudne lehk! Ebasurnutel meie ümber ei paistnud lõppu tulevat. Hordide kaupa vampiire ning vaime ja need põlevate silmadega nõiad! Ma polnud midagi nii jubedat veel näinud. Või tundus see mulle ainult, sest puud meie ümber varjasid, kui kaugele vaenlaste vägi ulatuda võis.

Kogu selle öuduse vahelt ratsutas välja oma roheliselt hõõguvate silmadega hobusel Orson. Tundsin ta kohe ära, sest olime varemgi lahingus kokku põrganud. Tookord mul vedas, seekord... ma ei olnud selles sugugi kindel. Ja ta ratsutas otse minu poole.

“Nii, nii, mis meil siin on, elav liha? Mõnus!” lausus Orson käeviipega oma sõjaväge peatades.

“Orson, ebasurnute isand,” surusin põlglikult läbi hammaste ning astusin vaenlase juhile mõned sammud vastu.

“Rutger, isandaks tõusnud rajaleidja, oleme varem kohtunud. Ma näen, et su ravitsejad puhusid sulle taas hinge sisse, peale meie viimast väikest kohtumist. Ma kinnitan, et seekord sul nii hästi ei lähe. Nagu sa näed on mu alamate arv kasvanud ja tänu sinu meestele kasvab see veelgi... Haahhahaha!” Tema kannul kukkusid irvitama ka kõik tema kaasakondlased. See tõstis meil ihukarvad püsti ning ma nägin, kuidas mu meeste moraal langes, mõni kukkus isegi vapustus-est kokku. Mu kaaslased olid karastunud veteranid, nii et see pidi olema mingi trikk selle neetud uduga. Tundsin ka ise kuidas vastik hirmuvärin liikmetesse pugus. Neetud nõid oma räpaste trikkidega!

“Mida sa üldse oma maavaldustest nii kaugel teed? Kas sa ei peaks teisel pool Külmkuusikut olema?” küsisin ma, et võita aega ja püüda verevalamiseta läbi saada.

“Pole üldiselt sinu asi!”

Orson silus oma jõleda suksu lakka, loom norsatas ja ajas hambad irevile.

“Siin lähedal on üks krüpt, kuhu teie armas kuningas Nicolai minu ustavate alamate poolt kenasti ootele on pandud. Siis, mu sõber Rutger, viin ma tema peal läbi väikese... mmm...muundamise. Nagu ka sinuga. Saadan teid esimestena kuningalinna tagasi. Aitate ehk natuke seestpoolt kaasa. Avatud väravatega linna valutamine on kääkritegu.”

“See ei õnnestu sul!” lõrisesin ma meelt heites.

“Ha, sina takistad mind või? Nende meestega?”

Orson viipas käega ning tema koolnute vägi hakkas mu väikse salga ümber tihedamalt kokku tõmbuma.

“Me oleme kadunud,” mõtlesin ma ahastades. Mis seal ikka, võitleme lõpuni oma kuninganna, maa ja lähedaste nimel! Tahtsin saata greifi sõna viima, et meid on rünnatud aga vaene olend ei suutnud kuidagi lendu tõusta. Siis juhtis üks mu sõjameestest tähelepanu rohelisele helendavale taevale.

Orson oli põuest välja tõmmanud käeraud ning lugenud neile peale manasõnad. Ta oli oma võidus nii kindel, et ei peljanud seda kardetud artefakti kasutada. Artefakti, mis seob vastased nii, et nad põgeneda ei saa, isegi alla anda mitte. Seal see nurjatu asi helkis rohelises udus ja ma ei saanud mitte midagi teha. Olin sellest legendest kuulnud, kuid oma silmaga nägin seda esmakordselt.

Lahing oli kohutav. Kaotusi oli mõlemal poolel, kuid meie omad olid suuremad. Teise poole langenud... mis langenud need ka üldse on! Ma nägin kuidas mu kaaslased ebasurnutega võideldes surmati. See oli kohutav ja ääretult kurb. Orsoni maagid olid võimsad, tema vibulaskjad kogenud, jalameeste osakaal suur ning hirmufaktor

üüratu. Preestrid, kes oleks suutnud meeste hirme veidigi alandada, olid jäänud ööbimispaika. Ma ei tahtnud isegi mõelda sellele, mis nendega juhtub...

Lahing lõppes kiiresti. Mu hobust tabas luukere-vibulaste poolt saadetud noolerahe ja vaene loom läks hingusele. Jalamehena polnud ma küll päris kasutu, kuid minu jõud oli kõvasti vähenenud. Salgake vampiire piiras mind sisse. Mul polnud nende vastu midagi teha. Tundsin meeletut valu. Järgmisel hetkel kõrgus minu kohal juba Orsoni hirmuäratav kuju.

“Tõuse ja kõnni, Rutger, nüüd oled sa minu!” Orson tegi mu kohal oma manajatrikke.

Roheline udu mähkis mind endasse.

Ma tunnen kuidas liha mu luudelt aegamisi kaob. See on täiesti väljakannatamatu. Mu vaene kallis Ilina... Kuidas ta küll minuta poega kasvatab...tal oli õigus, oleks pidanud kellegi teise saatma... Veel mõni hetk ja ma pole enam mina ise. Piinav on mõelda, et varsti saab minust kurjuse tööriist mu oma rahva vastu.

Teos Ulmekirjanduse Baasis

www.dcc.ttu.ee/andri/sfbooks/getrets.asp?raamat=80617